

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών
Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
Π.Μ.Σ. «Δημόσια Οικονομική & Πολιτική»

**«Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ
ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ»**

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΤΑΧΜΑΖΙΔΟΥ

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος
Ειδίκευσης στη Δημόσια Οικονομική και Πολιτική.

ΑΙΓΑΛΕΩ, 2024

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών
Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
Π.Μ.Σ. «Δημόσια Οικονομική & Πολιτική»

**«Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ
ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ»**

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΤΑΧΜΑΖΙΔΟΥ

A.M.:pep22021

Επιβλέπων καθηγητής: Ανδρέας Αλεξόπουλος Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος
Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής, ΠΑΔΑ

Αιγάλεω, 2021

UNIVERSITY OF WEST ATTICA
SCHOOL OF ADMINISTRATION, ECONOMIC, AND SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF ACCOUNTING & FINANCE
MASTER OF SCIENCE IN PUBLIC ECONOMICS AND POLICY

**«THE MANAGEMENT AND CONTRIBUTION OF STRATEGIC PLANNING
OF THE MINISTRY CLIMATE CHANGE AND CIVIL PROTECTION IN
HANDLING EXTRAORDINARY PHENOMENA»**

ALEXANDRA TACHMAZIDOU

R.N.: pep22021

Supervisor: Andreas Alexopoulos Assistant Professor Department of Accounting & Finance,
University of West Attica

Master Thesis submitted to the Department of Accounting & Finance of the University of
West Attica in partial fulfillment of the requirements for the degree of M.Sc. in Public
Economics and Policy. Aigaleo2021

Aigaleo, Greece, 2024

Τίτλος εργασίας

**«Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΟΥ
 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ
 ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ»**

Μέλη Εξεταστικής Επιτροπής

Εγκρίθηκε από την εξεταστική επιτροπή την 19^η μηνός Ιουνίου 2024.

A/α	ΟΝΟΜΑ ΕΠΩΝΥΜΟ	ΒΑΘΜΙΔΑ/ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΨΗΦΙΑΚΗ ΥΠΟΓΡΑΦΗ
1	Αλεξόπουλος Ανδρέας	Αναπληρωτής Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής	
2	Χυζ Αλίνα	Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής	
3	Μιλτιάδης Χαλκιάς	Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής	

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο/η κάτωθι υπογεγραμμένος/η ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΖΑΧΜΑΖΙΔΟΥ του ΘΑΥΣΣΕΑ
με αριθμό μητρώου 902021 φοιτητής/τρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΚΑΝΚΗ Κ' ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ του Τμήματος ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ Κ' ΕΞΕΛΙΚΤΑ ΔΙΚΑΝΚΗ Κ' ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

Σχολής ΜΟΙΛΗΖΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, δηλώνω ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

ΔΕΝ Επιθυμώ την απαγόρευση πρόσβασης στο πλήρες κείμενο της εργασίας μου μέχρι και έπειτα από αίτηση μου στη Βιβλιοθήκη και έγκριση του επιβλέποντα καθηγητή.

Ο/Η Δηλών/ούσα

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΖΑΧΜΑΖΙΔΟΥ

* Όνομα Επώνυμο/Ιδιοτητα

Ψηφιακή Υπογραφή

* Ψηφιακή υπογραφή του επιβλέποντος αν έχει ζητηθεί απαγόρευση πρόσβασης στην εργασία για κάποιο χρονικό διάστημα.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
Π.Μ.Σ. «ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ & ΠΟΛΙΤΙΚΗ»

ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

«Δηλώνω υπεύθυνα ότι η Διπλωματική Εργασία που καταθέτω για τη λήψη του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής από το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Δημόσια Οικονομική και Πολιτική του Τμήματος Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής Επιστήμης με τίτλο:

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΚΛΙΜΑΚΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΑΕΡΑΙΩΝ ΚΑΙ ΣΜΥΛΙΝΤΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ

.....
έχει συγγραφεί από εμένα αποκλειστικά και δεν έχει υποβληθεί, ολόκληρη ή μέρος της, αλλά ούτε και εγκριθεί στα πλαίσια κάποιου άλλου Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών της Ημεδαπής ή της Αλλοδαπής ή ακόμα και προγράμματος προπτυχιακού επιπέδου σπουδών.

Δηλώνω επίσης υπεύθυνα ότι όλες οι πηγές στις οποίες ανέτρεξα και χρησιμοποίησα για την εκπόνηση της Διπλωματικής Εργασίας μου αναφέρονται στο σύνολό τους, κάνοντας πλήρη αναφορά στον συγγραφέα τους, στον εκδοτικό οίκο, καθώς επίσης και στις πηγές που χρησιμοποίησα από το διαδίκτυο. Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου.»

Υπογραφή Μεταπτυχιακού φοιτητή/φοιτήτριας.....

Όνοματεπώνυμο..... ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΣΑΧΜΑΖΙΔΟΥ

Ημερομηνία..... 12-05-2024

Στον πατέρα μου

Ευχαριστίες

Ευχαριστώ τους καθηγητές μου για την υποστήριξη που μου παρείχαν κατά τη διάρκεια φοίτησής μου και ιδιαίτερα τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Ανδρέα Αλεξόπουλο για την καθοδήγηση που μου παρείχε καθόλη τη διάρκεια εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας. Θα ήθελα, επίσης, να ευχαριστήσω τον Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας Παπαγεωργίου Βασίλειο, τον προϊστάμενό μου στο τμήμα ιχνηλάτησης κορονοϊού της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας και την προϊσταμένη μου στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών της Γ.Γ.Π.Π. για την υποστήριξη και την καθοριστική τους συμβολή στις γνώσεις και την εμπειρία μου λόγω της εργασίας μου στο υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας ώστε να εκπονηθεί η διπλωματική μου εργασία με αρκετά πιο εμπλουτισμένες πληροφορίες. Επιπλέον για όλη την προσπάθεια στήριγμα και βράχος ήταν και ο Γεώργιος Μπρισκόλας και η οικογένεια του που θερμά ευχαριστώ. Τέλος να αφιερώσω αυτή τη διπλωματική εργασία και στους πολυαγαπημένους μου γονείς όλη την εργασία αυτή καθώς χωρίς την δική τους εμπύχωση και την πρακτική υποστήριξη δεν θα έφτανα ποτέ στην εκπόνηση του μεταπτυχιακού αυτού.

Η συμβολή και διαχείριση του Στρατηγικού Σχεδιασμού του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας στην αντιμετώπιση ακραίων & εκτάκτων φαινομένων.

Περίληψη

Η διαδικασία του Στρατηγικού σχεδιασμού αποτελεί μία εξαιρετικά σημαντική λειτουργία για όλα τα υπουργεία, ανεξαρτήτως αντικειμένου, και μέσω αυτής επιτυγχάνονται ευκολότερα, σε συντομότερο χρόνο και με λιγότερα δημόσια κονδύλια η εξυπηρέτηση του σκοπού του κάθε υπουργείου .

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η μελέτη της εφαρμογής του στρατηγικού σχεδιασμού σε δημόσιες δομές και πιο συγκεκριμένα στην περίπτωση του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας. Το υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας αποτελεί μία αρκετά ιδιαίτερη περίπτωση λόγω των καθημερινών καταστροφικών συμβάντων που καλείται να αντιμετωπίσει σε όλον τον Ελλαδικό χώρο, με κάποια εξ αυτών να εμφανίζονται σπάνια ανά τους αιώνες, όπως για παράδειγμα η πανδημία του κορωνοϊού όπως και άλλων τα οποία εμφανίζονται σχεδόν κάθε καλοκαίρι (δασικές πυρκαγιές). Συγκεκριμένα τα καταστροφικά συμβάντα που καλείται το υπουργείο συνήθως να αντιμετωπίσει είναι τα εξής: πυρκαγιές, τεχνολογικά ατυχημάτων , εκδηλώσεις χιονοπτώσεων και παγετού, σεισμών, πλημμύρες, πανδημίες όπως αυτής του κορωνοϊού και εν γενεί φυσικές-περιβαλλοντικές καταστροφές. Το έργο του υπουργείου αυτού αποτελεί έργο μεγάλης σημασίας καθώς ο βαθμός αντιμετώπισης και η έγκαιρη λήψη αποφάσεων σε ακραία φαινόμενα επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την ζωή των πολιτών που έχουν πληγεί από κάποιο καταστροφικό συμβάν. Για την εξαγωγή όσο το δυνατόν πιο πολλών και έγκυρων συμπερασμάτων, πραγματοποιήθηκε ποιοτική έρευνα μέσω της διεξαγωγής συνέντευξης με στέλεχος του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας με στόχο την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού χωρίς την ύπαρξη γενικού σχεδίου πανδημιών. Το πρωτόγνωρο αυτό φαινόμενο δεν είχε λάβει χώρα ξανά στον αιώνα που διανύουμε και συνεπώς δεν υπήρχε και η γνώση του παρελθόντος για την κατάρτιση ενός Γενικού Σχεδίου αντιμετώπισης πανδημιών. Από την ανάλυση του περιεχομένου της συνέντευξης, προέκυψε ότι μία σειρά από ζητήματα όπως η έλλειψη πρόληψης στο στρατηγικό σχεδιασμό λόγω και της σπανιότητας του φαινομένου της πανδημίας, το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο, η έλλειψη πόρων και κατάλληλου προσωπικού λειτουργούν πολλές φορές ανασταλτικά για την επίτευξη του επιθυμητού στόχου. Ανεξαρτήτως του εκάστοτε καταστροφικού φαινομένου που καλείται να αντιμετωπίσει το υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας σε συνεργασία με τα υπουργεία Εθνικής Άμυνας αλλά και Προστασίας του Πολίτη, λόγω της εφαρμογής και ύπαρξης των Γενικών σχεδίων επιτυγχάνεται η καλύτερη δυνατή επιχειρησιακή επιλογή σε ετήσιο, μηνιαίο και ημερήσιο χρόνο. Στο στάδιο της υλοποίησης της στρατηγικής, προσδιορίζονται προγράμματα αντιμετώπισης εκτάκτων καταστάσεων, προϋπολογισμοί και λειτουργίες του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας. Ξεκαθαρίζονται ποιοι είναι οι υπεύθυνοι συντονισμού ανά Γενικό Σχέδιο και πως θα πρέπει να συνεργάζονται με τα αρμόδια υπουργεία και τους εμπλεκόμενους φορείς. Επιπρόσθετα σε αυτή τη διπλωματική εργασία επιχειρείται μία

προσπάθεια εντοπισμού των δομικών στοιχείων του Στρατηγικού Σχεδιασμού του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας ανά συμβάν αλλά και του επιπέδο απόδοσης των γενικών σχεδίων.

Λέξεις – κλειδιά: στρατηγικός σχεδιασμός, Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, κλιματική κρίση, πανδημία, πρόληψη.

The management and contribution of strategic planning of the ministry climate change and civil protection in handling extraordinary phenomena such as: fires, technological accidents.

SUMMURY

The procedure of Strategic Planning constitutes a particular important function for all ministries regardless of objectives and regardless of private or public sector it concerns.

The goal and the target of this diplomatic paper is to study the implementation of Strategic Planning of public sector and particularly the case of Climate Change and Civil Protection ministry of Grec Government. This ministry usually has to deal with the following phenomena such as forest fires, earthquake, flood, pandemic for example corona other natural environmental disasters. This case of ministry considers as particular (Climate Change and Civil Protection ministry) because of daily stormy changes in Greek territory and also because of the pandemic of diseases (coronavirus and others) and the widespread fires that happens almost every summer it constitutes an item of critical importance because the extraction of assumptions and solutions either prevention partly has an important affect in people's lives. For the extraction as many as its possible valid conclusions' quality research has held through interviews with employs of Climate Change and Civil Protection ministry and with has already occupied with Strategic Planning in pandemic phenomena and with widespread fires in summer season and threw sampling questionnaire. From the analysis of those interviews and sampling questionnaire a few mutters have been irised such as the lack of prevention in planning especially in newborn phenomenon and non-expected phenomenon also, the existing institutional framework and sometimes the luck of resources and luck od suitable staff works suspensionally. Mainly assumption of success Climate Change and Civil Protection ministry is the achievement of annual, monthly, and everyday goals. Strategic Planning of this ministry includes immediately treatment of emergencies situations, repression of diseases and generally function of the ministry. In this paper occurs an effort of detection of structural elements of Strategic Planning in ministry of Climate Change and Civil Protection in the level of functioning and sustainability of a very important ministry in the Greek territory.

Key-words of bachelor's thesis: strategic planning, strategic management, Ministry of Climate Crisis and Civil Protection, climate crisis , extensive weather phenomena, pandemics, natural disasters, prevention, fires.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΗ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΠΟ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΔΟΜΕΣ.....	2
1.1 Η έννοια και ο ορισμός του Στρατηγικού Σχεδιασμού.....	2
1.2 Δομικά συστατικά του Στρατηγικού Σχεδιασμού	6
1.3 Θεμελιώδης συνιστώσες του Στρατηγικού Σχεδιασμού.....	8
1.4 Τα κύρια χαρακτηριστικά του Στρατηγικού Σχεδιασμού και οι διάφορες προσεγγίσεις του.....	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο ΣΤΑΔΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΣΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ Η ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΜΕ ΑΛΛΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ.....	11
2.1 Το Νομοθετικό πλαίσιο εφαρμογής του Στρατηγικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας.....	11
2.2 Αίτιες δημιουργίας των στρατηγικών σχεδίων στο υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας.....	14
2.3 Συνιστώσες-Παράγοντες που καθορίζουν την επιλογή της μορφής του Στρατηγικού Σχεδιασμού της Πολιτικής Προστασίας	20
2.4 Η διαχείριση του Στρατηγικού σχεδιασμού στην εμφάνιση νέων ακραίων φαινομένων αυτής του κορονοϊού	21
2.5 Αιτίες-Εμπόδια μη επίτευξης των επιθυμητών στόχων του στρατηγικού σχεδιασμού στις δημόσιες δομές και στο Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας-Μηχανισμοί-Τρόποι Αντιμετώπισης	23
2.6 Επιχειρησιακή λειτουργία του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας σχετικά με την πρόληψη και αντιμετώπιση των καταστροφικών φαινομένων. Μέτρηση απόδοσης του αποτελέσματος.....	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ.....	29
3.1 Ιδιαιτερότητες του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας.....	29
3.2 Διαμόρφωση του Στρατηγικού Σχεδιασμού και οργάνωση της λειτουργίας του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας σύμφωνα και με τα πλαίσια διαχείρισης εκτάκτων αναγκών (ΠΔΕΑ).....	30
3.3 Ανάλυση Προγραμμάτων.....	34

3.3.1 Ανάλυση Προγραμμάτων : ΣΧΕΔΙΟ ΙΟΛΑΟΣ(δασικές πυρκαγιές).....	34
3.3.2 Ανάλυση προγραμμάτων : ΣΧΕΔΙΟ ΒΟΡΕΑΣ (Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και άμεση/βραχεία διαχείριση των συνέπειων από την εκδήλωση χιονοπτώσεων και παγετού) (υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας , 2020)	40
3.3.3 Ανάλυση προγραμμάτων : ΣΧΕΔΙΟ ΕΓΚΕΛΑΔΟΣ (Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και άμεσης /βραχείας διαχείρισης των συνεπειών από την εκδήλωση σεισμών) (υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας , 2020)	43
3.3.4 Ανάλυση Προγραμμάτων: ΣΧΕΔΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ (Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης τεχνολογικών ατυχημάτων μεγάλης έκτασης) (υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας , 2020).	45
3.3.5 Ανάλυση Προγραμμάτων : ΣΧΕΔΙΟ ΔΑΡΔΑΝΟΣ (Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και άμεσης / βραχείας διαχείρισης των συνεπειών από την εκδήλωση πλημμυρικών φαινομένων) (υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας , 2019)	48

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 (ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ) ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΑΛΛΑΓΩΝ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ.....52

4.1 Εφαρμογή του Στρατηγικού Σχεδιασμού στο Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας.....	52
4.2 Ανάλυση της διαχείρισης και αντιμετώπισης της πανδημίας του κορονοϊού του φορέα Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας (ένα από τα πιο πρόσφατα παραδείγματα εφαρμογής ενός Γενικού Σχεδίου Δράσης χωρίς να έχει συνταχθεί το αντίστοιχο έγγραφο).....	55
4.3 Σημαντικοί παράγοντες που συνετέλεσαν στη μείωση των επιπτώσεων από κρίσεις πανδημίας.....	60
4.4 Οι μηχανισμοί-αιτίες που οδήγησαν στη μεταβολή-τροποποίηση του Στρατηγικού Σχεδιασμού-Γενικών Σχεδίων στο υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας.....	63
4.5 Διερεύνηση των θετικών επιπτώσεων της εφαρμογής των Στρατηγικών Σχεδίων στο υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας ως απολογισμός εξοικονόμησης των κρατικών δαπανών.....	64
4.6 Αιτίες που οδηγούν στην ανάγκη για διαρκή ανανέωση των Γενικών Στρατηγικών Σχεδίων του υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας.....	75

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΘΩΡΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ..... 76

5.1 Συμπεράσματα	76
5.2 Επίλογος.....	76
5.3 Εμπόδια και δυσκολίες ολοκλήρωσης της συγγραφής της διπλωματικής εργασίας	77
5.4 Πιθανή δυνατότητα εξέλιξης αυτής της διπλωματικής εργασίας	78
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΠΗΓΕΣ.....	79

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονείται στα πλαίσια ανάλυσης και παρουσίασης του έργου που επιτελεί η Πολιτική Προστασία και το νέο υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας. Η ολοένα αυξημένες ανάγκες των πολιτών λόγω της συχνής εμφάνισης καταστροφικών φαινομένων όπως πυρκαγιές, τεχνολογικά ατυχήματα μεγάλης έκτασης, εκδηλώσεις χιονοπτώσεων και παγετού, σεισμών, πλημμύρες, πανδημίες όπως αυτής του κορονοϊού και εν γενεί φυσικές-περιβαλλοντικές καταστροφές ανάγκασαν τις εκάστοτε κυβερνήσεις ήδη από το 2000 και έως και σήμερα να προβούν σε αυξήσεις κονδυλίων και βελτιώσεις επιχειρησιακών σχεδιασμών ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις ανάγκες. Σκοπός είναι να αναδειχθούν τα δυνατά σημεία του Στρατηγικού Σχεδιασμού που πλέον υπάρχουν στο υπουργείο αυτό και να εντοπιστούν τα πιθανά σημεία και περιθώρια βελτίωσης μελλοντικά.

Επιπλέον, είναι εμφανής η συνεχής προσπάθεια βελτίωσης του Στρατηγικού Σχεδιασμού στο υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας καθώς καταγράφονται σχεδόν ανά τριετία περίπου αναθεωρήσεις των Γενικών Σχέδιων αντιμετώπισης καταστροφικών φαινομένων. Επίσης, θα πρέπει να αναφέρουμε πως υλοποιούνται ετήσιες εκπαιδεύσεις σε πολύ μεγάλη συχνότητα, ώστε το πυροσβεστικό προσωπικό να βρίσκεται πάντα σε ετοιμότητα και εγρήγορη. Επιπρόσθετα, θα πρέπει να επισημανθεί και η συνεχής προσπάθεια αξιολόγησης που έχει επίσημα ενταχθεί στις υπηρεσίες που παρέχονται από το Πυροσβεστικό Σώμα. Ειδικά για το συχνό φαινόμενο των δασικών πυρκαγιών εάν εξαιρέσουμε τα έτη 2017, 2020 και 2023 όπου και έλαβαν χώρα μεγάλες καταστροφές δασικών εκτάσεων λόγω μη επιτευχτής ελέγχου των πυρκαγιών σχεδόν όλα τα υπόλοιπα έτη ο επιθυμητός στόχος έχει επιτευχθεί. Συνακόλουθα θα πρέπει να αναφερθεί και η μεγάλη επίδραση του εξωτερικού περιβάλλοντος που επιφέρει στο αποτέλεσμα της προσπάθειας του πυροσβεστικού σώματος καθώς η δύναμη και η κατεύθυνση του αέρα μπορούν να επηρεάσουν σε πολύ μεγάλο βαθμό το επιθυμητό αποτέλεσμα σκοπού. Συνυπολογίζοντας όλα αυτά αλλά και τις όποιες ελλείψεις προσωπικού των πυροσβεστών υπάρχουν αντιλαμβανόμαστε πως η προσπάθεια και οι θυσίες είναι τεράστιες από μέρους του πυροσβεστικού σώματος αλλά και σαν βοηθητικό μέλος και της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας.

Τέλος γίνεται αναφορά και στο Πρόγραμμα ΑΙΓΙΣ που θα αποτελέσει και την κορωνίδα της προσπάθειας του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας μιάς και η δυνατότητα χρήσης υπερσύγχρονων συστημάτων και οχημάτων και συνδιασμό αυτών θα μπορέσει να βελτιώσει κατά πολύ το επιθυμητό αποτέλεσμα του Πυροσβεστικού Σώματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΗ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΠΟ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΔΟΜΕΣ

1.1 Η έννοια και ο ορισμός του Στρατηγικού Σχεδιασμού

Ο όρος Στρατηγικός Σχεδιασμός (Strategic Planning), αναφέρθηκε και χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά στην Αγγλία το 1835 (M. Lorenzen (2006)). Η λέξη στρατηγική έχει τις ρίζες του από τον στρατό και συγκεκριμένα από τη λέξη στρατηγικός = από ή για έναν στρατηγό» ταυτόχρονα από τη λέξη στρατηγός :ηγέτης ή κυβερνήτης ενός στρατού, μία σύνθετη λέξη που αποτελείται από το: «στρατός» + «άγός = ηγέτης, αρχηγός», το οποίο με τη σειρά του παράγεται από το «ἄγω = οδηγώ». Η αιτία δημιουργίας και η βάση πάνω στην οποία στηρίχτηκε και δημιουργήθηκε ο Στρατηγικός Σχεδιασμός καθώς και η πορεία του ανά τα έτη συνδέεται άρρηκτα με την λειτουργία του management. Η εμφάνιση του Στρατηγικού Σχεδιασμού σηματοδότησε αυτόματα άλματα και στο δημόσιο τομέα. Η εφαρμογή του Δημόσιου Management αποτελεί την βασική αιτία και τον πυρήνα πάνω στο οποίο δημιουργήθηκε και στηρίχτηκε ο Στρατηγικός Σχεδιασμός τις τελευταίες δεκαετίες. Η ιδέα του Δημόσιου Management εξέλιξε και τελειοποίησε την οργάνωση του Δημόσιου Τομέα. Σύμφωνα με τους Gulick-Urwick (Μιχαλόπουλος , 2003) μία από τις κύριες λειτουργίες του δημόσιου management είναι ο προγραμματισμός, η οργάνωση, η στελέχωση, η διεύθυνση, ο συντονισμός , οι αναφορές και ο προϋπολογισμός). Πρώτη φορά εντοπίζουμε την έννοια του Δημόσιου Management το 1970. Πάνω στις αρχές του Δημόσιου Management στηρίζονται και χτίζονται τα θεμέλια του Στρατηγικού Σχεδιασμού.. Συνεπώς αντιλαμβανόμαστε πως ο Στρατηγικός Σχεδιασμός είναι ένα εργαλείο ελέγχου και εφαρμογής του Δημόσιου Management που περιορίζει με θετικό τρόπο τις δράσεις της διοίκησης προς την ολοκλήρωση του σκοπού της κάθε δημόσιας δομής. Επί της ουσίας ο Στρατηγικός Σχεδιασμός κατορθώνει να οριοθετεί με θετικό τρόπο τις δράσεις της διοίκησης προς την ολοκλήρωση του σκοπού της κάθε δημόσιας δομής.

Η πρώτη του εφαρμογή συναντάται στις ΗΠΑ ωστόσο στη συνέχεια η χρήση του επεκτάθηκε και στην ΕΕ. Λόγω της κατανόησης του γεγονότος ότι το τελικό προϊόν διαμορφώνεται πλέον μέσα από μία σύνθεση συσχετισμού δυνάμεων, που σχετίζεται με την δράση των υψηλόβαθμων στελεχών-υπάλληλων και τη λήψη αποφάσεων σε ποικίλα θεσμικά πεδία αναγνωρίζοντας την ανάγκη συνεχών διαπραγματεύσεων και συμβιβασμών γίνεται ξεκάθαρη μια ουσιώδη αποστασιοποίηση από το κλασικό ιεραρχικό κρατοκεντρικό παράδειγμα (Chevallier 2003). Στον 21^ο αιώνα που διανύουμε οι δημόσιοι οργανισμοί είναι υποχρεωμένοι να ανταπεξέρχονται σε συνθετότερες ανάγκες και ακραία φαινόμενα, όπως εκδηλώσεις πυρκαγιών, πανδημιών κ.τ.λ., για την εξυπηρέτηση και προστασία των πολιτών. Με τις ολοένα και αυξανόμενες απαιτήσεις και αλλαγές της καθημερινότητας είναι αναγκαία η εργασία ικανών και έμπειρων στελεχών ώστε να ικανοποιούνται οι ανάγκες των πολιτών και κατ' επέκταση να επιτυγχάνονται και οι στόχοι που έχουν τεθεί μέσα στα στρατηγικά πλάνα κάθε δημόσιας υπηρεσίας. Απαραίτητη είναι επίσης η ανακατανομή του

προσωπικού ενός υπουργείου και συγκεκριμένα για το υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας του γηρασμένου ένστολου πυροσβεστικού προσωπικού σε πιο κατάλληλες θέσεις και η πρόσληψη νέου προσωπικού ακόμη πιο ικανού και καταρτισμένου ώστε να ανταποκρίνεται επαρκώς στις διάφορες προκλήσεις που εγείρονται από τα συμβάντα καθημερινά. Επιπλέον, λόγω των τεχνολογικών εξελίξεων είναι απαραίτητη η συνεχής βελτίωση των συστημάτων συντονισμού των στρατηγικών σχεδίων της πολιτικής προστασίας ώστε να επιλέγονται και οι κατάλληλες δράσεις με την αντίστοιχη προετοιμασία πριν την εμφάνιση του καταστροφικού φαινομένου. Συμπερασματικά θα μπορούμε να καταλήξουμε πως σε ταχέως μεταβαλλόμενα περιβάλλοντα ο στρατηγικός σχεδιασμός θα πρέπει να ακολουθεί τις εξελίξεις και να είναι πιο μπροστά από αυτές όταν υπάρχει δυνατότητα. Η καλή προετοιμασία των νεοεισερχόμενων υπαλλήλων αλλά και η επιμόρφωση των υπαρχουσών εν ενεργεία υπαλλήλων της κάθε υπηρεσίας είναι απαραίτητη σε καθημερινή και ετήσια βάση ώστε να μπορούν να είναι και κατάλληλα προετοιμασμένοι για να διευκολύνεται και η υλοποίηση των προγραμμάτων που έχουν τεθεί σε κάθε υπουργείο αναλόγως. Επίσης διασαφηνίζεται πως σημαντικό στοιχείο ενός επιτυχημένου στρατηγικού σχεδιασμού είναι να αναπροσαρμόζεται από τους αρμόδιους φορείς και να ακολουθεί τη ροή των εξελίξεων του προβλήματος που καλείται να αντιμετωπίσει. Αυτό οφείλεται στο ολοένα και περισσότερο ευμετάβλητο φυσικό και τεχνητό περιβάλλον αλλά και στα απρόσμενα γεγονότα της καθημερινότητας. Η τεχνολογική και η επιχειρησιακή καινοτομία αποτελούν δύο από τους βασικότερους λόγους ύπαρξης και εξέλιξης του Στρατηγικού Σχεδιασμού. Η τεχνολογική καινοτομία συντελείται με την εξέλιξη της τεχνολογίας. Η επιχειρησιακή καινοτομία συντελείται με την υιοθέτηση ενός ανοιχτού διαλόγου από τους υφιστάμενους και προϊστάμενους ώστε δύναται να υπάρχει ενσωμάτωση ιδεών από όλες τις βαθμίδες υπαλλήλων και την ενσωμάτωση της συσσωρευμένης εμπειρίας. Το αποτέλεσμα αυτής της στρατηγικής πορείας θα βοηθήσει στην επίτευξη του επιθυμητού στόχου και την ελάχιστη δυνατή σπατάλη οικονομικών, ανθρώπινων και υλικών πόρων χρηματικών Ugboro, Obeng, Spann, 2011).

Ορισμός Στρατηγικού Σχεδιασμού

Σύμφωνα με τους Αλεξόπουλο-Παπαδημητρίου (2006) ως Στρατηγικό Σχεδιασμό ορίζουμε τη λήψη αποφάσεων μέσω της σύνθετης διαδικασίας του σχεδιασμού με την οποία καθορίζεται η επιθυμητή πορεία/συμπεριφορά, είτε οι επιθυμητοί σκοποί/στόχοι μιας δημόσιας υπηρεσίας αποσαφηνίζοντας πάντα με ποιον τρόπο θα επιτευχθεί αυτή η πορεία (στρατηγική) και ποια θα είναι η καταλληλότερη χρήση των διαθέσιμων οικονομικών πόρων και μέσων. Τελικός στόχος των παραπάνω είναι μέσω της εφαρμογής του Στρατηγικού Σχεδιασμού η υλοποίηση της στοχοθεσίας του ώστε να επιτευχθεί η καλύτερη λειτουργία του Δημόσιου Οργανισμού (Γεωργόπουλος, 2015). Μέσω της καινοτομίας και της υιοθέτησης βέλτιστων στρατηγικών σχεδίων οι δημόσιοι οργανισμοί και δη τα Υπουργεία ενός κράτους μπορούν να αυξήσουν την παραγωγικότητά προς όφελος των πολιτών (Γεωργόπουλος, 2015). Θα πρέπει να επισημανθεί πως στην επίτευξη των στόχων του Στρατηγικού Σχεδιασμού σημαντικό ρόλο παίζει το εσωτερικό περιβάλλον του οργανισμού όπως επίσης και το εξωτερικό περιβάλλον.

Το εσωτερικό περιβάλλον περιγράφεται ως: η κουλτούρα που κυριαρχεί στον δημόσιο οργανισμό, αλλά και στοιχεία όπως οι ικανότητες και το μορφωτικό επίπεδο των εργαζομένων. Αυτά τα στοιχεία δίνουν και την πιθανή προσέγγιση που θα ακολουθήσει ο δημόσιος οργανισμός ως προς τον σχεδιασμό και την στρατηγική προσέγγιση της βραχυχρόνιας αλλά και μακροχρόνιας λειτουργίας του.

Το εξωτερικό περιβάλλον περιγράφεται από την PESTLE analysis. Αναφέρεται συνήθως στο καθημερινά εξελισσόμενο αστικό, οικονομικό και πολιτιστικό περιβάλλον, στην αλλαγή του κλίματος και της τεχνολογίας. Λαμβάνοντας υπόψη αυτά τα στοιχεία οι όποιες επιλογές της διοίκησης επιφέρουν είτε τα ανάλογα αυξημένα νούμερα απόδοσης και αποτελεσματικότητας, είτε τα μειωμένα λόγω λάθους εκτίμησης μίας κατάστασης. Μη ορθές εκτιμήσεις του εξωτερικού περιβάλλοντος έχουν αποτέλεσμα την απώλεια οικονομικών πόρων και ορισμένες φορές και την καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος, επιφέροντας μακροχρόνιες αρνητικές επιπτώσεις είτε στις κρατικές δαπάνες είτε και στην υγεία των πολιτών.

Μία άλλη προσέγγιση υποστηρίζει πως Στρατηγικός Σχεδιασμός περιλαμβάνει το όραμα της διοίκησης και δη της Κυβέρνησης για το μέλλον και προσδιορίζει τους στόχους της χώρας και του κάθε Υπουργείου ξεχωριστά και ιεραρχεί τους στόχους που πρέπει να πραγματοποιηθούν, ώστε ο κάθε δημόσιος οργανισμός να φτάσει στον επιθυμητό στόχο (Αλεξόπουλος, Παπαδημητρίου, 2006).

Πιο αναλυτικά ο Στρατηγικός Σχεδιασμός αποτελεί ένα από τα βασικά εργαλεία που χρησιμοποιείται για την ανάπτυξη και την εφαρμογή των σχεδίων ενός δημόσιου οργανισμού, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι που έχουν προταθεί. Φυσικά ο τρόπος υλοποίησης του είναι καθοριστικός και κομβικής σημασίας και για το αποτέλεσμα της έκβασης. Η διατύπωση, η εφαρμογή και επιλογή λύσεων και σχεδιασμού οργάνωσης της λειτουργίας ενός δημόσιου οργανισμού αποτελεί και την βασική ιδέα ύπαρξης του Στρατηγικού Σχεδιασμού. Με την αποσαφήνιση τόσο του όρου του Στρατηγικού Σχεδιασμού όσο και των λόγων που τον έκαναν τόσο αναγκαίο γίνεται γνωστό πως αποτελεί αναγκαία και ικανή προϋπόθεση για την καλή πορεία και ανάπτυξη ενός δημόσιου Οργανισμού. Βάσει των προαναφερθέντων διαφαίνονται οι ουσιώδεις λόγοι αναγκαιότητας εφαρμογής του Στρατηγικού Σχεδιασμού στον δημόσιο τομέα και την δημόσια διοίκηση που δεν είναι άλλοι από την επίτευξη των στόχων του με όσο το δυνατό γίνεται μεγαλύτερη εξοικονόμηση των δημοσίων πόρων. Σε αυτό το σημείο θα γίνει απόπειρα να δοθεί απάντηση στα πέντε θεμελιώδη ερωτήματα που συνδέονται άμεσα με την πρώτη εμφάνιση της ιδέας εφαρμογής του Στρατηγικού Σχεδιασμού στο Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας που αποτελεί και το αντικείμενο της παρούσας διπλωματικής εργασίας, προκειμένου να καταδείξουμε και το πόσο απαραίτητη είναι η υιοθέτηση του σε όλους τους οργανισμούς, ανεξαρτήτως του εάν αναφερόμαστε στο δημόσιο τομέα ή στον ιδιωτικό τομέα (Παπαδέας, 2015).

1. Απαντώντας στα πέντε θεμελιώδη ερωτήματα που συνδέονται άμεσα με την εφαρμογή του Στρατηγικού Σχεδιασμού απαντάμε και στο πόσο αναγκαία είναι η υιοθέτηση σε όλους τους Οργανισμούς ανεξαρτήτως του εάν αναφερόμαστε στο δημόσιο τομέα είτε στον ιδιωτικό τομέα. Τα πέντε θεμελιώδη ερωτήματα που τίθενται είναι τα εξής (Ιόνιο Πανεπιστήμιο, 2021).

1. Τι σχέση έχει ο στρατηγικός σχεδιασμός των Υπουργείων και των Δημόσιων Οργανισμών με τις λοιπές στρατηγικές επιδιώξεις του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας;
2. Ποια η αιτία της εφαρμογής πίσω από τον Στρατηγικό Σχεδιασμό του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας;
3. Σε ποιες περιπτώσεις είναι αναγκαία η αναθεώρηση των στρατηγικών μας σχεδίων ώστε να επιτευχθεί ο στόχος του Στρατηγικού Σχεδιασμού ενός Υπουργείου ;
4. Ποιοι φορείς και ποια υπουργεία θα εμπλακούν στον Στρατηγικό Σχεδιασμό του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και γιατί;
5. Οι βασικές επιδιώξεις ενός στρατηγικού σχεδίου ή ενός στρατηγικού προγράμματος.

Εφαρμόζοντας το Στρατηγικό Σχεδιασμό σε κάθε υπουργείο εντοπίζονται τα περιθώρια καλύτερης διαχείρισης των δράσεων του με σκοπό τη βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας με ταυτόχρονο στόχο την ορθότερη και καταλληλότερη χρήση των οικονομικών πόρων. Επιπλέον, έχει διαπιστωθεί πως μέσω του στρατηγικού σχεδιασμού είναι ευκολότερο να διασταυρωθούν τα έσοδα από τα έξοδα ενός οργανισμού και πως λόγω της φύσης των δημοσίων οργανισμών πολύ περισσότερη εργασία χρειάζεται στην καταμέτρηση των εκροών (Παπαδέας, 2015).

Συγκεκριμένα για το υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας ο Στρατηγικός Σχεδιασμός που εφαρμόζεται δεν αποτελεί μια συνήθη πρακτική στρατηγικού σχεδιασμού αλλά εστιάζει στην ανά περίπτωση αντιμετώπιση καταστροφικών συμβάντων και στην όσο το δυνατό καλύτερη συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων για την έκβαση του επιθυμητού αποτελέσματος. Στα πλαίσια εκτέλεσης του στρατηγικού σχεδιασμού είναι και οι τροποποιήσεις των γενικών σχεδίων ώστε με την πάροδο των ετών να επιτυγχάνεται μία ολοένα πιο αποτελεσματική εκτέλεσή των γενικών σχεδίων αυτών (Poister, 2010).

Από τη λήψη των αποφάσεων και τον τρόπο αντιμετώπισης των προβλημάτων των υψηλόβαθμων στελεχών ενός υπουργείου Υπουργού, Διευθυντή διαμορφώνεται ο Στρατηγικός Σχεδιασμός κρίνεται η πορεία και η κατεύθυνση που ακολουθεί μία δημόσια υπηρεσία. Διακρίνονται τα εξής στάδια ενός Στρατηγικού Σχεδιασμού (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 2006) :

1. Προσδιορισμός του σκοπού και των στόχων του σχεδιασμού,
2. Καταγραφή και περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης,
3. Ανάλυση Στρατηγικής και πιο συγκεκριμένα του περιβάλλον (εσωτερικό, εξωτερικό) ,των προσδοκιών, των στόχων, της νοοτροπίας και τέλος των διαθέσιμων πόρων (είτε σε cash flow είτε και σε κύκλο γνωριμιών και δυνατοτήτων)και ικανοτήτων δηλαδή διαμόρφωση στρατηγικής με τον προσδιορισμό των παραγόντων των αναλύσεων SWOT και PESTLE
4. Επιλογή / Διαμόρφωση Στρατηγικής στοχοθεσίας και πιο συγκεκριμένα της δημιουργίας επιλογών ,της αξιολόγησης επιλογών και τέλος της επιλογή Στρατηγικής , και

5. Υλοποίηση / Εφαρμογή Δράσεων με βάση τη δυνατή αξιοποίηση των Πόρων (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 2006).

Στόχος ύπαρξης της S.W.O.T. ανάλυσης είναι κατανόηση των δυνάμεων, των αδυναμιών και των ευκαιριών και των απειλών ενός οργανισμού, γιατί αποτυπώνει με σαφήνεια τα σημεία αυτά (Μπουραντάς, 2001)

Η προσπάθεια εκτέλεσης επιτυχώς των αλλαγών στο εσωτερικό περιβάλλον του υπουργείου προϋποθέτει πως ανά τακτά χρονικά διαστήματα αναθεωρείται η νοοτροπία, των στάσεων και της συμπεριφοράς των στελεχών του. Επιπλέον καθοριστικός παράγοντας επιτυχίας ενός Στρατηγικού Σχεδιασμού είναι και η επιλογή της κατάλληλης οργανωτικής κουλτούρας που θα εξασφαλίσει καλύτερες δυνατότητες επίτευξης προσωπικών και ομαδικών στόχων. Η κουλτούρα και οι αποφάσεις του κάθε υπουργείου που επιλέγονται θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις της χώρας ανά κάποια διαστήματα, ώστε να υπάρχει και η δυνατότητα επαναπροσδιορισμού της κατεύθυνσης και των στόχων του δημόσιου οργανισμού. Επιπρόσθετα, ο ρόλος του κάθε υπουργού ως εκπροσώπου της εκάστοτε πολιτικής ηγεσίας και ως κεφαλή ενός υπουργείου είναι καθοριστικός στη διαμόρφωση του Στρατηγικού Σχεδιασμού και στην κατεύθυνση που θα ακολουθήσει το κάθε υπουργείο.

1.2 Δομικά συστατικά στοιχεία του Στρατηγικού Σχεδιασμού

Άλλο σημαντικό συστατικό της επιτυχίας ενός Στρατηγικού Σχεδιασμού είναι ο τρόπος προσέγγισης των σταδίων που υλοποιούνται. Οι Tromp and Ruben (2010), εντοπίζουν επτά σημαντικά στάδια :

1) Το πρώτο ξεκινάει προσδιορίζοντας τον λόγο ύπαρξης του οργανισμού, την αποστολή, το όραμα και τις αξίες του. Όλα αυτά τα στοιχεία επηρεάζουν το μέλλον του και αναδεικνύουν τις αρχές και τις προοπτικές που θα κατευθύνουν την καθημερινή εργασία, αλλά και την κουλτούρα οργάνωσής του.

2) Το δεύτερο στάδιο προσδιορίζεται από τις σκέψεις και επιθυμίες των διευθυντικών στελεχών (stakeholders). Συνεπώς ως προτεραιότητες μπαίνουν οι ανάγκες, οι προσδοκίες και τα επίπεδα ικανοποίησής τους.

3) Στο τρίτο στάδιο προσδιορίζονται οι εξωτερικές συνθήκες και ο βαθμός αλληλεπίδρασής τους με το κοινωνικό, οικονομικό, ρυθμιστικό, τεχνολογικό και πολιτισμικό περιβάλλον υπολογίζοντας και τις πιθανές προκλήσεις,

4) Στο τέταρτο στάδιο γίνονται γνωστοί οι στόχοι και η έκταση των επιδιώξεων του δημόσιου οργανισμού,.

5) Στο πέμπτο στάδιο, ορίζονται τα στρατηγικά σχέδια και τα σχέδια δράσης με αναλυτική περιγραφή της διαδικασίας εκτέλεσης των σχεδίων αυτών.

6) Στο έκτο στάδιο καταγράφεται και αποθηκεύεται το καταστατικό έγγραφο που αποτελεί το αναλυτικό πλάνο του στρατηγικού σχεδίου για τη μελλοντική χρήση και δυνατότητα αναφοράς του ως προς την επίτευξη των στόχων και της αποτελεσματικότητάς του.

7) Στο έβδομο και τελευταίο στάδιο αποτελέσματα και η αξιολόγηση είναι αυτά που κυριαρχούν. Σε αυτό το στάδιο πραγματοποιείται η ανάλυση και συζήτηση τόσο για την τρέχουσα κατάσταση, αλλά τόσο και για μελλοντική χρήση. Πιο συγκεκριμένα

αναλύονται οι στόχοι, οι στρατηγικές, τα σχέδια δράσης, τα πραγματικά μέτρα επίβλεψης και η συνολική αξιολόγηση του σχεδιασμού (Immordino, Gigliotti, Ruben, & Tromp, 2016). Σε αυτό το σημείο είναι που γίνεται η χρήση της SMART προσέγγισης του στρατηγικού σχεδίου. Η SMART αποτελείται από πέντε βασικές κατευθυντήριες γραμμές που εντοπίζονται και στη συντομογραφία του SMART: πρώτον σε εξειδικευμένους σκοπούς (specific), δεύτερον σε μετρήσιμους στόχους (measurable), τρίτον σε στόχους επιτεύξιμους/ αποδεκτούς (attainable / acceptable), τέταρτον σε ρεαλιστικούς (relevant) και πέμπτων σε χρονικά δεσμευμένους (time-bound) (Kohler, 2014).

Επιπλέον εύλογο είναι να αναφέρουμε πως ένα από τα βασικά δομικά στοιχεία ενός Στρατηγικού Σχεδιασμού είναι και ο τύπος επιλογής της χρηματοδότησης των δαπανών ενός υπουργείου. Στην περίπτωση που ακολουθείται ένα σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού ο καταλληλότερος τύπος προϋπολογισμού είναι ο Προϋπολογισμός Προγραμμάτων. Αυτός εστιάζει στην ορθολογική κατανομή και αξιολόγηση της αποδοτικότητας των δημόσιων δαπανών. Βασικός στόχος του Προϋπολογισμού Προγραμμάτων είναι ότι συνδέει την απόδοση των εφαρμοζόμενων πολιτικών της κυβέρνησης σε συνάρτηση με τους δαπανώμενους πόρους, κάτι που αποτελεί και προϋπόθεση ταυτόχρονα για την υλοποίηση του Στρατηγικού Σχεδιασμού (Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, Στρόμπλος Νικόλαος, 2023).

1.3 Θεμελιώδης Συνιστώσες του Στρατηγικού Σχεδιασμού

Ως βασικές συνιστώσες του Στρατηγικού Σχεδιασμού που διαμορφώνουν και την τελική επιλογή του στόχου σε κάθε υπουργείου είναι οι εξής:

- 1) οι κινητήριες ανθρώπινες δυνάμεις δηλαδή οι Υπουργοί των εκάστοτε υπουργείων, τα διευθυντικά στελέχη, οι προϊστάμενοι που αξιολογούν τους επιθυμητούς στόχους ,διαμορφώνουν και εκτελούν αλλά ταυτόχρονα και ελέγχουν την εκτέλεση του επιθυμητού στόχου του υπουργείου,
- 2) οι θεσμικές δυνάμεις δηλαδή το νομικό και θεσμικό πλαίσιο υιοθέτησης με σκοπό την επιτέλεση των καθηκόντων ανεξαρτήτως της βαθμίδας των υπαλλήλων,
- 3) η προτεραιοποίηση των δράσεων και ενεργειών του υπουργείου ,
- 4) οι μέθοδοι επιλογής και οι επιπτώσεις που πιθανόν να επιφέρουν οι επιλογές αυτές.

Ειδικότερα τα βασικά στοιχεία και ο τρόπος επιλογής του ανθρώπινου δυναμικού στο δημόσιο τομέα και έπειτα η εξειδίκευση των υπαλλήλων, ο τρόπος προσέγγισης της εργασίας που προσφέρει ένας υπάλληλος, τα διάφορα χαρακτηριστικά του κάθε υπουργείου και οι αναγκαίες διαφοροποιήσεις εφαρμογής και προσέγγισης του Στρατηγικού Σχεδιασμού αποτελούν τις βασικές συνιστώσες της επιλογής. Κατά τους Poister και Streib (1999) ένας Στρατηγικός Σχεδιασμός δομείται και καταρτίζεται προσδιορίζοντας τα εξής κύρια σημεία: 1) εντοπίζοντας και επιλέγοντας τον τρόπο ανταπόκρισης στα σημαντικότερα προβλήματα που έρχεται αντιμέτωπη μία δημόσια δομή, 2) εστιάζοντας στους στόχους και στις ανταγωνιστικές αξίες που επηρεάζουν το μελλοντικό μακροχρόνιο στόχο και τη στρατηγική, 3) εντοπίζοντας τον βαθμό επηρεασμού, ως προς την επίτευξη του στόχου, των εξωτερικών τάσεων και δυνάμεων

από κύριους παράγοντες επιρροής(πολιτικές επιρροές, διεθνής οικονομία), 4) αποφασίζοντας με βάση πολιτικές προσεγγίσεις και όχι με βάση τις πραγματικές ανάγκες των πολιτών, 5) επιλέγοντας κατάλληλους συνεργάτες με σκοπό να χτιστούν τα θεμέλια μιας καλής συνεργασίας ώστε να επιτευχθεί το επιθυμητό αποτέλεσμα, 6) αντιμετωπίζοντας τα προβλήματα με αντικειμενική στάση από την πλευρά των βασικών συμμετεχόντων με στόχο την υλοποίηση όλων των δεσμεύσεων των στρατηγικών σχεδίων, 7) σχεδιάζοντας και εφαρμόζοντας πιστά στρατηγικά σχέδια με μακροπρόθεσμο σχεδιασμό, 8) επικεντρώνοντας στην άμεση υλοποίηση των αποφάσεων προκειμένου να επιτυγχάνονται σε επόμενες περιόδους ευνοϊκότερες μελλοντικές στρατηγικές με τις λιγότερες δυνατές απώλειες.

1.4 Τα κύρια χαρακτηριστικά του Στρατηγικού Σχεδιασμού και οι διάφορες προσεγγίσεις του

Οι θεωρητικές προσεγγίσεις του Στρατηγικού Σχεδιασμού υπογραμμίζουν πως καίριο ερώτημα είναι ποια θα είναι η κατεύθυνση και ο στόχος του κάθε φορέα κεντρικής διοίκησης.

Η πρώτη προσέγγιση περιγράφεται με την εκ των προτέρων σχεδίαση της αντιμετώπισης ενός φαινομένου χωρίς τη δυνατότητα τροποποίησης και αλλαγής των αρχικών σχεδίων.

Η δεύτερη προσέγγιση είναι αυτή της εξελικτικής προσέγγισης που δεν εγκρίνει την εκ των προτέρων σχεδίαση αντιμετώπισης ενός φαινομένου αλλά μία εν εξελίξει διαδικασία ανάλογα και της φύσης του προβλήματος που παρουσιάζεται. Ιδιαίτερα για μακρόχρονες πολιτικές, αυτή η προσέγγιση θεωρεί πως θα υπάρξει τεράστια απόκλιση από τον τελικό επιθυμητό στόχο οπότε και σχεδόν παράλληλα αντιμετωπίζει και χτίζει τη στρατηγική σχεδίαση.

Μία τρίτη προσέγγιση Στρατηγικού Σχεδιασμού είναι αυτής της Διαδικαστικής Σχολής του Mintzberg (1939) όπου και θεωρεί πως τα όποια σχέδια αναπτύσσονται είναι προκύπτοντα παρά προσχεδιασμένα και θα σημειώσουμε πως εν μέρει είναι κατά την ίδια λογική και τα Σχέδια Στρατηγικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης. Το κάθε φαινόμενο που χρήζει Πολιτικής Προστασίας διαθέτει πάντα διαφορετικά ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και έτσι ο παράγοντας αλλαγή η συνεχής εγρήγορση και κινητοποίηση είναι μία πάγια τακτική αντιμετώπισης του συγκεκριμένου υπουργείου. Μία τέταρτη προσέγγιση Στρατηγικού Σχεδιασμού είναι αυτής της συστημικής, δηλαδή της προσέγγισης που επηρεάζεται από κοινωνικούς, ιστορικούς και πολιτιστικούς παράγοντες που διαμόρφωσαν τη δημόσια διοίκηση από την έναρξη της ύπαρξής της έως σήμερα (Συρίγου, 2016).

Η κάθε Στρατηγική που εφαρμόζεται σε ένα δημόσιο οργανισμό και συγκεκριμένα στην περίπτωση του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας φέρει κάποια συγκεκριμένα γνωρίσματα. Τα πιο σημαντικά από αυτά είναι τα εξής (Παπαδάκης 2016):

- Η προσαρμογή που επιδέχεται ο Στρατηγικός Σχεδιασμός λόγω της ύπαρξης ενός μεταβαλλόμενου περιβάλλοντος.
- Η εξασφάλιση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, μέσω μίας ορθολογικής αξιοποίησης των κονδυλίων που διαθέτει το κάθε υπουργείο.

- Ο καθορισμός της κατεύθυνσης του στρατηγικού σχεδιασμού και του εύρους των δραστηριοτήτων που διαμορφώνεται με μακροπρόθεσμο πλάνο(άνω των 5ετών).
- Η ανταπόκριση στις ανάγκες/αιτήματα των πολιτών λόγω της ύπαρξης κλιματικής αλλαγής και η ικανοποίηση των μελλοντικών προσδοκιών.

Παρατηρούμε κάποια κοινά χαρακτηριστικά των δημόσιων δομών που υιοθετούν ένα από τα μοντέλα Στρατηγικού Σχεδιασμού, που είναι τα εξής:

1. Έχουν ξεκάθαρο προσανατολισμό.
2. Έχουν κοινά χαρακτηριστικά αποφάσεων και υιοθέτηση μίας τάσης προς ίδια κατεύθυνση.
3. Βελτιώνουν τον συντονισμό ενεργειών με αποτέλεσμα να υπάρχει ένα ιδεατό αποτέλεσμα.
4. Διαθέτουν ως αναγνωριστικό σημάδι την υιοθέτηση μίας Στρατηγικής που εφαρμόζεται και ακολουθείται και εξελίσσεται ανά τα έτη σε κάθε δημόσιο φορέα.
5. Παρέχουν περισσότερη ασφάλεια.
6. Προσδιορίζουν και ξεκαθαρίζουν πιο ξεκάθαρα τον στόχο του κάθε Υπουργείου

Μια άλλη προσέγγιση του Στρατηγικού Σχεδιασμού διαπιστώνει επτά στάδια της όλης διαδικασίας και συγκεκριμένα είναι τα εξής (ανοιχτές σημειώσεις Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ίδρυμα Δυτικής Μακεδονίας, Δρ. Καταραχιά Ανδρονίκη , 2017) :

1. Η οριοθέτηση και ο προσδιορισμός της αποστολής του κάθε φορέα.
2. Εντοπισμός των εξωτερικών και των εσωτερικών παραγόντων που επηρεάζουν το τελικό αποτέλεσμα έκβασης της εφαρμογής του Σ.Σ.
3. Σχεδιασμός και στοχοθέτηση σκοπού .
4. Σχεδιασμός Στρατηγικής
5. Σχεδιασμός Προγράμματος
6. Εφαρμογή του Στρατηγικού Σχεδιασμού
7. Κυκλικό σύστημα αναπροσαρμογής στόχου και του τρόπου επίτευξης του και έλεγχος της εφαρμογής και εντοπισμών ελλείψεων στον Σ.Σ.

Σημαντικό για να επιτύχει ένας στρατηγικός σχεδιασμός σε συμβάντα όπως για παράδειγμα εκτεταμένης καλοκαιρινής πυρκαγιάς είναι η ακρίβεια τήρησης του σχεδιασμού, η σωστή ταχύτητα δράσης και η καλή επεξήγηση των οδηγιών του κύριου όργανου ευθύνης προς τους εκτελεστές των εντολών αυτών. Σε αρκετές περιπτώσεις απαραίτητη θεωρείται ακόμη και η χορήγηση παραδειγμάτων ώστε να γίνεται κατανοητός ο τρόπος αντιμετώπισης και να αποβεί έτσι και το μοιραίο πάνω στην προσπάθεια για συνεισφοράς των πυροσβεστών (Liou, 2001).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΣΤΑΔΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΣΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ Η ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΜΕ ΆΛΛΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ

2.1 Το νομοθετικό πλαίσιο εφαρμογής του Στρατηγικού Σχεδιασμού του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας

Αρχικά το ισχύον σύστημα της Πολιτικής Προστασίας της χώρας ξεκίνησε με την ψήφιση του ν. 2344/1995 (Α' 212) και την τροποποίηση του με τον νόμο 2347/1995 άρθρο 3 (ΦΕΚ 221Α) όπου και αναφερόταν στον τρόπο δράσης της Πολιτικής Προστασίας. Συμπληρώθηκε με το νόμο 3013/2002 (Φ.Ε.Κ. Α' 102) ως συμπλήρωμα των δράσεων της Πολιτικής Προστασίας και επιπλέον με το Προεδρικό Διάταγμα 151/2004 (Α' 107) όπου και ενισχύθηκε η σημασία και ο ρόλος της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας.

Με την Κ.Υ.Α. 1203 φ.109.1/1999 (ΦΕΚ 713 / Β) προσδιορίζονται οι συνεργατικές σχέσεις ανάμεσα στο Πυροσβεστικό Σώμα (Π.Σ.) και τις Ένοπλες Δυνάμεις, την Ελληνική Αστυνομία, τη Δασική Υπηρεσία, του ΟΤΑ, τις Υγειονομικές Υπηρεσίες και άλλους φορείς και πρόσωπα που παρέχουν τις υπηρεσίες τους για την πρόληψη και καταστολή των δασικών πυρκαγιών. Η Υπουργική Απόφαση του 1999 29181 Φ.109.1/6-7-1999 που καταργεί την Υ.Α. 17961 Φ.109,1/4-6-1998 προσδιορίζεται η λειτουργία του επιχειρησιακού σχεδιασμού αντιμετώπισης των δασικών πυρκαγιών (Γκουρμπάτση, 2015).

Το 1998 καταρτίστηκε το σχέδιο ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ με σκοπό την οριοθέτηση και διαμοιρασμό των ρόλων των δυνάμεων της πολιτικής προστασίας της χώρας ώστε να επιτευχθεί το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα περιορισμού των καταστροφών και της λήψης κάθε δυνατής βοήθειας. Φαινόμενο που ταρακούνησε τα νερά του συστήματος Πολιτικής Προστασίας ήταν ο μεγάλος σεισμός της Αθήνας το 1999. Στη νομολογία της Πολιτικής Προστασίας και του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας προστίθενται οι διατάξεις του Γενικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας «ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ» [Υ.Α. 1299/2003 (Β' 423), όπως αναθεωρήθηκε με τη συμπληρωματική Υ.Α. 3384/2006 (Β' 776)].

Ο Ν.3013/2002 (ΦΕΚ 102Α) βασίστηκε στην επτάχρονη εμπειρία εφαρμογής του Ν.2344/1995 συμπεριλαμβάνοντας τις όποιες απαραίτητες αλλαγές είχαν συντελεστεί και λόγω της πρόοδου των τεχνολογικών εξελίξεων. Με το νόμο αυτό η κυβέρνηση ως όφειλε έφερε το πρόβλημα στο πιο κοντινό επίπεδο διοίκησης, στα πλαίσια της αποκέντρωσης, δηλαδή την περιφέρεια και την αυτοδιοίκηση α και β βαθμού. Το 2002 αναθεωρείται ο νόμος 3013/2002 (Φ.Ε.Κ. 102Α) με σκοπό την αναβάθμιση της Πολιτικής Προστασίας. Πρόκειται για ένα νομοσχέδιο που επιχειρούσε τη βελτίωση του τότε ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου και όχι την εισαγωγή πρωτογενών ρυθμίσεων. Με διάφορες προσθήκες το 2003, με τον ΞΕΝΟΚΡΑΤΗ γίνεται προσπάθεια να γίνουν πιο συγκεκριμένες οι κατευθύνσεις του Στρατηγικού

Σχεδιασμού της Πολιτικής Προστασίας και ως εκ τούτου χαρακτηρίζεται και ως Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας. Προσδιορίζονται ποιοι είναι οι φορείς ευθύνης σε κεντρικό και αποκεντρωμένο επίπεδο που καταρτίζουν Σχέδια Πολιτικής Προστασίας αναλόγως του είδους κινδύνου, τα στάδια για την κατάρτιση, την εναρμόνιση, την έγκριση και την υλοποίηση των σχεδίων αυτών. Αξιολογούνται τα ήδη υπάρχοντα στοιχεία από επίσημους φορείς προς καλύτερη ανάλυση των πιθανών κινδύνων και ταυτόχρονα συντελείται η αναγνώριση των ευπαθών περιοχών ανά την Ελλάδα. Ορίζονται οι βασικές γραμμές κινητοποίησης και ξεκαθαρίζονται ποιοι φορείς και υπηρεσίες πρέπει να ενεργήσουν άμεσα σε συγκεκριμένες περιπτώσεις και ποια όργανα διευθύνουν και συντονίζουν τις επιχειρησιακές δυνάμεις σε όλα τα επίπεδα (κεντρικά, περιφερειακά και ανά δήμο). Καθορίζεται το σύστημα επικοινωνίας και ροής πληροφοριών των εμπλεκόμενων φορέων της δημόσιας διοίκησης.

Για το φορέα Αρχηγείο Πυροσβεστικού Σώματος (Α.Π.Σ.) πρώτη φορά ιδρύθηκε ως Ν.Π.Δ.Δ. με το νόμο 4661/1930 που δημοσιεύθηκε στο Φ.Ε.Κ. 153 τ.Α' (12 Μαΐου 1930) και υπαγόταν στο Υπουργείο Εσωτερικών. Στη συνέχεια σύμφωνα με το άρθρο 1 του νόμου 3511/2006 (ΦΕΚ 258/Α'/27.11.2006) ψηφίζεται η αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού Σώματος και η αναβάθμιση της αποστολής του. Με κατάργηση του νόμου 3511/2006 συνεχίζει η λειτουργία του με το άρθρο 63 του νόμου 4249/2014 (Α' 73) όπου και αναφέρεται και ο βασικός σκοπός του Πυροσβεστικού Σώματος που είναι η διαφύλαξη της ζωής του κάθε πολίτη και της περιουσίας των πολιτών και της χώρας, του περιβάλλοντος, των δασών της Ελλάδας και την υποχρέωση συντονισμού καταστολής των πυρκαγιών. Η έννοια του επιχειρησιακού σχεδιασμού με στόχο την καταστολή των καταστροφικών φαινομένων συμπεριλαμβάνει την οργάνωση και το συντονισμό όλων των ενεργών δυνάμεων πυρόσβεσης και διάσωσης και των εμπλεκόμενων φορέων, τη χρησιμοποίηση του απαραίτητου εξοπλισμού και των άλλων μέσων προς επίτευξη του στόχου (Γκουρμπάτση, 2015). Με το νόμο 4249/2014 (Φ.Ε.Κ. Α' 73) όχι μόνο θεσμοθετούνται οι αρμοδιότητες του Αρχηγείου Πυροσβεστικού Σώματος αλλά και της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας (Γ.Γ.Π.Π.) που ανήκε τότε στο υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί στις ραγδαίες εξελίξεις του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου και των αναγκών των πολιτών.

Για το φορέα της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής προστασίας με το άρθρο 4 παρ. 1 του νόμου 2344/1995 (ΦΕΚ 212 Α') συστήνεται για πρώτη φορά στις 11 Οκτωβρίου 1995 και ξεκινάει την πολυετή του δράση και εξυπηρέτηση της Πολιτικής Προστασίας. Στη συνέχεια με το Προεδρικό Διάταγμα 151/3-6-2004 (ΦΕΚ 107/Α'/2004) θεσμοθετείται η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας, αναφέρεται η αποστολή και οι αρμοδιότητές της και στο άρθρο 2 και αναλύεται η διάρθρωσή της. Ο φορέας αυτός που υπαγόταν στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη με το νόμο 4249/2014 (Φ.Ε.Κ. 73Α) αναδιαρθρώθηκε ισχυροποιώντας την παρουσία του. Στη συνέχεια με το Νόμο 4662/2020 (ΦΕΚ Α 27 - 07.02.2020) σύστασης του Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων συντελείται και η αναδιάρθρωση των αρμοδιοτήτων της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας. Πρόσφατα προστέθηκε και η εγκύκλιος υπ' αριθμ. πρωτ. 2902/27.04.2022 της Γ.Γ.Π.Π. σχετικά με διάφορα μέτρα πρόληψης για την αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών - Προπαρασκευαστικές δράσεις εμπλεκόμενων φορέων που συμπληρώνει και το Νόμο

4662/2020 (ΦΕΚ Α 27 - 07.02.2020). Συγκεκριμένα σύμφωνα με την απόφαση 8778/14-03-2020 του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας (ΑΔΑ: ΩΑΨΝ46ΜΤΛΒ-ΛΧΦ) λαμβάνει χώρα η αναβίωση ή εξακολούθηση λειτουργίας επιχειρησιακών και διοικητικών δομών, λειτουργιών και οργάνων της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας και άλλων οργάνων διευκρινίζοντας τη μη έκδοση των σχετικών κανονιστικών πράξεων πάνω σε οργανωτικά, λειτουργικά και τεχνικά θέματα των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Συντονιστικών Οργάνων Πολιτικής Προστασίας (Π.Ε.Σ.Ο.Π.Π.) και των Τοπικών Επιχειρησιακών Συντονιστικών Οργάνων Πολιτικής Προστασίας (Τ.Ε.Σ.Ο.Π.Π.) των άρθρων 13 και 15 του ν.4662/2020. Επιπλέον δεν είναι δυνατή η σύσταση και λειτουργία των Τ.Ε.Σ.Ο.Π.Π. και τα Συντονιστικά Τοπικά Όργανα (ΣΤΟ) των Δήμων (του άρθ 13 παρ.3 ν.3013/2002), εξακολουθούν να λειτουργούν σύμφωνα με το 9032/14-12-2016 έγγραφό μας «Υπόδειγμα Κανονισμού Λειτουργίας Συντονιστικών Τοπικών Οργάνων Πολιτικής Προστασίας των Δήμων της Χώρας (Υπουργείο Δικαιοσύνης, 2020).

Για το φορέα της Γενικής Γραμματείας Αποκατάστασης Φυσικών Καταστροφών και Κρατικής Αρωγής με το από 27-06-2023 υπ' αριθ. 130 - Φ.Ε.Κ. Προεδρικό Διάταγμα 27 άρθρο 7, μεταφέρεται η έδρα και η λειτουργία της γραμματείας αυτής στο Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας

Το 2020 μετά τις πλημμύρες στη Σαμοθράκη στις 25/9/2017, στη Δυτική Αττική στις 15/11/2017 και τις πυρκαγιές στην Αττική στις 23/8/2018, ψηφίζεται ο Ν. 4662/2020 (ΦΕΚ 27Α) που αφορά τον ανασχηματισμό της Γ.Γ.Π.Π., την αναβάθμιση του συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας και τον αναδιάρθρωση του Πυροσβεστικού Σώματος (Π.Σ.). Ο Εθνικός Μηχανισμός περιλαμβάνει όλη την πορεία διαχείρισης των καταστροφών και αποτελεί το θεμέλιο λίθο για τις δράσεις επιχειρησιακών και διοικητικών δομών όπως και όπως και τις δράσεις επέμβασης της Πολιτικής Προστασίας. Θα πρέπει να αναφερθεί παρόλα αυτά ότι ο νόμος 4662/2020 (ΦΕΚ 27Α) βρίσκεται σε προσωρινή αναστολή καθώς δεν έχουν εκδοθεί οι κανονιστικές πράξεις της διοίκησης που αναφέρονται στον συγκεκριμένο νόμο. Συνεπώς μέχρι αυτή την στιγμή εφαρμόζονται οι διατάξεις του νόμου 3013/2002 μαζί με το σχέδιο ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ (ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ στο σχέδιο νόμου του 4462/2020 -ΦΕΚ Α 27/07-02-2020 (σελ. 1-8)).

Με την ψήφιση του νόμου 4622/2019 στα άρθρα 20, 38 και 39 προσδιορίζεται η οργάνωση των υπουργείων. Σε αυτόν λοιπόν τον νόμο ορίζονται οι προϋποθέσεις σύστασης και κατ' επέκταση νόμιμης λειτουργίας ενός υπουργείου. Βασικά στοιχεία σύστασης ενός υπουργείου είναι ο τίτλος του, η έδρα του, το οργανόγραμμά του οι αρμοδιότητες του (Παπαδημητρίου, 2019). Στο Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας εντοπίζεται να λείπει ένα σημαντικό στοιχείο, το οργανόγραμμα. Ένας εκ των λόγων που συμβαίνει αυτό είναι το γεγονός ότι αποτελεί ένα νεοσύστατο δημόσιο οργανισμό. Η ύπαρξη οργανογράμματος σε ένα υπουργείο έχει ως στόχο το διαχωρισμό και τη συγκεκριμενοποίηση των αρμοδιοτήτων του κάθε διευθυντικού στελέχους και των υφιστάμενων υπαλλήλων ώστε να μπορεί να υλοποιείται το έργο του υπουργείου και κριθεί και πιο ορθά και εμπειριστατωμένα η αποδοτικότητα της εργασίας των υπαλλήλων του.

Θα ήταν εύλογο να γίνει και μία αναφορά ως προς τον νόμο αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας των δημοσίων υπηρεσιών πραγματοποιήθηκε αρχικά με την ψήφιση του νόμου 3230/2004 σε μία προσπάθεια να προσδιοριστούν οι διάφοροι δείκτες μέτρησης, χωρίς να περιλαμβάνονται όλα τα Υπουργεία. Η μέτρηση απόδοσης με βάση αυτόν τον νόμο γίνεται μέσω εφαρμογής δεικτών. Ο νόμος αυτός όμως δεν εφαρμόστηκε συνδυαστικά με την επιβολή κυρώσεων στις περιπτώσεις μη εφαρμογής του. Σύμφωνα με τις παραγράφους 2 & 3 του άρθρου 5 του νόμου 3230/2004 διακρίνονται δύο κατηγορίες δεικτών : 1. Γενικοί Δείκτες Μέτρησης και 2. Ειδικό Δείκτης Μέτρησης. Στους Γενικούς Δείκτες ως επίπεδο απόδοσης ορίζεται ο χρόνος ανταπόκρισης στα αιτήματα των πολιτών, ο βαθμός ικανοποίησης των παραπόνων που υποβάλλονται, η συμπερίληψη νέων τεχνολογιών, το ύψος της δαπάνης και η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Ως Ειδικό Δείκτης Μέτρησης θεωρούνται αυτοί που αντιστοιχούν στο είδος των παρεχόμενων υπηρεσιών. Μερικές περιπτώσεις Ειδικών Δεικτών είναι ο αριθμός εκδόσεων αποφάσεων ανά Φορέα διαχωρισμένος ανάλογα με το είδος απασχόλησης & ανά κατηγορία προσωπικού, το ποσοστό πιστοποιημένης επιμόρφωσης που αφορά σε θεμελιώδη διοικητικές λειτουργίες του δημοσίου τομέα, επί του συνόλου της πιστοποιημένης επιμόρφωσης που απαιτείται για την λειτουργία του φορέα (Λάσκαρη, 2019).

2.2 Αίτιες δημιουργίας των Στρατηγικών Σχεδίων στο υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας

Ο βασικότερος λόγος δημιουργίας και αρχικής σύλληψης της υιοθέτησης στρατηγικών σχεδίων στην πολιτική προστασία ήταν η ανάγκη βελτίωσης της προστασίας των πολιτών από την απειλή μεγάλης έκτασης καταστροφικών φαινομένων. Με την πάροδο των ετών και τον πολλαπλασιασμό των αναγκών των πολιτών αλλά και της ύπαρξης περισσότερων καταστροφικών φαινομένων υπήρξε άμεση ανάγκη εφαρμογής στρατηγικού σχεδιασμού στην πολιτική προστασία. Ο ετήσιος απολογισμός της οικονομικής ζημίας αλλά και της περιβαλλοντικής φθοράς στον Ελλαδικό χώρο ανάγκασε με την πάροδο των ετών και την εξέλιξη του τρόπου αντιμετώπισης των συμβάντων να δοθεί μεγάλη έμφαση στην πρόληψη αλλά και στη βελτίωση του τρόπου καταστολής μεγάλης έκτασης καταστροφικών φαινομένων και ατυχημάτων. Οι συνθήκες που διαμορφώθηκαν λοιπόν αλλά και τα οικονομικά οφέλη οδήγησαν στην υιοθέτηση στρατηγικών σχεδίων για όλα είδη ακραίων, καταστροφικών και έκτακτων φαινομένων όπως για παράδειγμα: πυρκαγιών, τεχνολογικών ατυχημάτων, εκδήλωσης χιονοπτώσεων και παγετού, σεισμών, πλημμυρών και εν γενεί φυσικών-περιβαλλοντικών καταστροφών. Η υιοθέτηση αυτών των σχεδίων από την πολιτική προστασία ξεκινάει από τις αρχές του 2009. Το δεύτερο χρονικά σε σειρά δημιουργίας αλλά από άποψη σημαντικότητας το πιο σπουδαίο από όλα τα Γενικά Σχέδια είναι το Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών Εξ Αιτίας Δασικών Πυρκαγιών κατά τη καλοκαιρινή περίοδο όπου και λόγω της εξέλιξής του ανά τα χρόνια είναι και το σπουδαιότερο από πλευράς οικονομικού οφέλους αλλά και αποφυγής ανθρώπινων απωλειών. Η συχνότητα του ως φαινομένου αλλά και η έκταση της ζημίας που αυτό προκαλεί έχουν μεγάλη απόσταση από όλα τα άλλα καταστροφικά συμβάντα σε βάθος σαράντα ετών. Σημαντική η συμβολή και εμφανή τα θετικά αποτελέσματα στο Στρατηγικό Σχεδιασμό ιδιαίτερα σε ότι αφορά στο καταστροφικό φαινόμενο των δασικών πυρκαγιών είναι η δημιουργία του Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφόρησης

για τις Δασικές Πυρκαγιές (EFFIS). Το EFFIS ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε συνεργασία με τις εθνικές πυροσβεστικές υπηρεσίες, με στόχο την υποβοήθηση των πυροσβεστικών σταθμών ανά τα κράτη μέλη και την παροχή πληροφοριών σε ευρωπαϊκό επίπεδο για το βαθμό καταστροφής και ανάγκης κάθε χώρας. Το EFFIS δημιουργήθηκε το 1998 και στηρίζεται σε εμπειρογνώμονες ευρωπαϊκού και διεθνούς κύρους γνωστή ως ομάδα εμπειρογνώμων για τις δασικές πυρκαγιές, που αποτελεί τμήμα της Γενικής Γραμματείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Για το έτος 2024 όπου και χρονικά προσδιορίζομαστε σήμερα η ομάδα απαρτίζεται από εμπειρογνώμονες από 43 χώρες της Ευρώπης, της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής. Έχοντας ως βασική θεματολογία της θερινές φωτιές ανά την Ευρώπη το EFFIS αξιολογεί την κατάσταση πριν από την εκδήλωση της πυρκαγιάς και περιλαμβάνει κάποια στάδια και στόχους σχετικά με αυτή όπως για παράδειγμα η εκτίμηση της έκτασης του κινδύνου της φωτιάς, γρήγορη καταγραφή των καταστροφών και ταυτόχρονα γρήγορη ανίχνευση πυρκαγιών εν εξελίξει, η διάγνωση της σοβαρότητας πυρκαγιών και απολογισμό των καταστροφών (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2024).

Βήματα και εντοπισμός της ανάγκης εφαρμογής ενός Στρατηγικού Σχεδιασμού στην Πολιτική Προστασία συντελείται με την καθιέρωση και τη δημιουργία του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2001.

Στη συνέχεια ένας άλλος παράγοντας που τόνισε ακόμη περισσότερο την ανάγκη εφαρμογής Στρατηγικού Σχεδιασμού στην Πολιτική Προστασία ήταν η ίδρυση και καθιέρωση του συντονιστικού φορέα του Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων από 2020 και έπειτα. Η δημιουργία του φανερώνει την ανάγκη βελτίωσης σε ευρωπαϊκό αλλά και εθνικό επίπεδο προστασίας των πολιτών από έκτακτα και ακραία φαινόμενα που πλήττουν τους Έλληνες πολίτες. (υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, 2020).

Από τις δεκάδες τεράστιες καταστροφές που δυστυχώς έλαβαν χώρα στην πατρίδα μας και κατ' επέκταση της ανάγκης αποκατάστασης και αποζημίωσης που επέφεραν αυτές εγείρεται η ανάγκη διαρκούς βελτίωσης των παροχών της Πολιτικής Προστασίας και της εφαρμογής ολοένα και καταλληλότερων Στρατηγικών Σχεδίων αντιμετώπισης καταστροφικών φαινομένων. Επιπρόσθετα σε ευρωπαϊκό επίπεδο το Ταμείο Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΤΑΕΕ) από το 2006 έως σήμερα το ΤΑΕΕ έχει συνδράμει με οικονομική ενίσχυση σε 13 περιπτώσεις φυσικών καταστροφών που αφορούν: σεισμούς, πλημμύρες, πανδημίες και Μεσογειακούς κυκλώνες έπειτα από αιτήματα της Ελλάδας. Το ΤΑΕΕ έχει υλοποιήσει καταβολή επιχορηγήσεων ύψους 151,6 εκατ. ευρώ με σκοπό την οικονομική στήριξη της χώρας μας για άμεσες παρεμβάσεις έκτακτης ανάγκης, όσο και στην αντίστοιχη ελάφρυνση του κρατικού προϋπολογισμού (υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, 2023). Παρά τις βελτιώσεις της απόδοσης των υπηρεσιών από την εφαρμογή των Στρατηγικών Σχεδίων παραμένει η ανάγκη αποζημίωσης και από κονδύλια του κρατικού προϋπολογισμού των πληγέντων πολιτών προς αποκατάσταση των περιουσιών τους λόγω καταστροφικών φαινομένων.

Σε αυτό το πλαίσιο για την περίπτωση του ακραίου καταστροφικού φαινομένου των πλημμυρών και συγκεκριμένα των καταστροφικών πλημμυρών της Θεσσαλίας στις 5-7 Σεπτεμβρίου 2023 θα δοθούν 2,2 δις. ευρώ λόγω των τεράστιων απωλειών περιουσίας αλλά και ανθρώπινων ζωών. Αντίστοιχη ενίσχυση θα δοθεί και για τις καταστροφικές καλοκαιρινές πυρκαγιές του Αυγούστου του 2023 στον Έβρο ώστε να

απαλύνουν και να αποζημιώσουν τις υλικές και ανθρώπινες απώλειες των κατοίκων της περιοχής.

Μία μέση δαπάνη κόστους για το δημόσιο μίας πυρκαγιάς στην Ελλάδα είναι 150.000 ευρώ. Από τα 357 εκ. ευρώ που χορηγούνται για πυρκαγιές το 1/3 του ποσού μοιράζεται στην πρόληψη και τα 2/3 στην καταστολή (Γκουρμπάτση, 2015). Στην πρόληψη εμφάνισης των πυρκαγιών συγκαταλέγονται και οι απομακρύνσεις ξερών χόρτων από τις δημοτικές ή Δημόσιες αρχές αλλά και με τις διαμορφώσεις αντιπυρικών ζωνών στα δάση.

Αναφορικά με το μέγεθος των καταστροφών η Ελλάδα κατέχει την 4η θέση από τις χώρες της Ε.Ε. ως προς τις καταγεγραμμένες καμένες εκτάσεις. Το 67% της Ελληνικής επικράτειας δηλαδή 89.000.000 στρέμματα από τα 132.000.000 χιλιομέτρων που είναι η συνολική έκτασή της, αποτελείται από τα στρέμματα δασικής κάλυψης. Αναλυτικότερα από το ως άνω ποσοστό, το 19% (25.000.000 στρ.) είναι δάση, το 24% (32.000.000 στρ.) είναι δασικές εκτάσεις, το 19% (25.000.000 στρ.) είναι δασικοί βοσκότοποι και τα 5% (7.000.000 στρ.) είναι τα λοιπά δασικά εδάφη (Γκουρμπάτση, 2015).

Δύο είναι τα συστήματα των Μεσογειακών χωρών ως προς την αντιμετώπιση της εμφάνισης πυρκαγιάς σε δασικές εκτάσεις : α) Συστήματα που οι Δασικές Υπηρεσίες είναι υπεύθυνες και για την πρόληψη όσο και την καταστολή των δασικών πυρκαγιών και β) Συστήματα στα οποία οι Δασικές Υπηρεσίες έχουν την ευθύνη της πρόληψης ενώ στην Πυροσβεστική Υπηρεσία να εμπίπτει η ευθύνη της καταστολής των δασικών πυρκαγιών. Για την αντιμετώπιση του συχνού φαινομένου δασικών πυρκαγιών οργανώθηκαν δύο φάσεις δασοπυρόσβεσης στην Ελλάδα με πρώτη φάση να ξεκινάει το 1979 μέχρι το έτος 1997 και η δεύτερη αφορά το διάστημα από 1998 έως τώρα. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της Πυροσβεστικής υπηρεσίας υπηρετούν σήμερα περίπου 21.000 πυροσβέστες (11.500 μόνιμοι, 2.500 πενταετούς υποχρέωσης και 3.500 εποχικοί και 3.500 εθελοντές). Το Πυροσβεστικό Σώμα έχει χάσει 65 πυροσβέστες εν ώρα υπηρεσίας από το 1911 ως σήμερα. Έως το 1995 στο Πυροσβεστικό Σώμα υπηρετούσαν μόνο άνδρες σε όλους του βαθμούς (Πυροσβεστικό Σώμα Ελλάδος, 2024).

Με τους Ν. 4249/2014, αλλά και τον Ν. 3511/2006, ανασυντάχτηκε, ως προς την δομή της και τον τρόπο λειτουργίας της η Πολιτική Προστασία

Μέγιστης σημασίας για τους φορείς του δημοσίου τομέα που αντικείμενό τους είναι η εξυπηρέτηση και η προστασία των πολιτών είναι το κομμάτι της πρόληψης καθώς μέσα από αυτό δίνεται η δυνατότητα μεγάλης εξοικονόμησης πόρων και μείωσης και περιορισμού των ακραίων φαινομένων ώστε να επιτυγχάνεται καλύτερα η διαχείριση κινδύνου πριν την εμφάνιση της κρίσης και ταυτόχρονα να μειώνονται και οι συνέπειες που αυτή επιφέρει. Για παράδειγμα τα κόστη λόγω της εμφάνισης μίας πανδημίας είναι της τάξης δισεκατομμυρίων και ποσοστό πάνω από το 60% το επωμίζεται αναγκαστικά το δημόσιο καθώς εάν δεν το επωμιστεί αυτό θα καταρρεύσουν οι οικονομίες των χωρών. Ένα επίσης χαρακτηριστικό παράδειγμα της μείωσης του φαινομένου και του κινδύνου που αποφέρει εκπληκτικό αποτέλεσμα εξοικονόμησης πόρων είναι πως εάν το 80% των Αμερικανών νοσήσουν θα χρειαστούν να δαπανηθούν στην υγεία γύρω

στα 654 δις. δολάρια ενώ στην περίπτωση της πρόληψης και της εφαρμογής στρατηγικών σχεδίων το ποσοστό μόλυνσης του πληθυσμού είναι στο 20% τότε μόνο 163,4 δις δολάρια απαιτούνται για την υγεία του Αμερικανικού λαού (Bartsch et al., 2020).

Για την Ευρώπη και την οικονομία της γνωρίζουμε τα εξής:

- Η συνολική στήριξη για το έτος 2021 των κρατών μελών για κρατικές και όχι άλλες δαπάνες στήριξης της οικονομίας ήταν 334,54 δις. Ευρώ. Λόγω της εμφάνισης της πανδημίας του κορονοϊού ποσοστό 57 % των συνολικών κρατικών δαπανών δηλαδή 190,65 δις. ευρώ δόθηκαν για την στήριξη της οικονομίας λόγω της πανδημίας του κορονοϊού και συγκεκριμένα ποσό ύψους 143,89 δις. Ευρώ σε δαπάνες όπως: περίθαλψη ιατρική, φαρμακευτική, στήριξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων.
- Σε αντιπαράβολή με το 2020, οι δαπάνες των κρατών μελών το 2021 για κρατικές ενισχύσεις μειώθηκαν κατά -1,9 % λόγω και της ύπαρξης υψηλού πληθωρισμού. Μία αύξησή κατά 4,7 % σε σταθερές τιμές (δηλ. 8,6 δις. ευρώ) για σταθεροποίηση και ενίσχυση της οικονομίας λόγω της πανδημίας ενώ ως προς τις υπόλοιπες δαπάνες για κρατική ενίσχυση μη σχετιζόμενες με την πανδημία παρατηρήθηκε μία μείωση κατά 1,7 % (2,43 δις. ευρώ).
- Μία σύγκριση μεριδίων κρατικών δαπανών λόγω της πανδημίας του κορονοϊού με βάση το ΑΕΠ των κρατών μελών του 2021 αποκαλύπτει τα εξής:
 - Μάλτα 2,48 %
 - Ελλάδα 2,46 %
 - Αυστρία (2,1 %)
 - η Σλοβενία 2 %,
 - η Λετονία , Σλοβακία 1,9 %
 - Γερμανία 1,8 %
 - Σουηδία 0,21 %

Συνεπώς εάν λάβουμε υπόψη το μέγεθος της ζημιάς που προκαλεί η πανδημία και η δυνατότητα που παρουσιάζεται για εξοικονόμησης χρημάτων είτε και μείωση της θνησιμότητας ανθρώπων μας δίνεται και η δυνατότητα να ενισχύσουμε άλλους τομείς που σε μεταγενέστερες κρίσεις είτε λόγω φυσικής καταστροφής είτε λόγω οικονομικής καταστροφής θα είχαν και την κατάλληλη οικονομική και επιχειρησιακή στήριξη (Ευρωπαϊκή Επιτροπή , 2020).

Η διατύπωση μακροοικονομικών εκτιμήσεων σε ένα ευμετάβλητο και αχαρτογράφητο περιβάλλον, όπως αυτό που δημιούργησε η πανδημία του κορονοϊού, δεν είναι κάτι εύκολο. Μία μέθοδος στρατηγικού σχεδιασμού είναι μέσω της ανάπτυξης σεναρίων που θα καταλήξει στο πιο κατάλληλο από τα διαθέσιμα σενάρια λαμβάνοντας υπόψη και τις όποιες εξελίξεις ξεδιπλώνονται στη διάρκεια του φαινομένου. Μία πρώτη υπόθεση για τον Κρατικό Προϋπολογισμό για το 2021 υπολόγιζε ύφεση γύρω στο 10,5% έχοντας πάρει ως δεδομένο τη καθοδική πορεία της ευρωπαϊκής οικονομίας λόγω και της αναγκαστικής αύξησης των κυβερνητικών μέτρων στήριξης ενώ για το 2020 ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ -σε ετήσια βάση- είχε προβλεφθεί στο -8,7% που είναι και κοντά στα πραγματικά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ. Επιπλέον παρατηρήθηκε

τεράστια μείωση κατά 80% των υπηρεσιών στον τουριστικό τομέα λόγω των αναγκαστικών μέτρων που έπρεπε να παρθούν ταυτόχρονα το τρίτο τρίμηνο παρατηρήθηκε αύξηση 4,4% των δημοσίων δαπανών λόγω των αναγκαστικών κυβερνητικών μέτρων. Μία αύξηση των εξαγωγικών αγαθών παρατηρήθηκε κατά 3,5% τονίζοντας την ετοιμότητα της εγχώριας παραγωγής. Οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών μειώθηκαν κατά 6,4%, κάτι που βοήθησε και το Εμπορικό Ισοζύγιο να ισορροπήσει καλύτερα παρά την όποια μεγάλη έκταση ζημιάς στην οικονομίας που επέφερε η πανδημία του κορονοϊού. Η ταχύτητα ανάκαμψης είναι μία διαδικασία που χρειάζεται σταδιακή άρσης των μέτρων ώστε αρχικά να σταθεροποιηθεί η οικονομία και έπειτα σταδιακά να αρχίσει την ανοδική της πορεία και μέσα από την αξιοποίηση των πόρων του ταμείου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας αλλά και μέσα από την αποταμίευση, καθώς, βέβαια, και με τη συνέχιση της ασκούμενης οικονομικής πολιτικής. Σε όρους συνολικής (σωρευτικής) αύξησης, την περίοδο 2019-2023 το πραγματικό ελληνικό κατά κεφαλή ΑΕΠ έχει αυξηθεί κατά 9,9%, ποσοστό υπερδιπλάσιο από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (4,8%). Στην τριετία (2021-2023), μετά την εμφάνιση της πανδημίας (2020), η σωρευτική αύξηση του πραγματικού κατά κεφαλή εισοδήματος στην Ελλάδα βρίσκεται στο 18,6% (τρίτη υψηλότερη επίδοση στην Ευρωπαϊκή Ένωση), ποσοστό και πάλι υπερδιπλάσιο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (9,4%) (υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, 2024). Αν αναλογιστούμε όμως ποια θα ήταν η πορεία της ελληνικής οικονομίας όμως χωρίς τα μέτρα πρόληψης κατά του κορονοϊού η εικόνα θα ήταν πολύ διαφορετική και πιθανόν θα οδηγούσε στην κατάρρευση δηλαδή πτώχευση της χώρας. Ευτυχώς για την Ελλάδα τα μέτρα περιορισμού και οι ενέργειες προώθησης για τη λήψη εμβολίων συνετέλεσαν στην ανάκαμψη της οικονομίας μετά από τρία ολόκληρα χρόνια σκληρής δημοσιονομικής πειθαρχίας. Για να επανέλθει η οικονομία σε μία ανοδική πορεία χρειάστηκαν πέντε ολόκληρα χρόνια. Συνεπώς το μέγεθος ζημιάς που επιφέρει μία πανδημία σε μία οικονομία και η απότομη μείωση των ρυθμών ανάπτυξης όλων των ευρωπαϊκών χωρών επηρεάζουν δραστικά την καθημερινότητα των πολιτών για αρκετά συνεχόμενα έτη. Αυτό το τεράστιο γεγονός της οικονομικής αλλά και υγειονομικής κρίσης φανερώνει και τη μεγάλη βαρύτητα που φέρει η σωστή επιλογή του τρόπου αντιμετώπισης, στον περιορισμού της πανδημίας αλλά και την ανάγκη για όσο το δυνατό καλύτερη διαχείριση των συνεπειών που επιφέρει αυτή. Επιπλέον θα πρέπει να αναφερθεί και η σημαντική συμβολή των ευρωπαϊκών προγραμμάτων που ενισχύουν οικονομικά της χώρας που πλήττονται λόγω της εμφάνισης των πανδημιών και ένα εξ αυτών είναι το EU4Health της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Φυσικά η δυνατότητα χορήγησης οικονομικών ενισχύσεων εξαρτάται γενικότερα και από την κατάσταση της οικονομίας στην Ευρώπη και σίγουρα δεν επαρκούν στο βαθμό που πραγματικά χρειάζονται. Λόγω της εμφάνισης της πανδημίας αλλά και των γενικότερων κλιματικών αλλαγών και πυρκαγιών ήταν αναγκαία ο εκ νέου προσδιορισμός με νόμο των οργάνων που θα επεμβαίνουν και θα συνεργάζονται για την καταστολή των ακραίων φαινομένων.

Για τις ανάγκες αντιμετώπισης του κόβιτ 19 και την εμφάνιση γενικά των πανδημιών ψηφίστηκε το άρθρο 9 του Νόμου 4662/2020 -ΦΕΚ Α27/ 07-02-2020 όπου και καθορίζεται η Εθνική Πολιτική Μείωσης του Κινδύνου Καταστροφών μέσω της οποίας αναπτύσσεται η παροχή της ασφάλειας των πολιτών της χώρας (υπουργείο Δικαιοσύνης, 2020).

Η Εθνική Πολιτική Μείωσης Κινδύνου Καταστροφών (National Hazard Mitigation Policy) οργανώνεται για έξι έτη (χρόνια) και επαναπροσδιορίζεται κάθε έξι χρόνια. Σε αυτό το σχέδιο καθορίζονται οι τελικοί και ενδιάμεσοι στόχοι για τη μείωση των κινδύνων από καταστροφικά φαινόμενα στον Ελλαδικό χώρο και υπολογίζονται οι

δείκτες αξιολόγησης των στόχων αυτών καθώς και τα χρονοδιαγράμματα τους. Περιέχει όλες τις απαραίτητες ενέργειες, διαδικασίες, τα προγράμματα που αφορούν όλες τις φάσεις του κύκλου καταστροφών και ειδικότερα την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση, αποκατάσταση, καθώς και την συνεχή διαδικασία αναθεώρησης του σχεδιασμού σε τοπικό και εθνικό επίπεδο για τη μείωση του κινδύνου και τη μείωση των συνεπειών από τις καταστροφές. Για την συγγραφή και οριοθέτησή της, λαμβάνονται υπόψη η ανάλυση του κινδύνου καταστροφών σε αντιστοίχιση των διαθέσιμων οικονομικών πόρων, τις πολιτικές για την προστασία του περιβάλλοντος και την κλιματική αλλαγή, την υγεία, την ασφάλεια, την εκπαίδευση και κατάρτιση και μετέχουν δημόσιοι φορείς κατά λόγο αρμοδιότητας, ακαδημαϊκοί και ερευνητικοί φορείς, φορείς του παραγωγικού τομέα και παράγοντες του ιδιωτικού τομέα που εργάζονται στη διαχείριση του κινδύνου καταστροφών. Το πρόγραμμα αυτό αποτελεί μέρος του αναπτυξιακού σχεδιασμού της χώρας και ταυτόχρονα είναι και ο βασικός πυλώνας της επίτευξη της αειφόρου ανάπτυξης. Σύμφωνα με την Εθνική Πολιτική αυτή καταρτίζεται και ο Εθνικός Σχεδιασμός Πολιτικής Προστασίας. Ο Εθνικός Σχεδιασμός Πολιτικής Προστασίας έχει διάρκεια τρία έτη, και περιλαμβάνει το σύνολο των ενεργειών της πολιτικής προστασίας κατά τη διάρκεια του κύκλου καταστροφής σε όλο την επικράτεια. Συντάσσεται μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων και των στελεχών της Πολιτικής Προστασίας και έχει τη μορφή ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος Πολιτικής Προστασίας σύμφωνα και με το νόμο 4662/2020 (Κωδικοποιημένος) - ΦΕΚ Α 27/07.02.2020.

2.3 Συνιστώσες-Παράγοντες που καθορίζουν την επιλογή της μορφής του Στρατηγικού Σχεδιασμού της Πολιτικής Προστασίας

Πολύ σημαντικό χαρακτηριστικού του πληθυσμού του Ελλαδικού χώρου είναι η μακροζωία μας κατά 6 μήνες περισσότερο σε σχέση με άλλους ευρωπαϊκούς λαούς και πως νοσούμε 25% παραπάνω σε σχέση με τους υπόλοιπους Ευρωπαίους. Συνεπώς ο παράγοντας της καλής διαχείρισης πανδημιών στη χώρα μας είναι πολύ σημαντικός και για την θνησιμότητα αλλά και για την εξοικονόμηση πόρων υλικών και χρηματικών σε κάθε ευρωπαϊκή χώρα (υπουργείο Υγείας, 2021).

Κατά αυτή την λογική και ειδικά στην περίπτωση της Ελλάδας θα πρέπει να ακολουθούμε μία σημαντική λογική αυτήν της α. πρόληψης, β. έγκαιρη διάγνωση και γ. της θεραπείας. Τα αποτελέσματα αυτής της βάσης Στρατηγικού Σχεδιασμού στο φαινόμενο της πανδημίας θα παίξει και θα συνεχίζει να παίζουν καθοριστικό ρόλο στα επιθυμητά αποτελέσματα της πολιτικής προστασίας στα πλαίσια μίας οποιασδήποτε πανδημίας. Σημαντική επίσης η συνεργασία των διαφόρων φορέων καθώς το αποτέλεσμα της πρόληψης και του περιορισμού είναι με τεράστια διαφορά πιο κοντά στο στόχο της μη νόσησης και της καταστολής της πανδημίας του κορονοϊού. Η έμπρακτη βοήθεια της Πολιτικής Προστασίας προς το Υπουργείο Υγείας με στόχο την στήριξη του πενταετούς Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Δημόσια Υγεία μέσω του εμβολιασμού ήταν τεράστια καθώς πολλές βασικές πληροφορίες δίνονταν και από την Πολιτική Προστασία αλλά και από τον ΕΟΠΥ επίσης. Το αποτέλεσμα αυτό ήταν πολλαπλασιαστικό και θεμιτό ώστε σύντομα να μπορέσουμε να επιστρέψουμε στην κανονικότητά μας με όσο το δυνατό λιγότερες απώλειες ήταν δυνατό (υπουργείο Υγείας, 2021).

Οι βασικότεροι παράγοντες που καθορίζουν ποια θα είναι η στρατηγική που θα εφαρμοστεί είναι οι εξής (Παπαϊωάννου, 2008):

1. Βαθμός Αντίστασης: μία σχετικά μικρή ομάδα ατόμων μπορεί εύκολα να καθοδηγηθεί και να κατευθυνθεί σε συγκεκριμένη εφαρμογή δράσεων σε σύγκριση με μία και ισχυρή όπου απαραίτητη είναι η εξαναγκαστική και περιβαλλοντική και να επιδέχεται αλλαγές στη στρατηγική,

2. Πλήθος Ατόμων: Σε μεγάλο πλήθος ατόμων η οποιαδήποτε απαιτούμενη υιοθέτηση συγκεκριμένης αντίληψης και εφαρμογής εντολών προϋποθέτει μίξη των σχεδίων (εμπειρική + κανονιστική + δυναμική + περιβαλλοντική),

3. Χρονικοί Περιορισμοί: Το απαιτούμενο σύντομο χρονικό διάστημα εφαρμογής ενός σχεδίου απαιτεί και μια πιο εξαναγκαστική στρατηγική. Στην άλλη πλευρά οι μεγάλοι χρονικοί απαιτούν την εφαρμογή και των συνδυασμό τριών τύπων στρατηγικού σχεδίου(εμπειρική + κανονιστική + περιβαλλοντική),

4. Γνώμη Ειδικού: Σε περιπτώσεις όπου η γνώμη των ειδικών δεν αποδέχεται το ταίριασμα των στρατηγικών, τότε αναγκαστικά εφαρμόζεται η δυναμική – εξαναγκαστική στρατηγική,

5. Εξάρτηση: Στην περίπτωση που η λειτουργία του Υπουργείου καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από τα στελέχη του, η επέμβαση του Υπουργού είναι αρκετά σπάνια επιλογή,

6. Οικονομικά Συμφέροντα: Υψηλές αποδόσεις και βελτίωση της αποδοτικότητας της αντιμετώπισης των φαινομένων απαιτούν συνδυασμό και των τεσσάρων στρατηγικών (εμπειρική + κανονιστική + δυναμική + περιβαλλοντική)

Ποια είναι η τελική επιλογή μοντέλου εφαρμογής Στρατηγικού Σχεδιασμού θα καταλήξει κάθε ένα Υπουργείο θα κριθεί και από το ποιοι είναι οι στόχοι του και με ποια διαδικασία θέλει να το επιτύχει. Κάποιοι μοντέλα τα οποία χρησιμοποιούνται για τη διαμόρφωση του σχεδίου είναι τα εξής:

- Υπόδειγμα του Kotter (2007), το οποίο περιέχει 8 στάδια στην διαδικασία της αλλαγής.
- Υπόδειγμα του Lewin (1951), το οποίο περιλαμβάνει 3 συγκεκριμένα βήματα.
- Υπόδειγμα ανάλυσης δυναμικής πεδίου των Huczynski & Buchanan (2007), που εμπεριέχει 7 βήματα.
- Ο ρόλος της ηγεσίας στην αλλαγή των Heifetz & Laurie (2001),

Ένα γνωστό μοντέλο στρατηγικού Σχεδιασμού είναι αυτό του Lewin (1951) περιέχει 3 στάδια εφαρμογής του: 1. Αποπαγοποίηση (ή «Πάγωμα»). 2. Αλλαγή. 3. Επαναπαγοποίηση (ή «Ξανά-πάγωμα»). Για το δεύτερο στάδιο της αλλαγής ακολουθείται μία σειρά: η Αποπαγοποίηση ή αλλιώς «Ξεπάγωμα», η «Αλλαγή» και η Επαναπαγοποίηση ή «Ξανά-πάγωμα». Πιο συγκεκριμένα στο στάδιο του «Ξεπαγώματος» τα στελέχη του φορέα οφείλουν να προσφέρουν κίνητρα στους εργαζομένους, με σκοπό να ενεργοποιήσουν το ενδιαφέρον τους για την εργασία τους αλλά και να τους προετοιμάσουν για την αλλαγή. Τέτοια κίνητρα είναι πχ προαγωγή,

αύξηση μισθού μέσω υπερωριών, απονομή επιπλέον δικαιωμάτων και διάφορα άλλα. Ειδικά για την περίπτωση του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και για τους υπαλλήλους ιχνηλάτησης του κορονοϊού λόγω του γεγονότος κατοχής μεταπτυχιακών τίτλων σχεδόν από το σύνολο των ΙΔΟΧ υπαλλήλων η πιθανότητα για περαιτέρω παραμονή στο υπουργείο λόγω και της δημιουργίας του την ίδια ακριβώς περίοδο ήταν από μόνο του ένα κινητήριο γεγονός . Βασικός στόχος είναι το ανθρώπινο δυναμικό να παραμένει προσηλωμένο στην δουλειά του με ταυτόχρονη επίτευξη των στόχων του κάθε φορέα και κατά συνέπεια το επιθυμητό για αυτήν αποτέλεσμα. Στη συνέχεια ακολουθεί το στάδιο της «Αλλαγής» το οποίο προκύπτει όταν τα μοντέλα αλλαγής παρέχονται στα άτομα για να αναγνωρίσουν και να μάθουν τις νέες μεθόδους. Στη φάση αυτή μεταλαμπαδεύονται και εξηγούνται οι νέες αλλαγές με σκοπό να αποκτήσουν την πλήρη επίγνωσή τους έτσι ώστε εκτελέσουν σωστά τις καινούργιες μεθόδους. Κατά την «Αλλαγή» νέες συμπεριφορές είναι το «κλειδί» της επιτυχίας για το δημόσιο φορέα. Όταν όμως δεν συμβαίνει, τότε πιθανώς να ακολουθήσουν και άλλες μέθοδοι όπως η χειραγώγηση, οι επιπλήξεις η επιβολή ποινών, αλλά και ανταλλάγματα, με σκοπό τα μέλη να αναγκαστούν να αλλάξουν για το καλό του οργανισμού καθώς διαφορετικά θα πρέπει να υποστούν τις ανάλογες συνέπειες. Τέλος, το 3ο και τελευταίο στάδιο είναι αυτό του «Ξανά-παγώματος» κατά το οποίο αναγνωρίζεται η προσπάθεια του ανθρώπινου δυναμικού και παρέχεται η αντίστοιχη στήριξη και οι απολαβές που δικαιούνται. Επιπρόσθετα με την διαδικασία της ενδυνάμωσης τονώνεται και δυναμώνετε η συμπεριφορά τους. Συνεχής ενδυνάμωση υπάρχει επίσης και στους ενισχυτικούς παράγοντες της αλλαγής καθώς και στην εδραίωση της αλλαγής σε μακροχρόνιο επίπεδο, με βασική προϋπόθεση την ύπαρξη απαραίτητης γνώσης. Σύμφωνα με το μοντέλο των Huczynski & Buchanan (2013), το οποίο περιέχει τα εξής 7 βήματα: 1.Αποκωδικοποίηση της παρούσας κατάστασης, εντοπισμός των δυνατών και αδύναμων σημείων και σαφή δήλωση του επιθυμητού στόχου. 2. Καταγραφή των παραγόντων που βοηθούν ή που παρεμποδίζουν τη διαδικασία αλλαγής. 3. Ιεράρχηση των παραγόντων ανάλογα με την επιρροή που ασκούν στην παρούσα κατάσταση. 4. Ιεράρχηση των ιδίων παραγόντων βάσει τη σημαντικότητά τους. 5. Επεξεργασία αυτών έναν προς έναν αναλόγως του μεγέθους βαρύτητας της επίδρασης. 6. Μεμονωμένη επεξεργασία αυτών βάσει της σημαντικότητάς τους. 7. Διερεύνηση των πόρων που θα είναι πιθανώς αναγκαία για την υλοποίηση του Στρατηγικού Σχεδιασμού .

2.4 Η διαχείριση του Στρατηγικού σχεδιασμού στην εμφάνιση νέων ακραίων φαινομένων αυτής του κορονοϊού

Στόχος των δημοσίων οργανισμών που υιοθετούν ένα Στρατηγικό Σχεδιασμό είναι η ανάπτυξη διαδικασίας λήψης αποφάσεων αλλά και πρωτοβουλιών σε ιεραρχικά μεσαίο ή και υψηλόβαθμο προσωπικό ενός υπουργείου. Ταυτόχρονα μέσα από την ανάπτυξη πρωτοβουλιών, την υιοθέτηση νέων ιδεών και τη σωστή εκτέλεση των στρατηγικών σχεδίων επέρχεται η βελτίωση της απόδοσης της παροχής υπηρεσιών των πολιτών. Τα διάφορα στάδια του στρατηγικού σχεδιασμού εξαρτώνται από τον στόχο και τον σκοπό επίτευξης του κάθε επιχειρησιακού φορέα (Αρχηγείο Πυροσβεστικού Σώματος, Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας , νέας Γενικής Γραμματείας Αποκατάστασης Φυσικών Καταστροφών και Κρατικής Αρωγής) του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και

Πολιτικής Προστασίας σχεδιασμού και αλλάζουν ανάλογα και με τις συνθήκες που κάθε φορά επικρατούν σε κάθε μία επιχειρησιακή οργάνωση. Η γενική κατεύθυνση όμως της πολιτικής αντιμετώπισης του πρωτόγνωρου προβλήματος για την πολιτική προστασία βασίστηκε κατά κύριο λόγο στις ήδη ληφθείσες αποφάσεις και στο σχεδιασμό καταστολής που αρχικά πήρε η Ανατολική Ασία για την καταστολή του ιού. Συνεπώς η κυβέρνηση μέσω της Πολιτικής Προστασίας περιόρισε τις μετακινήσεις, αύξησε τις κλίνες κόβιτ των νοσοκομείων, όρισε ποια νοσοκομεία ήταν νοσοκομεία εξυπηρέτησης κυρίως ασθενών με κορονοϊό, ενεργοποίησε την αστυνομία για τυχόν μη συμμορφώσεις από πολίτες που είχαν μολυνθεί με τη νόσο του ιού SARS-CoV-2, εναρμόνιση και εκτέλεσε τις οδηγίες που εξέδιδε ο Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας και περιόρισε σε μεγάλο βαθμό την εξάπλωση του κορονοϊού και μείωσε και το ποσοστό θανόντων στην Ελλάδα. Παρά το γεγονός της μη ύπαρξης Γενικού Σχεδίου αντιμετώπισης πανδημιών εντοπίζονται εντούτοις κάποια βασικά σημεία της οργάνωσης και λειτουργίας του φορέα της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας - του τμήματος ιχνηλάτησης του κορονοϊού που ήταν τα εξής :

1. προσδιορισμό των βασικών σταθμών-σταδίων του σχεδιασμού (αρχικά ενημέρωση των οδηγίων του ΕΟΔΥ μέσα από τις επίσημες αναρτημένες οδηγίες και στη συνέχεια εφαρμογή των μέτρων αυτών μέσω της ιχνηλάτησης του τμήματος της Πολιτικής Προστασίας-συνεργασία με την αστυνομία σε σπάνιες περιπτώσεις μη συμμόρφωσης των πολιτών),
2. επεξήγηση της υφιστάμενης κατάστασης καθώς ανάλογα με την κατάσταση λαμβάνονταν και τα αντίστοιχα μέτρα περιορισμού, εφαρμογή εργαλείων ανάλυσης,
3. συγκεκριμενοποίηση των πρωταρχικών στόχων με αναθεώρηση δηλαδή ανασκόπηση και εκ νέου λήψη των κατάλληλων μέτρων,
4. προσδιορισμό πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων ανά στόχο,
5. τελική εκτέλεση των εντολών,
6. καλύτερη επιλογή στρατηγικών σε περίπτωση που το αποτέλεσμα δεν ήταν το επιθυμητό (π.χ. εάν ο αριθμός θανόντων ήταν υψηλός αυξάνονταν τα μέτρα περιορισμού),
7. εφαρμογή, δράσεις,
8. έλεγχο, αξιολόγηση, επανάληψη με λιγότερα λάθη στο μέλλον (Αραβαντινός, 1997-2007)

2.5 Αιτίες-εμπόδια μη επίτευξης των επιθυμητών στόχων του Στρατηγικού Σχεδιασμού στις δημόσιες δομές και στο υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας-μηχανισμοί-τρόποι αντιμετώπισης

Ως προς την οργανωμένη αντιμετώπιση της πανδημίας του κορονοϊού αλλά και άλλων καταστροφικών φαινομένων για παράδειγμα δασικών πυρκαγιών από το φορέα της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας (για την πανδημία του κορονοϊού) και αντίστοιχα από το Αρχηγείο του Πυροσβεστικού Σώματος (καταστροφικά φαινόμενα) έως ότου να φτάσει το υπουργείο στο επιθυμητό στάδιο και στη σημερινή του

κατάσταση προέκυψαν αρκετά εμπόδια που δυσκόλεψαν την επίτευξη των επιθυμητών στόχων του. Συγκεκριμένα αναλύονται οι ανασταλτικοί παράγοντες:

1. η δυσπιστία του ελληνικού λαού ως προς τις προθέσεις του Υπουργείου Πολιτικής Προστασίας αλλά και μετέπειτα του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας,
2. η επιθυμία των ανθρώπων για μη έκτιση του υγειονομικού εγκλεισμού στην περίπτωση της πανδημίας αλλά και η δυσκολία να ακολουθήσουν τους κανόνες που εφαρμόζονται στις περιπτώσεις των καταστροφικών φαινομένων
3. η ανάγκη των πολιτών για επιπλέον παρεχόμενες υπηρεσίες αλλά και με υψηλότερα στάνταρτ,
4. η κόπωση των υπαλλήλων της Πολιτικής Προστασίας καθώς η εργασία απαιτούσε καλή διαχείριση πολλά ψυχικά αποθέματα για την αντιμετώπιση του κορονοϊού και άμεσα αντανάκλαστικά για την αντιμετώπιση των καταστροφικών φαινομένων,
5. η μειωμένη δυνατότητα ελέγχου από την αστυνομία έκτισης της καραντίνας(στενές επαφές) και του υγειονομικού εγκλεισμού,
- 6.η δυσκολία συνεργασίας και επικοινωνίας με τον ΕΟΔΥ λόγω σχεδόν των καθημερινών αλλαγών στα υγειονομικά πρωτόκολλα για την αντιμετώπιση της πανδημίας και για τα καταστροφικά φαινόμενα δυσκολία συντονισμού όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Επιπλέον, ειδικά για την αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών κατά τους καλοκαιρινούς μήνες που αποτελεί και το πιο συχνό καταστροφικό φαινόμενο και τον γενικότερο συντονισμό του φορέα Πυροσβεστικό Σώμα που τις διαχειρίζεται του υπουργείου Προστασίας του Πολίτη που μετονομάστηκε σε Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας εμπόδια επίτευξης των επιθυμητών στόχων ήταν τα εξής:

1. Ελλείψεις εξοπλισμού μερικές φορές όχι μόνο στο εποχικό προσωπικό αλλά και στο μόνιμο για την αντιμετώπιση των πυρκαγιών (πχ. δεν διατέθηκαν άρβυλα και κόκκινο κράνος δασοπυρόσβεσης σε όλο το εμπλεκόμενο προσωπικό).
2. Σε αρκετές υπηρεσίες έχει ξεκινήσει να εφαρμόζεται το μέτρο 24 ώρες εργασία – 24 ώρες ανάπαυση που συνεπάγεται τον διπλασιασμό του ωραρίου εργασίας των πυροσβεστών.
3. Οι πυροσβέστες των Ειδικών Μονάδων Δασικών Επιχειρήσεων (ΕΜΟΔΕ) και του Μηχανοκίνητου Ειδικού Τμήματος Πυροσβεστικών Επιχειρήσεων (ΜΕΤΠΕ) εργάζονται συνεχόμενα για έως και επτά 24ωρα μετακινούμενοι από το ένα μέτωπο στο άλλο χωρίς ανάπαυση.
4. Οι πυροσβέστες έπειτα από περιπολίες επιφυλακής 500 χιλιομέτρων και λόγω κακού σχεδιασμού του Αρχηγείου του Πυροσβεστικού Σώματος σε δρόμους αναγκάζονται να ρίχνονται στη μάχη με τις φλόγες μετά τα πολύωρα ταξίδια.

5. Μη υπαρκτή η διοικητική μέριμνα για συνεχή χορήγηση νερού και φαγητού ανεξαρτέτως των παροχών υπηρεσιών των πυροσβεστών αλλά και ειδικά αυτών των πυροσβεστών που βρίσκονται σε μάχη με τις δασικές φωτιές.

6. Δεν είναι αποσαφηνισμένη η έννοια της επιφυλακής των πυροσβεστών με αποτέλεσμα την επιβάρυνση σε κάποιες περιπτώσεις ίσως και άθελα από την υπηρεσία κάποιων πυροσβεστών λόγω της αναγκαιότητας για ετοιμότητα του μηχανισμού πολιτικής προστασίας ειδικά κατά τους καλοκαιρινούς μήνες (Κατάσταση Ετοιμότητας – Γενική Επιφυλακή – Μερική Επιφυλακή – Αυξημένη Ετοιμότητα),

7. Μειωμένο προσωπικό λόγω αυξημένων αναγκών κατά την καλοκαιρινή περίοδο κάτι όμως που μετά και τις πιο πρόσφατες προσλήψεις των 600 πυροσβεστών έχει σχεδόν εξαλειφθεί,

8. Μειωμένη εναέρια ενίσχυση για πάνω από μία εικοσαετία ιδιαίτερα και λόγω της αύξησης των πυρκαγιών κατά τους καλοκαιρινούς μήνες (υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, 2020).

Να προσθέσουμε ένα αρνητικό εξωτερικό παράγοντα στον οποίο οφείλεται η εκτροπή από τον επιθυμητό στόχο και είναι η μικρή απόκλιση των μετεωρολογικών προβλέψεων λόγω της χρήσης μη εκσυγχρονισμένων μηχανημάτων που ορισμένες φορές δυσχεραίνει και το έργο των πυροσβεστών σε μικρό βαθμό.

2.6 Επιχειρησιακή λειτουργία του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας σχετικά με την πρόληψη και αντιμετώπιση των καταστροφικών φαινομένων. Μέτρηση απόδοσης του αποτελέσματος

Σύμφωνα με το άρθρο 53 του νόμου Ν.20(Ι)/2014 όσοι δημόσιοι φορείς περιλαμβάνονται στον κρατικό προϋπολογισμό συντάσσουν στον Υπουργό πρόταση Π/Υ σε μία βάση μεσοπρόθεσμης στοχοθεσίας Στρατηγικού Σχεδιασμού αναφέροντας ποιοι είναι οι πρωταρχικοί στόχοι και οι στρατηγικές υλοποίησης του κάθε Υπουργείου.

Στο Άρθρο 54 του νόμου Ν.20(Ι)/2014 κάθε Υπουργείο οφείλει να συμμορφώνεται στο Στρατηγικό Πλαίσιο Δημοσιονομικής Πολιτικής και το κάθε Υπουργικό Συμβούλιο καθορίζει δεσμευτικές ανώτατες οροφές δαπανών για κάθε επόμενο οικονομικό έτος καθορίζοντας έτσι το μέγιστο επίπεδο δαπάνης ανά περίπτωση. Το Στρατηγικό Πλαίσιο Δημοσιονομικής Πολιτικής εκπονείται ανά τριετία και ενημερώνει την οικονομική πολιτική της κάθε Κυβέρνησης για την επόμενη τριετία (υπουργείο Οικονομικών, 2023).

Για να εκτιμηθεί η απόδοση της προσπάθειας υλοποίησης του Στρατηγικού Σχεδιασμού αυτό συντελείται μέσω του συστήματος παρακολούθησης και αξιολόγησης του στρατηγικού σχεδιασμού που βασίζεται στον Προϋπολογισμό Βάσης Δραστηριοτήτων. Με την ύπαρξη του Προϋπολογισμού Βάσης Δραστηριοτήτων παρέχεται η οικονομική υποστήριξη για την υλοποίηση των Στρατηγικών Σχεδίων που έχει ορίζοντα τριετίας δηλαδή μεσοπρόθεσμης στήριξης. Μέσα από τη ετήσια και μηνιαία (όπου αυτό απαιτείται) μέτρηση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων (επίδοσης και απόδοσης) περιγράφεται ο βαθμός επιτυχίας του Στρατηγικού Προγράμματος κάθε Υπουργείου

και διαπιστώνεται η αναγκαιότητα ή μη αλλαγής κάποιων υλοποιήσεων επιλογών στρατηγικής. Συνεπώς περνάμε από τον έλεγχο των εισροών στην μέτρηση αποτελεσμάτων, αναλύοντας όλες τις πτυχές και δυνατότητας βελτίωσης ώστε να εξοικονομηθούν δημόσιων πόροι. Στόχος είναι η επίλυση όσο το δυνατό νωρίτερα των προβλημάτων που εγείρονται με απώτερο στόχο την αποφυγή των υπερβάσεων κόστους ή καθυστέρησης του χρονοδιαγράμματος.

Ο Βασικός Στόχος του συστήματος παρακολούθησης και αξιολόγησης (Ζαντή και Τσιάκκα, 2017) των δημόσιων οργανισμών που βασίζεται στον τροποποιημένο νόμο περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου (Τροποποιητικός) Νόμος του 2016 όπου αντικατέστησε τον περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμο του 2014 εντοπίζεται στις εξής ενέργειες των δημόσιων οργανισμών:

1. Να λογοδοτούν οι αρχές για τις ενέργειές τους (διαφάνεια)
2. Να εντοπίζονται γρήγορα τα απαραίτητα διορθωτικά μέτρα
3. Να επιλέγονται οι κατάλληλες αποφάσεις ώστε να καταλήγουν στα επιθυμητά αποτελέσματα
4. Να εντοπίζονται και να αντιμετωπίζονται οι διάφοροι κίνδυνοι
5. Να υπάρχει μία συνεχής διαδικασία επίτευξης του βαθμού υλοποίησης αποτελεσμάτων ώστε να βελτιώνεται το επίπεδο επίτευξης στόχων.
6. Να σχεδιάζεται το κατάλληλο σύστημα καταγραφής πληροφοριών δίνεται η δυνατότητα συνεχούς εξέλιξης και επίτευξης ολοένα και καλύτερα των στόχων του Στρατηγικού Σχεδιασμού του κάθε υπουργείου

Οι βασικές αρχές που αναδεικνύουν τη διαφάνεια στο σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης είναι μία αξιολόγηση και εκτίμηση των επιχειρησιακών λειτουργιών σε όλα τα ενδιάμεσα στάδια της διαδικασίας του Στρατηγικού Σχεδιασμού και η συνεχής παροχή πληροφοριών για το επίπεδο προόδου και απόδοσης. Η παρακολούθηση μέσω της συνεχούς ανάλυσης των πληροφοριών και των συναφών δεικτών βοηθάει στη σωστή χρήση των πόρων και στην καλύτερη μελλοντική διαχείριση παρόμοιων φαινομένων αντιμετώπισης ώστε να είναι εφικτή η διαρκής παρέμβαση των υψηλόβαθμων διευθυντικών στελεχών για την αποφυγή λαθών σε όλα τα στάδια υλοποίησης του κάθε προγράμματος. Αναγκαίος είναι ο συνεχής έλεγχος του Στρατηγικού Σχεδιασμού και με τρόπο που υποχρεωτικά θα πρέπει (Ζαντή και Τσιάκκα,2017):

- (α) Να εντοπίζονται οι εξελίξεις που διαφοροποιούν τις συνθήκες του περιβάλλοντος.
- (β) Την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της εφαρμογής του Στρατηγικού Σχεδιασμού.
- (γ) Τον επανέλεγχο υπολογισμού των αποτελεσμάτων και τον εντοπισμό αποκλίσεων από τον στόχο.
- (δ) Την αναδιάρθρωση του πλάνου λόγω των μη αναμενόμενων εξελίξεων και την ετοιμασία αντίστοιχων εκθέσεων.
- (ε) Την τήρηση συλλογής πληροφοριών σε όλη την διάρκεια του προγράμματος.
- (στ) Τη λήψη κατάλληλων διορθωτικών μέτρων.

Η επιχειρησιακή επιτελικότητα βασίζεται και αξιοποιεί σε μεγάλο βαθμό τα δεδομένα της επιστήμης και της τεχνολογίας, ώστε να εφαρμοστούν και στην πράξη, εντοπίζοντας λύσεις στα σύνθετα προβλήματα των ημερών μας. Ευρέως γνωστό είναι το μοντέλο σχεδιασμού δημόσιων πολιτικών δηλαδή το EBPM (Evidence Based Policy Making), (Τσούκας, 2004; ΟΟΣΑ 2012; Λιακάκη, Μπαλαμπανίδης 2019) που στην περίπτωση της Ελλάδας ανάμεσα στα τρία βασικά μοντέλα : το ορθολογικό, το σταδιακό και του σκουπιδοτενεκέ η Ελλάδα δυστυχώς εφαρμόζει το τρίτο. Στηρίζει τις στρατηγικές επιλογές στη βάση πιθανοτήτων και όχι με βάση το ίδιο το γεγονός. Υλοποιείται μία προσπάθεια βελτίωσης του δημόσιου σχεδιασμού και στροφή προς την αποτελεσματικότητα των δημοσίων στρατηγικών με πολύ σοβαρό εμπόδιο την πολιτική διαφθορά (Ladi, 2013). Η συμβολή της επιλογής του μοντέλου σχεδιασμού δημόσιων πολιτικών έχει παίξει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση του Στρατηγικού Σχεδιασμού στην Ελλάδα και βρίσκεται σε μία διαδικασία αναμόρφωσης και εξέλιξης. Θεωρείται από πολλούς ούτε ως αξιολογικά ουδέτερο αλλά ούτε ως απόλυτα “τεχνικό” , διότι αναδεικνύει τις διάφορες επιστημονικές αντιθέσεις, προτιμήσεις, κρίσεις παραγόμενες από το αποτέλεσμα και συμφέροντα της κοινωνίας, ως προς τις αποφάσεις της δημόσιας πολιτικής (Λιακάκη,Μπαλαμπανίδης, 2019). Μέσα από τα αποτελέσματα των επιχειρησιακών δράσεων δηλαδή μέσα από τις αξιολογήσεις αυτών καταλήγει και η Πολιτική Προστασία να τροποποιεί και να βελτιώνει τα Γενικά Σχέδια αντιμετώπισης καταστροφικών φαινομένων ώστε να αυξάνει και την αποτελεσματικότητά της. Συνεπώς μέσα από τις προσθήκες και τις τροποποιήσεων στο σχεδιασμό επέρχεται το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα. Απρόσμενες εξελίξεις και ατυχήματα στο μεσοδιάστημα της διαδικασίας εκτέλεσης του Στρατηγικού Σχεδιασμού αποτελούν την κινητήρια δύναμη βελτίωσης των υπηρεσιών προς τους πολίτες που πλήττονται (ΟΟΣΑ, 2012; Τσούκας, 2015).

Αν και γίνεται μεγάλη προσπάθεια για τον υπολογισμό της απόδοσης των παρεχόμενων δημόσιων υπηρεσιών λόγω της φύσης της αυλότητας, ετερογένειας, αδιαιρετότητας και μη διαχωρισμού της παροχής υπηρεσίας σε σύγκριση με την απόλαυση της υπηρεσίας είναι πολύ δύσκολος ο ορθός υπολογισμός των δεικτών παροχής υπηρεσιών. Για αυτόν τον λόγο πάγια τακτική είναι η μέτρηση μέσα από την ικανοποίηση των πολιτών από τις παρεχόμενες δημόσιες υπηρεσίες. Ιδιαίτερα στην περίπτωση της Πολιτικής Προστασίας όπου ο κρατικός μηχανισμός θα πρέπει να ενεργήσει παραπάνω από το 100% των δυνατοτήτων του είναι αρκετά δύσκολο να εκτιμηθεί με αντικειμενικούς υπολογισμούς δεικτών η απόδοση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Σύμφωνα και με τον διαδικτυακό τόπο του Υπουργείου και του gov.gr (...) ανάμεσα στα έργα του υπουργείου είναι η αύξηση της αποδοτικότητας του ανθρώπινου δυναμικού είτε αφορά το ένστολο δυναμικό είτε και το πολιτικό προσωπικό του Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων αλλά και του ίδιου του Υπουργείου μέσα από συνεχή επιμορφώσεις για παράδειγμα σεμιναρίων στη χρήση των εφαρμογών διαφάνειας είτε για το πυροσβεστικό προσωπικό μέσω ασκήσεων πυροσβέσεις και απεγκλωβισμών. Βασικός και θεμελιώδης σκοπός είναι η προστασία των πολιτών και η εξυπηρέτησή τους με τις λιγότερο δυνατές απώλειες υλικές είτε και έμψυχες. Μέσα από την εκπαίδευση των υπαλλήλων του Κέντρου Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας, των φορέων Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των εθελοντικών οργανώσεων και του Προσωπικού Υποστήριξης των Επιχειρήσεων του

Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων θα είναι πιο εφικτό να ενεργεί πιο αποτελεσματικά και να εφαρμόζει πιο πιστά το σχέδιο δράσης που έχει αποφασιστεί ως βέλτιστο σύμφωνα με το φαινόμενο. Ένας δεύτερος στόχος είναι αυτός της συνεργασίας και γρήγορης προσαρμογής του πληθυσμού στην αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών. Με την εφαρμογή ενός σχεδίου δράσης με τελικό στόχο την ευαισθητοποίηση και καλύτερη γνώση των πολιτών μέσω της διοργάνωσης ημερίδων στα σχολεία της επικράτειας (υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, 2023).

Στα πλαίσια του Κοινοτικού Προγράμματος Διαπεριφερειακής Συνεργασίας INTERREG IVC κατόπιν έγκρισης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφασίστηκε η υλοποίηση του έργου: «Παρακολούθηση και Πρόληψη Δασικών Πυρκαγιών με χρήση Πληροφοριακών Συστημάτων – EFFMIS (European Forest Fire Monitoring using Information Systems). Βασικός στόχος αυτού του έργου είναι η μετάδοση καλών πρακτικών με στόχο την παρακολούθηση και πρόληψη των δασικών πυρκαγιών με χρήση πληροφοριακών συστημάτων. Το πρόγραμμα αυτό στοχεύει στη βελτίωση και την οργάνωση ενός καλά σχεδιασμένου Εθνικού Σχεδίου Δράσης που θα αφορά στην υλοποίηση συστημάτων που αξιοποιούν τις νέες τεχνολογίες στον τομέα πρόληψης και προστασίας των δασικών εκτάσεων έναντι πυρκαγιών. Το σχέδιο δράσης αυτό θα προσδιορίζει με σαφήνεια το σχεδιασμό υλοποίησης και κοστολόγησης εξειδικευμένων Πληροφοριακών Συστημάτων.

Το έργο αυτό απευθύνεται σε 11 εταιρίες (από 9 χώρες της Ε.Ε.) με συντονιστή Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας στην Ελλάδα. Για την Ελλάδα συνδρομή στο έργο αυτό θα παράσχει και το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (Ειδική Γραμματεία Δασών) και το Πανεπιστήμιο Πατρών. Το Υ.Π.Ε.Κ.Α. συνεργάστηκε με το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας κατά την υποβολή του προγράμματος εκτιμώντας την εμπειρία του εταιρίου από τη συμμετοχή του στο πρότυπο Στρατηγικό έργο INTERREG IVC (Capitalisation Project) ERIK ACTION με στόχο την υλοποίηση ενός επιτυχημένου προγράμματος.

Το έργο EFFMIS πήρε έγκριση από τη Διαχειριστική Επιτροπή του Προγράμματος INTERREG IVC στις 28 Ιουνίου 2010 με συνολικό προϋπολογισμό 1.772.030 € με εξολοκλήρου κονδύλι από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ERDF – European Regional Development Fund). Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου για τις δράσεις που έχει αναλάβει να υλοποιήσει ανέρχεται σε 110.500,00 € που χρηματοδοτείται κατά 85% από το ΕΤΠΑ. Το έργο αυτό ξεκίνησε στη 1η Νοεμβρίου 2010 και τελείωσε μετά από 24 μήνες δηλαδή στις 30η Οκτωβρίου 2012 (ypen.gov.gr).

Στα πλαίσια ενεργειών του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και με πρώτη παρουσίαση από τον πρώην υπουργό Χρήστο Στυλιανίδη προκειμένου να επιτευχθεί ο επιθυμητός στόχος απόδοσης των παρεχόμενων υπηρεσιών του Στρατηγικού Σχεδιασμού της Πολιτικής Προστασίας δημιουργήθηκε και ψηφίστηκε το γνωστό τρίπτυχο «Πρόληψη, ετοιμότητα, ανθεκτικότητα» που υλοποιείται με το πρόγραμμα «ΑΠΙΣ» με κονδύλια ύψους 1,97 δις από τον τακτικό προϋπολογισμό, με 466 εκ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης, 713 εκ. ευρώ από το ΕΣΠΑ και 794 εκ. ευρώ από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων δηλαδή συνολικά περίπου 2,1 δις ευρώ. Στόχος των δαπανών και του προγράμματος αυτού είναι ενίσχυση του εξοπλισμού, των διαθέσιμων μέσων και επιπλέον ενίσχυση στόλου αεροπυρόσβεσης. Πιο συγκεκριμένα

για το πρόγραμμα ΑΙΓΙΣ θα αγοραστούν τα εξής είδη: είκοσι πέντε (25) αμφίβια αεροσκάφη δασοπυρόσβεσης ελαφρού τύπου, αεροσκάφη τύπου Canadair, χίλια οκτακόσια (1800) πυροσβεστικών οχημάτων αξίας 262 εκ. ευρώ με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, την ενίσχυση υποδομής της Υπηρεσίας 112 του ενιαίου Ευρωπαϊκού Αριθμού Έκτακτης Ανάγκης 112. Επιπλέον για το πρόγραμμα ΑΙΓΙΣ θα προμηθευτούν και τα εξής είδη: τρία αεροσκάφη air-surveillance, τρία (3) ελικόπτερα μεσαίου τύπου, ένα δικινητήριο αεροσκάφος, εκατό ένα (101) drones, κινητά κέντρα επιχειρήσεων, συστήματα προειδοποίησης και μέσα πρόληψης (υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, 2024) (εθνική βάση δεδομένων- τεχνητή νοημοσύνη, συστήματα πυρανίχνευσης πυρόσβεσης, μετεωρολογικούς σταθμούς και ραντάρ, αναβάθμιση του 112 με ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών κ.α.) καθώς και αναβάθμιση υποδομών και εγκαταστάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

3.1 Ιδιαιτερότητες του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας

Το υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας συστάθηκε τον Σεπτέμβριο του 2021 με βάση το Προεδρικό Διάταγμα 70/2021 - ΦΕΚ 161/Α/9-9-2021. Αυτό αποτελεί μία ιδιαίτερη περίπτωση υπουργείου καθώς αποτελείται από πολλούς φορείς και με διαφορετικές αρμοδιότητες ανά φορέα και ανά περίοδο επίσης. Πιο συγκεκριμένα αποτελείται από τους εξής φορείς:

1. Πυροσβεστικό Σώμα Ελλάδος
2. Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας και
3. Γενική Γραμματεία Αποκατάστασης Φυσικών Καταστροφών και Κρατικής Αρωγής
4. Το σύνολο των επιχειρησιακών και διοικητικών δομών και λειτουργιών της Πολιτικής Προστασίας (μέρη Α΄ έως Γ΄ του νόμου 4662/2020), συμπεριλαμβανομένου του Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Καταστροφών.

Η διαχείριση των γεγονότων και εκτάκτων φαινομένων γίνεται αναλόγως της κάθε περίπτωσης ξεχωριστά και επιλέγοντας πάντα τον πιο κατάλληλο φορέα αντιμετώπισης του κάθε φαινομένου.

Αυτό που είναι πολύ ξεχωριστό για το συγκεκριμένο υπουργείο είναι πως οι αποφάσεις δεν είναι αποφάσεις που λαμβάνονται σε μεγάλα χρονικά διαστήματα αλλά συνήθως το πολύ σε μία εβδομάδα είτε και μία ημέρα είτε και μέσα σε λίγες ώρες πολλές φορές λόγω της άμεσης αναγκαιότητας για επίλυση του κάθε προβλήματος. Ο συντονισμός και η καθοδήγηση πολλών φορέων που δεν σχετίζονται άμεσα με το υπουργείο χαρακτηρίζει το υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας ως ένα υπουργείο με συχνά συντονιστικό και διαμεσολαβητικό ρόλο που οφείλει να διαθέτει τις δυνατότητες και τα εργαλεία τα τεχνολογικά για να μπορεί άμεσα να συντονίσει και

να δώσει οδηγίες και εντολές όπου αυτό απαιτείται. Επιπλέον, στο υπουργείο αυτό συνεργάζονται και εργάζεται και ένστολο προσωπικό (πυροσβεστικοί υπάλληλοι που ανήκουν στο Αρχηγείο Πυροσβεστικού Σώματος) αλλά και πολιτικό προσωπικό επίσης. Επιπρόσθετα, το εύρος αντικειμένου του Υπουργείου δεν είναι εντελώς συγκεκριμένο καθώς αναλόγως της κρισιμότητας και σοβαρότητας της κατάστασης μπορεί να αναλάβει έργο που δεν είχε επιτελέσει παλαιότερα (ιχνηλάτηση κορονοϊού). Το έργο που επιτελεί το υπουργείο αυτό επηρεάζεται αρκετά από τα καιρικά φαινόμενα και θα παραθέσουμε το παράδειγμα του παγετού στην Αθήνα (Ιανουάριος 2022) όπου και είχε κλείσει η λεωφόρος Κηφισίας για πολλές ώρες με αποτέλεσμα να εγκλωβιστούν για αρκετές ώρες άνθρωποι στη λεωφόρο αυτή. Το υπουργείο αυτό ξεκίνησε να λειτουργεί στις 6 Σεπτεμβρίου 2021 από την Κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη λόγω των παλαιότερων καθηκόντων που είχε για Πολιτική Προστασία και αποτελούσε μέρος του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη καθώς και του Πυροσβεστικού Σώματος. Βασικός στόχος του υπουργείου είναι η διαχείριση φυσικών καταστροφών και κρίσεων, καθώς και η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

3.2 Διαμόρφωση του Στρατηγικού Σχεδιασμού και οργάνωση της λειτουργίας του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας σύμφωνα και με τα πλαίσια διαχείρισης εκτάκτων αναγκών (ΠΔΕΑ)

Για να αναφερθούμε στο πως τελικά γίνεται η διαμόρφωση του Στρατηγικού Σχέδιου του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας ανά περίπτωση εμφάνισης και αντιμετώπισης του κάθε προβλήματος θα πρέπει να εξηγήσουμε την σύνθεση των:

A. Διοικητικών Στελεχών του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και συμπληρωματικών στελεχών συναρμόδιων φορέων.

Τα στελέχη του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και πιο συγκεκριμένα τα ανώτερα διευθυντικά στελέχη που σχεδιάζουν και τον Στρατηγικό Σχεδιασμό της Πολιτικής Προστασίας φέρουν την ιδιότητα των Αντιστράτηγων, Υποστράτηγων, Αρχιπύραρχων και εν αποστρατεία Αντιστράτηγων του Πυροσβεστικού Σώματος. Συμβολή ως προς την αντιμετώπιση των διαφόρων συμβάντων διαχείρισης κρίσεων έχουν τα επιχειρησιακά στελέχη της Ελληνικής Αστυνομίας και της Εθνική Άμυνα ως υποβοηθητικό ρόλο παίζουν και οι Στρατηγοί και Αντιστράτηγοι των Ενόπλων Δυνάμεων ολόκληρης της χώρας με μερική υποβοήθηση της περιφέρειας και του κατά τόπου δήμου. Στη λήψη των αποφάσεων άμεσης ανάγκης αντιμετώπισης του κάθε φαινομένου ξεχωριστά παίζουν ρόλο και οι Περιφέρειες αλλά και οι κοντινοί Δήμοι δίνοντας επιπλέον πληροφορίες ώστε να αποφευχθούν και οι όποιες αστοχίες λόγω ελλιπούς γνώσεις. Μέγιστης σημασίας είναι και η διαχείριση σε επίπεδο υπουργών η λήψη αποφάσεων και η συνεργασία με το ένστολο και πολιτικό προσωπικό για την κατάλληλη αντιμετώπιση του συμβάντος.

B. Χαρακτηριστικά του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας

Για το φορέα Αρχηγείο Πυροσβεστικού Σώματος του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας λόγω της τήρησης της ιεραρχίας στη λήψη αποφάσεων σε επιχειρησιακό επίπεδο του Πυροσβεστικού Σώματος, της ραγδαίας εξέλιξης της τεχνολογίας (ντρόουνς, βελτιωμένα οχήματα με πολλές επιπλέον δυνατότητες, αλλαγές τεχνικής αντιμετώπισης πυρκαγιών με καινοτομίες από το εξωτερικό) αλλά και της αλλαγής του τρόπου κατάσβεσης των δασικών πυρκαγιών δεν συνεπάγεται πάντα πως επιλέγεται ο καλύτερος επιχειρησιακή σχεδιασμός και λύση για την αντιμετώπιση κατάσβεσης των δασικών πυρκαγιών από τα υψηλόβαθμα στελέχη της πυροσβεστικής υπηρεσίας. Επιπλέον χαρακτηριστικό γνώρισμα του συγκεκριμένου υπουργείου είναι ότι αποτελεί γενικά έναν ανδροκρατούμενο χώρο ειδικά στο ένστολο πυροσβεστικό προσωπικό με αποτέλεσμα να μη δίνετε η δυνατότητα να ακουστούν επιπλέον λύσεις από τον γυναικείο πληθυσμό της πυροσβεστικής Υπηρεσίας. Λόγω του αυξημένου αριθμού των Πυροσβεστικών Υπηρεσιών (300 Πυροσβεστικές Υπηρεσίες σε όλη τη χώρα) ο συντονισμός ακόμη και μικρού αριθμού εξ αυτών των υπηρεσιών σίγουρα δεν είναι πολύ εύκολος και ειδικά στις περιπτώσεις που απαιτείται σε σύντομο χρονικό διάστημα έγκαιρος και κατάλληλος συντονισμός υλοποίησης ενός στρατηγικού σχεδίου. Στο εξωτερικό περιβάλλον του Υπουργείου συγκαταλέγονται όλοι οι φορείς (υπουργείο εθνικής άμυνας, Δήμος, Περιφέρεια κ.τ.λ.) που συνεργάζονται για την επίλυση των καταστροφικών συμβάντων. Δυστυχώς σε αυτό το εξωτερικό περιβάλλον εγείρεται και μία από τις ανυπέρβλητες δυσκολίες επίτευξης του στόχου μιας και συνεχόμενες αλλαγές στην ηγεσία των εμπλεκόμενων υπηρεσιών δυσχεραίνουν την καλή επικοινωνία, το συντονισμό, την κοινή σύμπνοια και σύμφιξη των σχέσεων για μια πιο άμεση, κατάλληλη και όσο το δυνατό πιο γρήγορη αντιμετώπιση των φαινομένων αυτών. Ένας άλλος εξωτερικός παράγοντας είναι και οι καιρικές και περιβαλλοντικές συνθήκες που φυσικά δεν επιδέχονται καμιάς τροποποίησης και που είναι ευμετάβλητες ανά ώρα και ημέρα και τις θεωρούμε ως δεδομένες μεταβλητές από τη φύση τους. Συνιστούν έτσι ένα ανυπέρβλητο παράγοντα εξωτερικής φύσης που πάντα παίζει καθοριστικό ρόλο. Ένας άλλος εξωτερικός παράγοντας είναι αυτός των ενεργειών των πολιτών κάθε κράτους που συντελούν είτε στην έναρξη του προβλήματος είτε και στην διόγκωση του προβλήματος των πυρκαγιών και της κλιματικών αλλαγής. Δυστυχώς η βελτίωση των συνεπειών των πράξεων των πολιτών αλλά και εν γένει της κοινωνίας μπορεί να συντελεστεί με μακροπρόθεσμες και επίπονες προσπάθειες και διαδικασίες (μέσω ενημέρωσης και μέσω εκπαίδευσης στη σχολική περίοδο) και με την πάροδο πολλών ετών ώστε να φανούν και τα όποια θετικά αποτελέσματα της Πολιτικής Προστασίας. Ένας άλλος παράγοντας είναι αυτός των ενεργειών των επιχειρήσεων δηλαδή του ιδιωτικού τομέα όπου οι εκροές μεγάλης ποσότητας αποβλήτων μη αποδεκτών από τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς περιβαλλοντικής προστασίας που επηρεάζουν αρνητικά κατά μεγάλο βαθμό την ποιότητα ανταπόκρισης του περιβάλλοντος στην άνοδο της θερμοκρασίας και στις εκπομπές ρύπων.

Γ. Χαρακτηριστικά των αποφάσεων του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας

Οι αποφάσεις αντιμετώπισης ενός έκτακτου γεγονότος λαμβάνονται συνήθως μέσω των τηλεδιασκέψεων και συσκέψεων που οργανώνονται από το υπουργείο και παραβρίσκονται μέσω ίντερνετ όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς ώστε άμεσα και όσο πιο

σύντομα να ενημερώνονται όλοι οι εμπλεκόμενοι άνθρωποι. Ακούγονται και οι απόψεις σε επίπεδο περιφέρειας και σε τοπικό επίπεδο (δήμοι) ώστε να παραληφθούν οι όποιες αστοχίες και να οργανωθεί σωστά η αντιμετώπιση του οποιουδήποτε φαινομένου. Οι λήψη των αποφάσεων αυτών έχουν ως στόχο τη όσο το δυνατό λιγότερη καταστροφή της φυσικής πανίδας και του οικοσυστήματος και ως πρώτο και κύριο σκοπό τη μη απώλεια ανθρώπινη ζωής.

Δ. Ιδιαίτερα Χαρακτηριστικά του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας

Για την αντιμετώπιση των καλοκαιρινών πυρκαγιών που συμβαίνουν στον ελλαδικό το Αρχηγείο Πυροσβεστικού Σώματος δίνει τι γενικές κατευθύνσεις προς όλες τις πυροσβεστικές υπηρεσίες όμως οι Διοικήσεις Πυροσβεστικών Υπηρεσιών Νομών και Πόλεων είναι και αυτές που συντονίζουν και ελέγχουν της δράσεις των Πυροσβεστικών Υπηρεσιών της γεωγραφικής δικαιοδοσίας τους. Είναι ανεξάρτητες Πυροσβεστικές Υπηρεσίες που υπάγονται στην οικεία Περιφερειακή Διοίκηση Πυροσβεστικών Υπηρεσιών. Η λειτουργία τους εξαρτάται από των αριθμό των Πυροσβεστικών Σταθμών που εδρεύουν στην κάθε πόλη. Εάν υπάρχουν τουλάχιστον δύο (2) Πυροσβεστικοί Σταθμοί τότε υφίσταται δυνατότητα λειτουργίας τους. Ένα άλλο χαρακτηριστικό είναι πως τα στελέχη του Υπουργείου είναι σε μία μόνιμη εγρήγορση λόγω και της φύσης των έκτακτων αναγκών και της αναγκαίας άμεσης ανταπόκρισης από τον μηχανισμό του Υπουργείου. Το ένστολο προσωπικό (πυροσβέστες) και το λοιπό πολιτικό προσωπικό του υπουργείου είναι καθημερινά σε επαγρύπνηση για να επιτελέσουν το καθήκον τους(καθημερινές περιπολίες τους καλοκαιρινούς μήνες, αναστολές αδειών των πυροσβεστών και του λοιπού προσωπικού και αποστολές εκτός της έδρας του πυροσβεστικού προσωπικού).

Η υιοθέτηση των Στρατηγικών Σχεδίων αλλά και των επιχειρησιακών σχεδίων δράσης κατάσβεσης των καλοκαιρινών πυρκαγιών απαιτούν απόλυτη πειθαρχία. Η πειθαρχία αυτή προέρχεται από την πιστή στρατιωτική εκτέλεση των εντολών παλαιότερων ετών και είναι απαραίτητη η τήρηση της πειθαρχίας ώστε να αποφεύγονται και με αυτόν τον τρόπο τυχόν προσπάθειες ατομικές και μεμονωμένες που θα είχαν ως πιθανό αποτέλεσμα την αποτυχία της αποστολής με πιθανή ακόμη και την απώλεια μιας ανθρώπινης ζωής (Bryson and Hamilton,2017).

Επιπλέον ο Εθνικός Μηχανισμός υποστηρίζεται επιχειρησιακά και λειτουργικά από τα Πλαίσια Διαχείρισης Εκτάκτων Αναγκών (Π.Δ.Ε.Α.) (Emergency Management Frameworks E.M.F.S.). Αυτά τα πλαίσια αρχικά αποτελούν ένα σύνολο (συν)αρμόδιων οργανικών μονάδων και φορέων που διαθέτουν το κατάλληλο δυναμικό και τα υλικά μέσα. Επιπλέον, σε κεντρικό επίπεδο αυτά τα πλαίσια τίθενται σε λειτουργία είτε από τον Επικεφαλής του Εθνικού Μηχανισμού, είτε από τον Διοικητή του Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας του άρθρου 92 του ν. 4623/2019 (Α΄ 134), ενώ, σε περιφερειακό επίπεδο, ενεργοποιούνται από τον κατά τόπο αρμόδιο Περιφερειακό Συντονιστή Πολιτικής Προστασίας του άρθρου 93 του ν. 4623/2019. Η ενεργοποίησή τους είναι αναλόγως της έκτακτης ανάγκης που υφίσταται (σύμφωνα με τις παρ. 5επ. του άρθρου 18) και ανάλογα με τις φάσεις του κύκλου καταστροφής (πρόληψη, ετοιμότητα, κινητοποίηση και βραχεία αποκατάσταση), είτε καλύπτοντας τες με ενιαίο

τρόπο, είτε ανταποκρινόμενη σε μία (ή κάποιες) από αυτές (υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, 2020).

Πιο αναλυτικά αυτά τα Πλαίσια αφορούν αυτές (υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, 2020) :

- την πληροφόρηση και προειδοποίηση πολιτών,
- την έρευνα και διάσωση,
- τη διοικητικό κομμάτι της καταγραφής των ζημιών των πληγέντων,
- την περιβαλλοντική ρύπανση και αποκατάσταση περιβάλλοντος,
- την προστασία αγροτικών εκτάσεων,
- την αποκατάσταση της τηλεφωνίας,
- τη διαχείριση των θανόντων και των συγγενικών προσώπων,
- την ψυχοκοινωνική υποστήριξη των ανθρώπων που έχουν πληγεί

Η ενεργοποίηση των ΠΔΕΑ συντελείται στην εμφάνιση εκτάκτων αναγκών ώστε (Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, 2020) :

- το συντονισμό οι δράσεις και ενέργειες των Πλαισίων αυτών
 - τη συλλογή , επεξεργαστούν και διακινήσουν πληροφορίες εκτίμησης διακινδύνευσης εκτάκτων αναγκών
 - την υποβοήθηση στο επιχειρησιακό πρόγραμμα και να παρακολουθήσουν την εφαρμογή των σχεδίων τους
 - το συντονισμό και να επικοινωνήσουν τα κεντρικά και περιφερειακά Π.Δ.Ε.Α. μεταξύ τους
 - τη συμμετοχή στη στελέχωση των ΠΕΚΕΠΠ, αναλόγως των διαφόρων αναγκών. Ο επιχειρησιακός σχεδιασμός και η παρακολούθηση των φάσεων υλοποίησης των ΠΔΕΑ συντονίζεται από τα ΠΕΚΕΠΠ και τα ΠΕΣΟΠΠ. Προκειμένου να ενεργοποιηθούν τα ΠΔΕΑ εκδίδεται η κανονιστική απόφαση, που προσδιορίζει και πιο συγκεκριμένα τις αρμοδιότητες. (Ν. 4662/2020 άρθρο 6, 10, 18 παρ. 4 και 9)

Ως προς τις δαπάνες του Πυροσβεστικού Σώμα αυτές κατανέμονται με ποσοστό 84% που αφορά το μέρος της πυρόσβεσης δηλαδή δαπάνη ύψους 350.000.000 €. Ως δεύτερο τμήμα δαπάνης ποσό ύψους 14.500.000 € αφορά δαπάνες συντήρησης κι επισκευής των πυροσβεστικών οχημάτων. Και ως τρίτο τμήμα δαπάνης που αφορά τον τομέα πτήσεων τα ποσά διάθεσης είναι : α) 34.238.160 € και αφορούν τον εθνικό εναέριο στόλο Α/Φ (αποδοχές στρατιωτικών, αμοιβές για προμήθεια ειδών συντήρησης κι επισκευής αυτών, καύσιμα κλπ συναφείς με τη δασοπυρόσβεση δαπάνες) και β) και κόστος μίσθωσης υπηρεσιών 30.000.000 και ως τέταρτο τμήμα δαπάνης κόστος συμμετοχής και άλλων συμβαλλόμενων φορέων ύψους 5.000.000 € (Γκουρμπάτση, 2015).

Επιπλέον εκτός από την Εθνική Πολιτική Μείωσης Κινδύνου Καταστροφών καθιερώνεται και ο «Εθνικός Σχεδιασμός Πολιτικής Προστασίας» τριετούς διάρκειας, ο οποίος περιλαμβάνει το σύνολο των δράσεων πολιτικής προστασίας που αφορούν όλες τις φάσεις του κύκλου καταστροφών σε εθνικό επίπεδο. Η κατάρτιση του προγράμματος Εθνικού Σχεδιασμού πραγματοποιείται σύμφωνα με το πρόγραμμα της Εθνικής Πολιτικής για τη Μείωση του Κινδύνου Καταστροφών και εντός των προβλεπόμενων ορίων αυτής. Η χρηματοδότηση της κατάρτισης των Γενικών Σχεδίων του Εθνικού Σχεδιασμού Πολιτικής Προστασίας αλλά και των δράσεων που θα πρέπει να υλοποιηθούν γίνονται μέσω του Κρατικού Προϋπολογισμού και συμπληρωματικά από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Γ.Γ.Π.Π., προωθεί και συντονίζει τις διαδικασίες για την κατάρτιση της πρότασης του τριετούς προγράμματος Εθνικού Σχεδιασμού Πολιτικής Προστασίας, με τη μορφή Επιχειρησιακού Προγράμματος για την Πολιτική Προστασία. Ο Γενικός Γραμματέας Πολιτικής Προστασίας, εισηγείται προς έγκριση στη Διυπουργική Επιτροπή Εθνικού Σχεδιασμού Πολιτικής Προστασίας την πρόταση για το πρόγραμμα Εθνικού Σχεδιασμού Πολιτικής Προστασίας, μετά την απαραίτητη διαβούλευση μεταξύ Φορέων και δομών του Εθνικού Μηχανισμού.

3.3 Ανάλυση Προγραμμάτων

3.3.1 Σχέδιο Ιόλαος (Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξαιτίας δασικών πυρκαγιών) (υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας , 2019)

Το σχέδιο διαχείρισης και αντιμετώπισης καταστροφών από τις δυνάμεις της πολιτικής προστασίας της χώρας πρωτοσυντάσσεται το 1998 με το Σχέδιο του ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ που σκοπό είχε την εγρήγορση και τον συντονισμό των δυνάμεων για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των καταστροφών και την στήριξη με όποιον άλλο τρόπο μπορούσε. Μέσω της έκδοσης και υλοποίησης σχεδίων πολιτικής προστασίας προσδιορίζονται ποιοι είναι οι εμπλεκόμενοι φορείς της δημόσιας διοίκησης για την αντιμετώπιση φαινομένων προστασίας των πολιτών. Συγκεκριμένα μέσα από το Γενικό Σχέδιο ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ ορίστηκαν οι φορείς που θα συντάσσουν σχέδια πολιτικής προστασίας ανά κατηγορία κινδύνου (σεισμοί, δασικές πυρκαγιές, πλημμύρες, κατολισθήσεις κ.λ.π.), και καθορίζονται οι βασικές προϋποθέσεις και τα κριτήρια για τη σχεδίαση και οι υποχρεωτικές οδηγίες αναφοράς για την κατάρτισή τους (Εθνική Δημόσια Διοίκηση, 2021). Τα Γενικά Σχέδια που ήδη υπάρχουν και έχουν καταρτιστεί ενεργοποιούνται μόλις η Πυροσβεστική Υπηρεσία λάβει γνώση του οποιουδήποτε συμβάντος λαμβάνει χώρα.

ΣΧΕΔΙΟ ΙΟΛΑΟΣ(ΔΑΣΙΚΕΣ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ)

Την περίοδο από 2019 έως το 2021 και μεταγενέστερα και λόγω της πορείας του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας προς ανεξαρτητοποίηση, αλλά ταυτόχρονα και λόγω των αυξημένων αναγκών από την εμφάνιση εκτεταμένων δασικών πυρκαγιών (συμβάν πυρκαγιάς στην περιοχή Μάτι) και πλημμυρών αλλά και εμφάνισης του κορονοϊού υπήρξε μεγάλη αναγκαιότητα για σχεδιασμό, αντιμετώπιση και εκτέλεση στρατηγικών προγραμμάτων με στόχο την πρόληψη φαινομένων αλλά ταυτόχρονα και την καλύτερη προετοιμασία αντιμετώπισης των ακραίων φαινομένων αυτών. Εκδόσεις όμως στρατηγικών σχεδίων έχουν συντελεστεί και στα έτη 2002 έως

και σήμερα. Αναφορά στην παρούσα διπλωματική εργασία θα γίνει στην 4^η Έκδοση του Ιολάου με ημερομηνία έναρξης ισχύος 18-11-2019. Πιο συγκεκριμένα λόγω των ανωτέρω εξελίξεων συντάχθηκαν διαφορά σχέδια στρατηγικά που αφορούσαν την αντιμετώπιση πυρκαγιών ένα εκ των οποίων ήταν το Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξαιτίας Δασικών Πυρκαγιών. Οι λόγοι εμφάνισης την τελευταία πενταετία εκτεταμένων πυρκαγιών είναι η ξηρασία τους καλοκαιρινούς μήνες με ταυτόχρονη ύπαρξη μεγάλων ποσοτήτων εύφλεκτων υλικών (ξερά κλαδιά, σκουπίδια, φερτά υλικά) και η υψηλές θερμοκρασίες στο Ελλαδικό χώρο επιτάσσουν την αναγκαιότητα δημιουργίας σχεδίου πρόληψης και αντιμετώπισης των πυρκαγιών. Συμπεράσματα από την έρευνα της σύνταξης του στρατηγικού σχεδίου του Ιολάου είναι πως λίγες πυρκαγιές εντοπίζονται στα κωνοφόρα δάση από ότι στα πλατύφυλλα δάση. Στόχος αυτού του σχεδίου δράσης είναι (υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας , 2019) :

- I. η ετοιμότητα των εμπλεκόμενων φορέων μπροστά στις εκτεταμένες πυρκαγιές.
- II. Η ενίσχυση του πυροσβεστικού σώματος με σκοπό την μείωση των χρόνων απόκρισης και αποδοτικότητας των ενεργειών τους.
- III. Συντονισμένη δράση και διαχείριση και των αποτελεσμάτων των εκτεταμένων πυρκαγιών.

Κύριος σκοπός αυτού του Γενικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξαιτίας Δασικών Πυρκαγιών είναι ο συντονισμός των φορέων και η βελτίωση των χρόνων απόκρισης για τη λήψη αποφάσεων συντονισμού όλων των εμπλεκόμενων σωμάτων και δημοσίων οργανισμών είτε και φορέων πολιτικής προστασίας και συγκεκριμένα η ξεκάθαρη αρμοδιότητα και ευθύνη του κάθε εμπλεκόμενου φορέα ώστε σταδιακά να επέλθει και η βελτίωση της συνεργασίας των φορέων αυτών. Άμεσος στόχος της συνεργασίας είναι η λήψη πιο ορθών και κατάλληλων αποφάσεων αντιμετώπισης των φαινομένων και φυσικά στον επιθυμητό χρόνο ώστε να υπάρχει και η δυνατότητα τροποποίησης των αποφάσεων αυτών εάν η κατάσταση το απαιτεί. Επιπρόσθετα, γίνεται προσπάθεια μέσα από τα εγχειρίδια να υπάρχει σύμπλευση απόψεων και τακτικής επέμβασης όλων των εμπλεκόμενων φορέων Ξεκαθαρίζονται οι ρολόι και οι αρμοδιότητες των διαφόρων εμπλεκόμενων φορέων μιας και η υποχρεωτική εμπλοκή τους καθιστά δύσκολο τον διαχωρισμό των αρμοδιοτήτων. Βασικοί Αντικειμενικοί Στόχοι του εγχειριδίου αυτού είναι οι εξής:

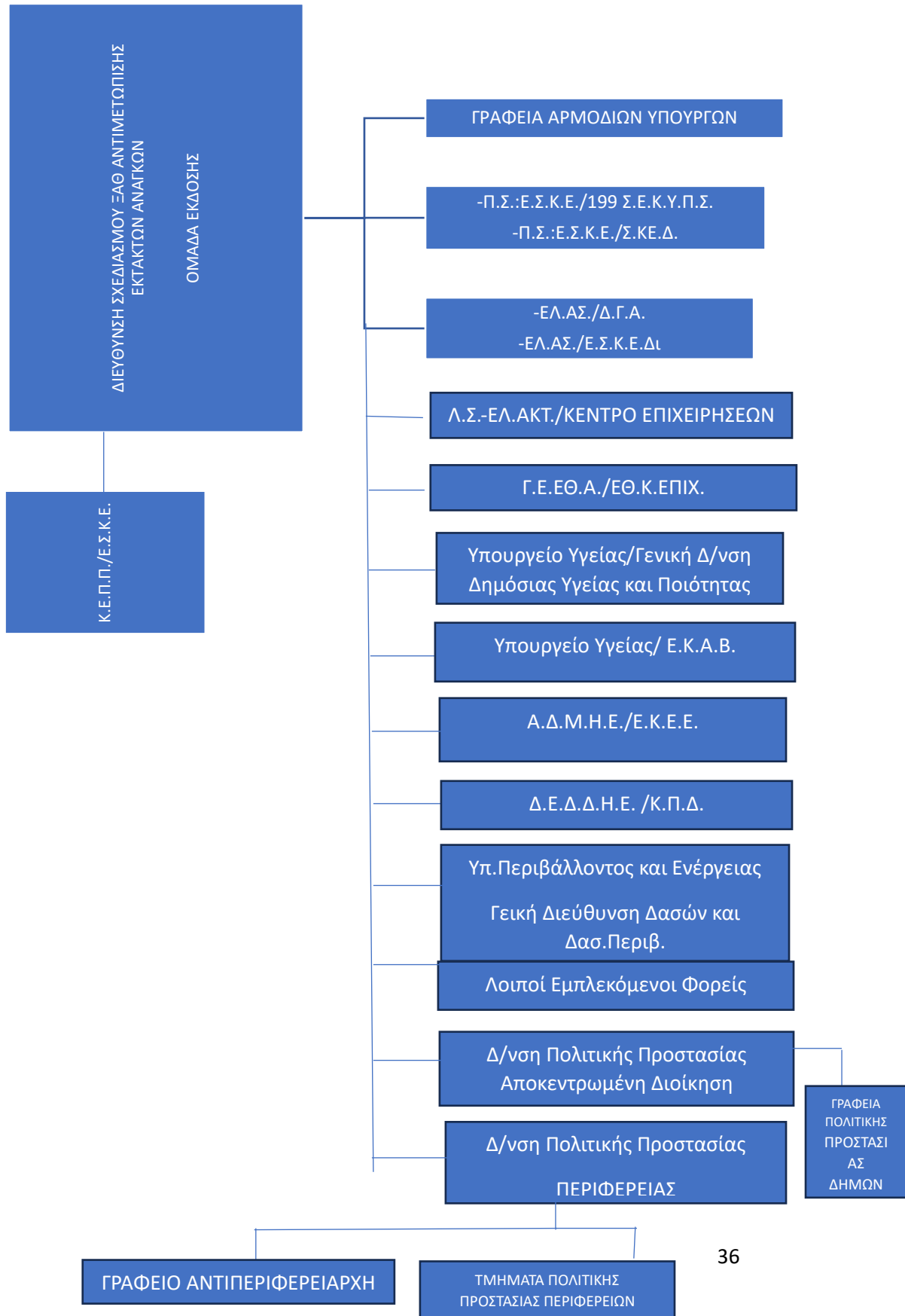
- Διαχωρισμός ευθυνών και αρμοδιοτήτων σε Κεντρικό, Περιφερειακό και Τοπικό επίπεδο σε όλα τα στάδια ενεργοποίησης του συστήματος
- Συντονισμός των φορέων με στόχο την υποβοήθηση του Πυροσβεστικού Σώματος για την εξάλειψη των πυρκαγιών σε όσο το δυνατό εφικτό αρχικό στάδιο
- Συντονισμός των φορέων με στόχο την υποβοήθηση του Πυροσβεστικού Σώματος για την έγκαιρη αντιμετώπιση των συνεπειών των πυρκαγιών.
- Σύμπνοια όλων των δημοσίων φορέων με στόχο την όσο το δυνατό μικρότερη έκταση ζημιών.

Σημαντικός παράγοντας για τον Σχεδιασμό της αντιπυρικής περιόδου και ιδιαίτερα τις ημέρες των πυρκαγιών είναι η εκπόνηση του Ημερήσιου Χάρτη Πρόβλεψης Κινδύνου Πυρκαγιών με αρμόδιο φορέα σύνταξης να είναι η Διεύθυνση Σχεδιασμού και Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών της Γ.Γ.Π.Π.Ο

Χάρτης αυτός αποστέλλεται ημερήσια σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και ανάλογα με τον βαθμό επικινδυνότητας για εμφάνιση πυρκαγιών είναι αντίστοιχο και το επίπεδο ετοιμότητας και εγρήγορσης όλων των αρμόδιων φορέων.

Κυρίες ενέργειες προς υλοποίηση λίγο πριν και κατά την διάρκεια αλλά και μετά την παρουσία εκτεταμένης δασικής φωτιάς:

1. Προετοιμασία οχημάτων και προσωπικού των Πυροσβεστών λόγω αυξημένου κινδύνου
2. Υποβοήθηση του Πυροσβεστικού Σώματος με συνδρομή φαγητού και λοιπού εξοπλισμού είτε από εθελοντές είτε και από οργανωτικές ομάδες συντονισμένες από Δήμους και Περιφέρειες εξίσου.
3. Ενέργειες των πυροσβεστών για πυρόσβεση και αντιμετώπιση των συνεπειών λόγω των πυρκαγιών.

Πηγή: (υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας (2019)

Διάγραμμα 3.3.1 **Διαγραμματική απεικόνιση**

Στο ανωτέρω σχεδιάγραμμα αναλύονται οι συναρμόδιοι φορείς που πρέπει να συνεργαστούν.

Οι Βασικές και Κύριες δράσεις της Πολιτικής Προστασίας ταξινομούνται (υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας , 2019) ως εξής:

Στις προπαρασκευαστικές δράσεις για να επέλθει η επίτευξη του βέλτιστου επιπέδου ετοιμότητας. Σε αυτές απαιτείται η αναθεώρηση των σχεδίων ανά διαστήματα λόγω αλλαγής της εξέλιξης του φαινομένου, η βελτίωση των προγραμμάτων εκπαίδευσης των πυροσβεστών, αστυνομίας και στρατού, η εύρεση των αναγκαίων δαπανών για εξοπλισμό, μηχανήματα και προσωπικό και τέλος ο διαρκής έλεγχος καλής λειτουργίας των συστημάτων επικοινωνίας και ροής πληροφορίας όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Στη συνέχεια πρέπει να γίνει και διαχωρισμός των ρόλων και των αρμοδιοτήτων για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς ανεξαιρέτως σε σχέση με την υλοποίηση του σχεδίου και συγκεκριμένα :

1. Του φορέα της Κεντρικής Διοίκησης δηλαδή του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας όπου και θα αναλυθεί εκτενώς
2. Του φορέα των Δήμων για τις δράσεις κατάσβεσης των πυρκαγιών
3. Του φορέα των Περιφερειών για τις δράσεις κατάσβεσης των πυρκαγιών
4. Του φορέα των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων για τις δράσεις κατάσβεσης των πυρκαγιών
5. Του φορέα των Εθελοντών Πυροσβεστών και όχι μόνο για τις δράσεις κατάσβεσης των πυρκαγιών

ΦΟΡΕΙΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

1.1 Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας(πρώην Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη)

- 1α.Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας
- 1β. Αρχηγείο Πυροσβεστικού Σώματος
- 1γ. Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας

1.2 Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

- 1.2.1.Αρχηγείο Λιμενικού Σώματος-Ελληνική Ακτοφυλακή

1.3. Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

1.4. Υπουργείο υγείας

- 1.4.1 Γενική Δ/ση Δημόσιας Υγείας και Ποιότητας Ζωής
 - 1.4.1α Διεύθυνση Επιχειρησιακής Ετοιμότητας Εκτάκτων Καταστάσεων Δημόσιας Υγείας
- 1.4.2 ΕΚΑΒ
- 1.4.3 Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας (ΕΟΔΥ)
- 1.5. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
 - 1.5.1α Γενική Δ/ση Δασών και Δασικού Περιβάλλοντος
 - 1.5.1β Εποπτευόμενοι Φορείς του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας
- 1.6. Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων
 - 1.6.1α Γενική Δ/ση Κοινωνικής Αλληλεγγύης
 - 1.6.1β Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης
- 1.7. Υπουργείο Πολιτισμού & Αθλητισμού
- 1.8. Προεδρία της Κυβέρνησης
- 1.9. Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών
- 1.10. Υπουργείο Εσωτερικών
- 1.11. Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας & Θρησκευμάτων
 - 2.1 ΔΗΜΟΙ
 - 2.2 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ
 - 2.3 ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ
- 3. ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Σχετικά με τον φορέα που εμπίπτει στο πεδίο ανάλυσης της παρούσας εργασίας δηλαδή τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας όπου και είναι το κεντρικό όργανο του του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας (πρώην Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη), οι βασικές αρμοδιότητες σύμφωνα με το υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας (2019) είναι οι εξής:

1. Η σύνταξη και κυκλοφορία στους αρμόδιους φορείς του σχεδίου Ιόλαος
2. Η σύνταξη και κυκλοφορία του Χάρτη Πρόβλεψης Κινδύνου Πυρκαγιάς κατά την καλοκαιρινή περίοδο.
3. Η ενημέρωση μέσω οδηγιών των πολιτών για την προληπτική απομάκρυνση τους με ταυτόχρονη κοινοποίηση των περιοχών που χρήζουν εκκένωσης μέσω της ενημέρωσης από το 112 αλλά και μέσω των μέσων μαζικής ενημέρωσης με τις δηλώσεις τύπου του Υπουργείου.

4. Η εφαρμογή σε περιπτώσεις που χρειάζεται της υπηρεσίας COPERNICUS EMERGENCY MANAGEMENT SERVICES / MAPPING της Ε.Ε. ως Εθνικό Σημείο Επαφής.
5. Συντονισμός των ΣΟΠΠ (Συντονιστικοί Οργανισμοί Περιφερειών) των Περιφερειακών Ενοτήτων και των ΣΤΟ των Δήμων.
6. Συντονισμός των Εθελοντικών Οργανώσεων Πολιτικής Προστασίας και των εθελοντών με πολυετή προσφορά στην κατάσβεση πυρκαγιών.
7. Συντονισμό και συμπόρευση με το Κεντρικό Συντονιστικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας (ΚΣΟΠΠ) για την αποφυγή των κινδύνων λόγω των πυρκαγιών.
8. Έκδοση απόφαση του Υπουργού Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας αποκλεισμού συγκεκριμένων δρόμων αλλά και δρόμων που καταλήγουν σε εθνικούς δρυμούς και ευπαθείς δασικές πυρκαγιές.
9. Συνεργασία με το Κέντρο Συντονισμού Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών της Ε.Ε. (ERCC) με συμμετέχουσες χώρες Γαλλία , Ισπανία , Πορτογαλία, Κροατία σχετικά με την γενικότερη εικόνα των πυρκαγιών στην Ε.Ε. και τι μπορεί να διατεθεί από εναέρια μέσα αλλά και ανθρώπινο παράγοντα επίσης.
10. Δράση και συνεργασία του Κέντρου Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας (ΚΕΠΠ/πρώην ΕΣΚΕ νυν ΕΚΣΕΔΙΚ-Εθνικό Κέντρο Συντονισμού και Διαχείρισης Κρίσεων).
11. Εκπαίδευση και προετοιμασία ασκήσεων της Πολιτικής Προστασίας αλλά και επιμόρφωσης των στελεχών της Πολιτικής Προστασίας, των εθελοντών.

Σχετικά με τον φορέα Αρχηγείο του Πυροσβεστικού Σώματος ο οποίος συστεγάζεται μέσα στο Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας είναι σημαντικό να αναφερθούν με λεπτομέρεια οι δράσεις αντιμετώπισης που αφορούν το Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξαιτίας Δασικών Πυρκαγιών (Ιόλαος) και συντονισμού που αυτό υλοποιεί. Πιο συγκεκριμένα οι βασικές αρμοδιότητες του φορέα αυτού (υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, 2019) είναι οι εξής :

- Υλοποίηση του Σχεδίου κατάσβεσης των δασικών πυρκαγιών
- Κοινοποίηση προς τους κατά τόπους πυροσβεστικούς σταθμούς των ενεργειών που θα πρέπει να πράξουν.
- Έλεγχος των μέσων επικοινωνίας και ασυρμάτων πριν την έναρξη των διαδικασιών
- Οργάνωση και κινητοποίηση του Ε.Σ.Κ.Ε.ΔΙ.Κ. (πρώην Ε.Σ.Κ.Ε.) το οποίο αποτελείται από το 199 Σ.Ε.Κ.Υ.Π. , το Κέντρο Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας Κ.Ε.Π.Π. και το Συντονιστικό Κέντρο Δασοπυρόσβεσης Σ.Κ.Ε.Δ.
- Οργάνωση της διάθεσης των οχημάτων αλλά και της αποστολής προμηθειών παντός είδους προς το Πυροσβεστικό Σώμα που επιχειρεί την κατάσβεση.
- Οργάνωση τακτικών περιπολιών για εντοπισμό τυχόν εστιών με περιπολίες καθημερινά.
- Συχνή καταγραφή της καλής λειτουργίας των υδροστομιών λόγω του ότι συχνά σταματάει η δίοδος του νερού.
- Συμμετοχή σε τηλεδιασκέψεις τους καλοκαιρινούς μήνες με το Κέντρο Συντονισμού Αντιμετώπισης Έκτακτων Αναγκών της Ε.Ε. για να κυκλοφορεί η

πληροφορία της κατάστασης των πυροσβεστικών οχημάτων ανά ευρωπαϊκή χώρα και της διαθεσιμότητας σε περίπτωση εμφάνισης πολύ σοβαρής και εκτεταμένης δασικής πυρκαγιάς.

- Επικοινωνία με τα ΣΟΠΠ των Περιφερειακών Ενοτήτων και στα ΣΤΟ των Δήμων με σκοπό την εγρήγορση όλων των φορέων για τον καλύτερο δυνατό τρόπο αντιμετώπισης των κινδύνων λόγω πυρκαγιάς.
- Είναι το αρμόδιο όργανο για να ενημερώνει όλους τους αρμόδιους φορείς δηλαδή θεωρείται ότι είναι ο φορέας αρχικής ειδοποίησης.

3.3.2 Ανάλυση Προγραμμάτων: Σχέδιο Βορέας (Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και άμεση/βραχεία διαχείριση των συνέπειων από την εκδήλωση χιονοπτώσεων και παγετού) (υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας , 2020)

Η 1η έκδοση της διαχείρισης των συνεπειών από την εκδήλωση χιονοπτώσεων και παγετού υλοποιήθηκε το Νοέμβριο του 2020 (υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας , 2020) .

Οι εμπλεκόμενοι φορείς είναι συγκεκριμένα οι εξής :

1. Οι φορείς της Κεντρικής Διοίκησης είναι οι εξής:
 - Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας,(1α. Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας και 1β.Αρχηγείο Πυροσβεστικού Σώματος)
 - Υπουργείου Εσωτερικών,
 - Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών
 - Υπουργείο Ναυτιλίας και νησιωτικής Πολιτικής
 - Υπουργείο Υγείας
 - Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
 - Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων
 - Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού
 - Προεδρία της Κυβέρνησης
 - Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων
 - Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
2. Του φορέα των Δήμων για την αντιμετώπιση των κινδύνων από την εκδήλωση χιονοπτώσεων χιονοπτώσεων και παγετού.
3. Του φορέα των Περιφερειών για την αντιμετώπιση των κινδύνων από την εκδήλωση χιονοπτώσεων χιονοπτώσεων και παγετού.
4. Του φορέα των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων για την αντιμετώπιση των κινδύνων από την εκδήλωση χιονοπτώσεων χιονοπτώσεων και παγετού.
5. Του φορέα των Εθελοντών Πυροσβεστών και όχι μόνο για τις δράσεις κατάσβεσης των πυρκαγιών.

Οι βασικές αρμοδιότητες του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας (πρώην Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη) και συγκεκριμένα της

Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας όπου και είναι το κεντρικό όργανο σύνταξης εγγράφων για την αντιμετώπιση των κινδύνων από την εκδήλωση χιονοπτώσεων και παγετού είναι οι εξής και αφορούν την ανωτέρω κατηγορία 1. Οι φορείς της Κεντρικής Διοίκησης και συγκεκριμένα ως προς τις αρμοδιότητες του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας :

1.1.1 Σύνταξη του σχεδίου Δράσης της Πολιτικής Προστασίας σύμφωνα και με το αρχικό Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας «Ξενοκράτης»,

1.1.2 Έκδοση οδηγιών των περιοχών που έχουν πληγεί αλλά και των κοντινών για την συνδρομή και βοήθεια των πληγέντων πολιτών.

1.1.3 Συντονισμό της κατεύθυνσης που θα ακολουθηθεί και σε περιφερειακό επίπεδο αλλά και σε επίπεδο δήμων και αποκεντρωμένων διοικήσεων,

1.1.4 Συντονισμό των ενεργειών των ΣΟΠΠ (Συντονιστικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας) των Περιφερειακών Ενοτήτων και των ΣΤΟ (Συντονιστικό Τοπικό Όργανο) των Δήμων,

1.1.5 Ενημερώσεις και Δελτία Τύπου καθημερινά από τη Γ.Γ.Π.Π. για να πληροφορούνται οι πολίτες αλλά και κοντινές περιοχές των πληγέντων ώστε να συνδράμουν στο κομμάτι της προσωρινής φιλοξενίας και επιπλέον εκδίδει και προειδοποιητικά μηνύματα μέσω του 112 για έγκαιρη εκκένωση αλλά και πληροφόρηση του συμβάντος των πολιτών ,

1.1.6 Προετοιμασία πριν την εμφάνιση συμβάντων διεξαγωγής ασκήσεων είτε πυροσβεστών είτε και σε συνεργασία με την Εθνική Άμυνα,

1.1.7 Συντονισμό και Συνεργασία με το Κεντρικό Συντονιστικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας (ΚΣΟΟΠΠ) ώστε να πληροφορηθεί η κεντρική κυβέρνηση για την διαχείριση των συνεπειών και της παροχής βοήθειας των πληγέντων πολιτών,

1.1.8 Εκπαίδευση και παροχή των γνώσεων και θεωρητικών αλλά και πρακτικών των στελεχών της Πολιτικής Προστασίας μαζί και των εθελοντών πολιτών για τις δράσεις της Πολιτικής Προστασίας σε παρόμοια συμβάντα.

➤ Για τον φορέα της Κεντρικής Διοίκησης και συγκεκριμένα το Αρχηγείο Πυροσβεστικού Σώματος οι αρμοδιότητες που αναλαμβάνει λόγω και του καίριου ρόλου που διαδραματίζει στην αντιμετώπιση και διαχείριση των συνεπειών από την εκδήλωση χιονοπτώσεων και παγετού είναι οι εξής:

- Συντονισμό σε 24ωρη λειτουργία του Ενιαίου Συντονιστικού Κέντρου Επιχειρήσεων Ε.Σ.Κ.Ε., το οποίο αποτελείται από το 199 Σ.Ε.Κ.Υ.Π.Σ. , το κέντρο Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας Κ.Ε.Π.Π.- το Συντονιστικό Κέντρο Δασοπυρόσβεσης Σ.ΚΕ.Δ.,
- Έκδοση εντολών προς τους κατά τόπους πυροσβεστικούς σταθμούς
- Κοινοποίηση εντολών για τη σύνταξη και επικαιροποίηση των Επιχειρησιακών Σχέδιων εξομάλυνσης των συνεπειών από τις χιονοπτώσεις και τον παγετό σε Περιφερειακό Σταθμούς Πυροσβεστικής,

- Χορήγηση και έλεγχος του απαιτούμενου εξοπλισμού και όλων των αναγκαίων προμηθειών για την ομαλή εκτέλεση του καθήκοντος των Ειδικών Μονάδων Αντιμετώπισης Καταστροφών (ΕΜΑΚ) αλλά και των Πυροσβεστών που συμμετέχουν στην αποστολή,
 - Διασφάλιση της καλής λειτουργίας των ενσύρματων και ασύρματων επικοινωνιών
- Μετά την εμφάνιση του συμβάντος το Πυροσβεστικό Σώμα είναι αρμόδιο για την κύρια διάσωση των πολιτών:
- Ιχνηλάτηση της περιοχής αλλά και του πιθανού σημείου εντοπισμού των εγκλωβισμένων
 - Διάσωση και Απεγκλωβισμό πολιτών που ακινητοποιήθηκαν σε δρόμους
 - Συνδρομή στην σώα μεταφορά τραυματισμένων πολιτών των οχημάτων του ΕΚΑΒ σε δρόμους αποκλεισμένους λόγω των καιρικών φαινομένων,

3.3.3 Ανάλυση Προγραμμάτων : Σχέδιο Εγκέλαδος (Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και άμεσης /βραχείας διαχείρισης των συνεπειών από την εκδήλωση σεισμών) (υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας , 2020)

Το σχέδιο Εγκέλαδος είναι ένα φαινόμενο εκδήλωσης Σεισμών που σκοπό έχει τη διαχείριση των συνεπειών που επιφέρουν τεράστια κύματα, την προστασία της ανθρώπινης ζωής και των ζωντανών που περιβάλλουν το οικοσύστημα και της προστασίας του περιβάλλοντος. Η 1η έκδοση της διαχείρισης των συνεπειών από την εκδήλωση χιονοπτώσεων και παγετού υλοποιήθηκε το Νοέμβριο του 2020 (υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας , 2020).

Οι εμπλεκόμενοι φορείς είναι συγκεκριμένα οι εξής :

1.Οι φορείς της Κεντρικής Διοίκησης είναι οι εξής:

- Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας(1α. Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας και 1β.Αρχηγείο Πυροσβεστικού Σώματος),
- Υπουργείου Εσωτερικών,
- Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών,
- Υπουργείο Ναυτιλίας και νησιωτικής Πολιτικής,
- Υπουργείο Εθνικής Άμυνας,
- Υπουργείο Υγείας,
- Υπουργείο Περιβάλλοντος και ενέργειας,
- Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων,
- Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού,
- Προεδρία της Κυβέρνησης,
- Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων,
- Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων,

2. Δήμοι

3. Περιφέρειες
4. Αποκεντρωμένες Διοικήσεις
5. Εθελοντικές Οργανώσεις

Οι βασικές αρμοδιότητες, σε σχέση με την εφαρμογή του σχεδίου Ιόλαος όπως αναλύονται στην πηγή Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας (2019) (πρώην Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη) του φορέα της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας ως ένα από τα κεντρικά όργανα του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και άμεσης / Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Σεισμών είναι οι εξής (υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας , 2020) :

- Κατάρτιση σχεδίου ενεργειών της πολιτικής προστασίας για την αντιμετώπιση άμεσης / Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Σεισμών βασισμένο στο Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας «Ξενοκράτης» λαμβάνοντας υπόψη σε κάθε καινούργια έκδοση και τις όποιες διοικητικές και επιχειρησιακές αλλαγές είναι αναγκαίες λόγω των εξελίξεων και της συσσωρευμένης εμπειρίας,
- Κοινοποίηση εντολών για την υλοποίηση του μέτρου της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών λόγω εμφάνισης του Σεισμού και ενημέρωση είτε με μηνύματα είτε μέσω των μέσων μαζικής ενημέρωσης των περιοχών που βρίσκονται σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης,
- Συμπόρευση των κατευθυντήριων γραμμών της Πολιτικής Προστασίας με την Περιφέρεια και τους Δήμους τόσο στο φαινόμενο των σεισμών όσο και στα φαινόμενα πυρκαγιών, χιονοπτώσεων και παγετού, τεχνολογικών ατυχημάτων μεγάλης έκστασης και για όποιο άλλο φαινόμενο έκτακτης ανάγκης προκύψει γενικά,
- Η εφαρμογή σε περιπτώσεις που χρειάζεται της υπηρεσίας COPERNICUS EMERGENCY MANAGEMENT SERVICES / MAPPING της Ε.Ε. ώστε με την καλύτερη γεωγραφική και γεωλογική γνώση της περιοχής που έχει πληγεί αν αντιμετωπιστεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο και το φαινόμενο του σεισμού και των πιθανών κατολισθήσεων είτε βράχων είτε χιονιού είτε παλιρροιακών κυμάτων ,
- Επικοινωνία και ενημέρωση των ΣΟΠΠ των Περιφερειών και ΣΤΟ των Δήμων
- Ενημέρωση βασικών πληροφοριών ως τρόπους αυτοπροστασίας και αυτοσυντήρησης είτε μέσα από διαφημίσεις είτε μέσα από τα social media,
- Καθορισμό των ασκήσεων προετοιμασίας για την αντιμετώπιση του φαινομένου,
- Ενεργοποίηση του Κέντρου Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας (ΚΕΠΠ / πρώην ΕΣΚΕ νυν ΕΣΚΕΔΙΚ),
- Ενεργοποίηση του Κεντρικού Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας (ΚΣΟΠΠ) ώστε να προβεί η Διοίκηση στις αντίστοιχες κατάλληλες ενέργειες από τη μεριά της,
- Εκπαίδευση των στελεχών αλλά και των εμπλεκόμενων φορέων όπως εθελοντών που σχετίζονται με ενέργειες τις Πολιτικής Προστασίας,

Οι βασικές αρμοδιότητες του Αρχηγείου Πυροσβεστικού Σώματος το οποίο ως φορέας απεγκλωβισμού και διάσωσης παίζει και τον σημαντικότερο παράγοντα διαχείρισης του φαινομένου των σεισμών εκτελώντας κατά κύριο λόγο στις εξής δράσεις : (υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας , 2019):

- Εικοσιτετράωρη εγρήγορση του Ενιαίου Συντονιστικού Κέντρου Επιχειρήσεων Ε.Σ.Κ.Ε., το οποίο αποτελείται από τα: 1. 199 Σ.Ε.Κ.Υ.Π.Σ. 2.Κέντρο Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας Κ.Ε.Π.Π. , 3. Συντονιστικό Κέντρο Δασοπυρόσβεσης Σ.ΚΕ.Δ.,
- Συντονισμό μέσω οδηγιών στους κατά τόπους πυροσβεστικούς σταθμούς,
- Οδηγίες συγγραφής του Σχεδίου Αντιμετώπισης Συνεπειών από το φαινόμενο των σεισμών σε επίπεδο Περιφέρειας,
- Διασφάλιση του κατάλληλου εξοπλισμού και των απαραίτητων προμηθειών για την λειτουργία των Πυροσβεστών κατά τον απεγκλωβισμό και την συνδρομή των πληγέντων,
- Προετοιμασία του Πυροσβεστικού Σώματος με κατάλληλες ασκήσεις εξομοίωσης σε φαινόμενα σεισμού,
- Έλεγχος της καλής λειτουργίας των συστημάτων επικοινωνίας είτε ενσύρματα είτε ασύρματα,
- Πέρα από τη διάσωση στους χώρους όπου έχουν καταρρεύσει κτίρια αναγκαία είναι και η κατάσβεση πυρκαγιών είτε από διαρροές αερίων είτε από τυχαίες φωτιές. (Σχέδιο Εγκέλαδος)

3.3.4 Ανάλυση Προγραμμάτων: Σχέδιο Ηράκλειτος (Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης τεχνολογικών ατυχημάτων μεγάλης έκτασης) (υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας , 2020).

Το σχέδιο Ηράκλειτος είναι ένα φαινόμενο εκδήλωσης τεχνολογικών Ατυχημάτων Μεγάλης Έκτασης που σκοπό έχει τη διαχείριση των συνεπειών αυτών των ατυχημάτων και την αποφυγή απώλειας ανθρώπινης ζωής. Το 2009 εκδόθηκε η 1^η Έκδοση του Γενικού Σχεδίου αντιμετώπισης τεχνολογικών ατυχημάτων Μεγάλης Έκτασης(πιο σύντομα ΣΑΤΑΜΕ). Το 2019 εκδόθηκε η 2^η Έκδοση του Γενικού Σχεδίου αυτού ενώ η 3^η Έκδοση αυτού εκδόθηκε το Φεβρουάριο του 2020 και είναι και η έκδοση που θα αναλύσουμε παρακάτω.

Οι εμπλεκόμενοι φορείς είναι συγκεκριμένα οι εξής :

- 1.Οι φορείς της Κεντρικής Διοίκησης είναι οι εξής:
 - 1.1 Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη
 - 1.1.1 Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας
 - 1.1.2 Αρχηγείο Πυροσβεστικού Σώματος
 - 1.1.3 Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας
 - 1.2 Υπουργείο Ναυτιλίας & Νησιωτικής Πολιτικής

- 1.3 Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων / Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας
- 1.4 Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας
- 1.5 Υπουργείο Υγείας
- 1.6 Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικών Υποθέσεων
- 1.7 Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων
- 1.8 Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων
- 1.9 Υπουργείο Εθνικής Άμυνας
- 1.10 Υπουργείο Εξωτερικών
- 1.11 Υπουργείο Μετανάστευσης & Ασύλου
- 1.12 Υπουργείο Πολιτισμού & Αθλητισμού
- 1.13 Υπουργείο Παιδείας , Έρευνας και Θρησκευμάτων
 - 1.14 Προεδρία της Κυβέρνησης
- 2.1 ΔΗΜΟΙ
- 2.2 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ
- 2.3 ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ
- 3. ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Για τον κεντρικό φορέα 1.1 Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και συγκεκριμένα για το φορέα 1.1.1 Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας οι στην υλοποίηση αυτού του σχεδίου είναι οι εξής (υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας , 2020) :

- Είναι το αρμόδιο όργανο για την έκδοση και συγγραφή του Γενικού Σχεδίου αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και την άμεση / βραχεία διαχείριση των συνεπειών από την εκδήλωση ΤΑΜΕ, στο πλαίσιο εφαρμογής του Γενικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας «ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ»
- Διάδοση των οδηγιών κατά τόπους των περιοχών που εμφανίζουν το φαινόμενο
- Ενεργοποίηση της υπηρεσίας COPERNICUS EMERGENCY MANAGEMENT SERVICE / MAPPING της Ε.Ε. για την πιο άμεση χαρτογράφηση της περιοχής που εμφανίστηκε το ατύχημα
- Επίλυση προβλημάτων των ΣΟΠΠ των Περιφερειών και των Δήμων που εμπλέκονται
- Ενημέρωση των πολιτών ως προς τις ενέργειες και τις κινήσεις που μπορούν να κάνουν για προσωπική και συλλογική προστασία
- Συντονισμός του έργου των εθελοντών της Πολιτικής Προστασίας

- Ενεργοποίηση του Κεντρικού Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας (ΚΣΟΠΠ) ως συντονιστικό όργανο για το διοικητικό κομμάτι αντιμετώπισης των συνεπειών
- Ενεργοποίηση του Κέντρου Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας (ΚΕΠΠ/πρώην ΕΣΚΕ νυν ΕΣΚΕΔΙΚ)
- Κατευθυντήριες οδηγίες ως προς τις ασκήσεις προετοιμασίας για το διάστημα πριν την εμφάνιση των συμβάντων ως κομμάτι ετοιμότητας των υπάλληλων και επιμόρφωση και εκπαίδευση των στελεχών όλων των εμπλεκόμενων φορέων
- Συντονισμός όλων των εμπλεκόμενων φορέων κατά την εμφάνιση του συμβάντος αλλά και πριν την εμφάνιση ώστε να υπάρχει ένα επίπεδο ετοιμότητας πριν και κατά τη διάρκεια του φαινομένου
- Ενεργοποίηση της Υποστηρικτικής Ομάδας Διαχείρισης ΧΒΡΠ Απειλών & Συμβάντων (ΥΟΔ) της Γ.Γ.Π.Π. και συντάσσει και το Κανονισμό Λειτουργίας της ομάδας αυτής

Για τον κεντρικό φορέα 1.1 Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και συγκεκριμένα για το φορέα 1.1.2 Αρχηγείο Πυροσβεστικού Σώματος οι αρμοδιότητες που αναφέρονται παραπάνω είναι οι εξής (υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας , 2020):

- Εκφέρει γνώμη για σχέδια έκτακτης ανάγκης που συντάσσονται για τις Μελέτες Ασφάλειας των εγκαταστάσεων ανώτερης βαθμίδας μέσα από τα διάφορους κατά τόπους Πυροσβεστικούς Σταθμούς
- Εκτελεί ασκήσεις ετοιμότητας του συμβάντος με συνεργασία και της Ε.Μ.Α.Κ.
- Συμμετέχει σε επιθεωρήσεις μαζί και άλλους αρμόδιους φορείς
- Συμμετέχει μαζί με τον φορέα της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας στην κατάρτιση των Γενικών Σχεδίων λόγω των διαφόρων αλλαγών και εξελίξεων που συντελούνται(ΓΕΝΙΚΑ ΣΑΤΑΜΕ) ,επιπλέον συντάσσει και τα ειδικά ΣΑΤΕΜΕ των εγκαταστάσεων
- Η κατά τόπους αρμόδια Πυροσβεστική Υπηρεσία καταρτίζει σχέδιο επέμβασης για τις εγκαταστάσεις SEVESO ανώτερης και κατώτερης βαθμίδας αφού ενημερωθεί πρώτα για τον Φάκελο Κοινοποίησης , την Έκθεση Πολιτικής Πρόληψης Μεγάλων Ατυχημάτων και τη Μελέτη Ασφάλειας και το Ειδικό ΣΑΤΑΜΕ
- Συντονίζει το ΕΣΚΕΔΙΚ
- Οριοθετεί τον επιχειρησιακό σχεδιασμό του Π.Σ. για την καταστολή του Τεχνολογικού Ατυχήματος Μεγάλης Έκτασης
- Δίνει οδηγίες προς τις υφιστάμενες υπηρεσίες του πυροσβεστικού Σώματος αλλά και των υπολοίπων φορέων για την αντιμετώπιση του συμβάντος
- Ενημερώνει για το Γενικό Σχέδιο και για τις αρμοδιότητες ανάλογα με τον εμπλεκόμενο φορέα και τις αρμοδιότητες που του καταλογίζονται
- Δίνει οδηγίες για τις πυροσβεστικές υπηρεσίες και τα μέσα ατομικής προστασίας ώστε να μην προκύψουν και απώλειες του πυροσβεστικού προσωπικού

- Εφοδιάζει με τον απαραίτητο εξοπλισμό το Πυροσβεστικό Σώμα Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, 2020)

3.3.5 Ανάλυση Προγραμμάτων : Σχέδιο Δαρδάνος (Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και άμεσης / βραχείας διαχείρισης των συνεπειών από την εκδήλωση πλημμυρικών φαινομένων) (υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας , 2019)

Το Γενικό Σχέδιο Δάρδανος είναι ένα σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των συνεπειών από την εκδήλωση πλημμυρικών φαινομένων που σκοπό έχει τη διαχείριση των συνεπειών αυτών των πλημμυρών με την ελάχιστη δυνατή απώλεια ανθρώπινης ζωής. Θα αναλυθεί η 1^η Έκδοση Νοεμβρίου 2019 με στόχο τον προσδιορισμό των αρμοδιοτήτων των φορέων της Πολιτικής Προστασίας.

Οι εμπλεκόμενοι φορείς είναι συγκεκριμένα οι εξής :

1.Οι φορείς της Κεντρικής Διοίκησης είναι οι εξής:

1.1 Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

1.2 Υπουργείο Εσωτερικών-Κεντρικές Υπηρεσίες

1.3 Υπουργείο Υποδομών & Μεταφορών

1.4 Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

1.5 Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

1.6 Υπουργείο Υγείας

1.7 Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας

1.8 Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων

1.9 Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

1.10 Προεδρία της Κυβέρνησης

1.11 Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

1.12 Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

2.1 ΔΗΜΟΙ

2.2 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

2.3 ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ

3. ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Για το κεντρικό φορέα 1.1 Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και συγκεκριμένα για το φορέα 1.1.1 Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας οι αρμοδιότητες που στην υλοποίηση του σχεδίου είναι οι εξής (υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας , 2019) :

- Καταρτίζει και εκδίδει το Γενικό Σχέδιο δράσεων της Πολιτικής Προστασίας σύμφωνα και με το Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας «ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ»
- Δίνει τις κατάλληλες οδηγίες ασφαλούς απομάκρυνσης των πολιτών που έχουν πληγεί ή που πρόκειται να πληγούν λόγω σφοδρού καιρικού γεγονότος
- Κηρύσσει ως περιοχές έκτακτης ανάγκης λόγω καταστροφής σε περιφερειακό και δημοτικό επίπεδο
- Ενημερώνει και ευθυγραμμίζει τα σχέδια αντιμετώπισης ανά καταστροφή τόσο σε περιφερειακό αλλά και δημοτικό επίπεδο φορέων
- Ενεργοποίηση της υπηρεσίας COPENICUS EMERGENCY MANAGEMENT SERVICE / MAPPING της Ε.Ε. για την πιο άμεση χαρτογράφηση της περιοχής που έχει πλημμυρίσει
- Επίλυση προβλημάτων των ΣΟΠΠ των Περιφερειών και των Δήμων που εμπλέκονται
- Ενημέρωση των πολιτών ως προς τις ενέργειες και τις κινήσεις που μπορούν να κάνουν για προσωπική και συλλογική προστασία από τον πιθανό πνιγμό λόγω της πλημμύρας
- Συντονισμός του έργου των εθελοντών της Πολιτικής Προστασίας
- Ενεργοποίηση του Κεντρικού Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας (ΚΣΟΠΠ) ως συντονιστικό όργανο για το διοικητικό κομμάτι αντιμετώπισης των συνεπειών
- Ενεργοποίηση του Κέντρου Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας (ΚΕΠΠ/πρώην ΕΣΚΕ νυν ΕΣΚΕΔΙΚ)
- Κατευθυντήριες οδηγίες ως προς τις ασκήσεις προετοιμασίας για το διάστημα πριν την εμφάνιση των συμβάντων ως κομμάτι ετοιμότητας των υπάλληλων και επιμόρφωση και εκπαίδευση των στελεχών όλων των εμπλεκόμενων φορέων
- Συντονισμός όλων των εμπλεκόμενων φορέων κατά την εμφάνιση του συμβάντος αλλά και πριν την εμφάνιση ώστε να υπάρχει ένα επίπεδο ετοιμότητας πριν και κατά τη διάρκεια του φαινομένου
- Ενεργοποίηση του Κεντρικού Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας (ΚΣΟΠΠ) για θέματα διοικητικής αντιμετώπισης και καταγραφής ζημιών λόγω των συνεπειών από φαινόμενα πλημμυρών

Για το κεντρικό φορέα 1.1 Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και συγκεκριμένα για το φορέα 1.1.2 Αρχηγείο Πυροσβεστικού Σώματος οι αρμοδιότητες που αναφέρεται παραπάνω είναι οι εξής (Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, 2019):

- Δίνει εντολές και οδηγίες στις αρμόδιες κατά τόπους Πυροσβεστικές Υπηρεσίες ως προς τον τρόπο αντιμετώπισης και συστολής του φαινομένου
- Συντονίζει και κατευθύνει το ΕΣΚΕΔΙΚ το οποίο λειτουργεί επί 24ωρη βάση
- Κατευθύνει και επικαιροποιεί τον επιχειρησιακό σχεδιασμό του Π.Σ. σε περιφερειακό σχεδιασμό για την αντιμετώπιση των πλημμυρικών φαινομένων
- Δίνει οδηγίες προς τις υφιστάμενες υπηρεσίες του πυροσβεστικού Σώματος αλλά και των υπολοίπων φορέων για την αντιμετώπιση του συμβάντος

- Ενημερώνει για το Γενικό Σχέδιο και για τις αρμοδιότητες ανάλογα με τον εμπλεκόμενο φορέα αναφοράς και τις αρμοδιότητες που του καταλογίζονται
- Δίνει οδηγίες για τις πυροσβεστικές υπηρεσίες και τα μέσα ατομικής προστασίας ώστε να μην προκύψουν και απώλειες του πυροσβεστικού προσωπικού και προετοιμάζει προγράμματα εκπαίδευσης των πυροσβεστών για την αντιμετώπιση πλημμυρικών φαινομένων
- Εφοδιάζει με τον απαραίτητο εξοπλισμό το Πυροσβεστικό Σώμα (υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας , 2019)

Πίνακας 3.3.

Επωνυμία Σχεδίου	Έτος Έκδοσης	Έτος Αναθεώρησης
Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Τεχνολογικών Ατυχημάτων Μεγάλης Έκτασης (Γενικό ΣΑΤΑΜΕ) «ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ»	2009	1η ΕΚΔΟΣΗ 2009 2η ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΕΚΔΟΣΗ 2018 3η ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΕΚΔΟΣΗ 2020
Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών Εξ Αιτίας Δασικών Πυρκαγιών	2010	1η ΕΚΔΟΣΗ 2010 2η ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΕΚΔΟΣΗ 2011 3η ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΕΚΔΟΣΗ 2013 4η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΕΚΔΟΣΗ 2019 5η ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΕΚΔΟΣΗ 2023
Ειδικό Σχέδιο Διαχείρισης Ανθρώπινων απωλειών	2011	1η ΕΚΔΟΣΗ 2011 2η ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΕΚΔΟΣΗ 2017 3η ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΕΚΔΟΣΗ 2019 4η ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΕΚΔΟΣΗ 2022
Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Πλημμυρικών Φαινομένων «ΔΑΡΔΑΝΟΣ»	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2019	1η ΕΚΔΟΣΗ 2019 2η ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΕΚΔΟΣΗ 2022

Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Σεισμών, «ΕΓΚΕΛΛΑΔΟΣ»	«ΕΓΚΕΛΛΑΔΟΣ » ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2020	1η ΈΚΔΟΣΗ 2020 2η ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΈΚΔΟΣΗ 2022
Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Ηφαιστειακής Δραστηριότητας στο Ηφαιστειακό Σύμπλεγμα Σαντορίνης	2020 «ΤΑΛΟΣ»	1η ΈΚΔΟΣΗ 2020 «ΤΑΛΟΣ» 2η ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΈΚΔΟΣΗ «ΤΑΛΟΣ» 2023
Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Χιονοπτώσεων και Παγετού	2020 «ΒΟΡΕΑΣ»	1η ΈΚΔΟΣΗ «ΒΟΡΕΑΣ» 2020 2η ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΈΚΔΟΣΗ «ΒΟΡΕΑΣ» 2022
Γενικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξαιτίας Ατυχημάτων κατά την Οδική και Σιδηροδρομική Μεταφορά Επικινδύνων Εμπορευμάτων σύμφωνα με τους Κανονισμούς ADR/RID	2020	1η ΈΚΔΟΣΗ 2020

Πηγή: (υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, 2019 έως 2024)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΑΛΛΑΓΩΝ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΑΠΟ ΤΟ 1998 ΕΩΣ 2023 ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΣΥΓΚΡΙΣΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

4.1 Εφαρμογή του Στρατηγικού Σχεδιασμού στο Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας

Σημαντική και αναγκαία είναι η εφαρμογή του Στρατηγικού Σχεδιασμού σε όλα τα υπουργεία της χώρας μας καθώς βασικός στόχος της εφαρμογής αυτής είναι η επιτέλεση του σκοπού του κάθε φορέα με τη χρήση όσο το δυνατό λιγότερων μέσων για μεγαλύτερη δυνατή εξοικονόμηση των πόρων. Στόχος λοιπόν του κάθε υπουργείου υιοθετώντας ένα Στρατηγικό Σχεδιασμό είναι η κατάρτιση διαδικασιών και μοτίβων ώστε να μπορεί ο κάθε φορέας να ανταπεξέρχεται σε κάθε μία πρόκληση που αντιμετωπίζει και να φτάνει στο επιθυμητό για εκείνο αποτέλεσμα. Σκοπός της εφαρμογής του Στρατηγικού Σχεδιασμού σε ένα υπουργείο είναι η επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί και οι οποίοι ελέγχονται μέσα από δείκτες μέτρησης αποτελεσματικότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Η συνηθισμένη μέθοδος υπολογισμού της αποτελεσματικής χρησιμοποίησης πόρων είναι μέσω των δεικτών απόδοσης (Sherman and Gold 1985, Foster 1986). Οι διάφορες ελλείψεις και δυσκολίες που παρουσιάζονται ενισχύονται όταν η σε βάθος ανάλυση με βάση τους δείκτες είναι δύσκολη και δεν αντιμετωπίζει την υφιστάμενη αλληλεξάρτηση μεταξύ των εισροών και των εκροών. Οι οικονομετρικές μέθοδοι που υπολογίζουν μια συνάρτηση παραγωγής ή συνάρτηση κόστους (Clark 1984, Ferrier and Lovell 1990, Δονάτος και Γκιώκας 1995, Δονάτος, Αθανασόπουλος και Γκιώκας 1997), υπερτερούν της απλής εφαρμογής των δεικτών, λόγω του ότι στις οικονομικές συναρτήσεις εμπεριέχεται και η αλληλοεπίδραση μεταξύ των εισροών και των εκροών. Η εφαρμογή αυτής της μεθοδολογίας βασίζεται στο ότι υπάρχει μια κοινή συνάρτηση παραγωγής (ή κόστους). Συγκεκριμένα υπολογίζεται η σχετική αποτελεσματικότητα κάθε εξεταζόμενου τμήματος σε σχέση με τη μέση αποτελεσματικότητα που θα έπρεπε να επιτευχθεί, σύμφωνα με τη συνάρτηση. Ακόμη όμως και στην περίπτωση των οικονομετρικών μεθόδων εντοπίζεται, όπως στη χρήση δεικτών, ότι δεν αποτυπώνονται με σαφήνεια οι αποκλίσεις της σχετικής αποτελεσματικότητας από τη μέση αποτελεσματικότητα της εκτιμώμενης συνάρτησης, λόγω του οποίου χαρακτηρίζεται το συγκεκριμένο τμήμα μη αποτελεσματικό. Η αντιμετώπιση των αδυναμιών αυτών γίνεται με μια τεχνική γραμμικού προγραμματισμού (μη παραμετρική), τη μέθοδο Περιβάλλουσα Ανάλυση Δεδομένων-Data Envelopment Analysis, που βασίζεται στη θεωρία της σχετικής αποδοτικότητας (Farrel 1957, Charnes et al. 1978) και θέτει ως αναγκαία προϋπόθεση εφαρμογής τον καθορισμό εισροών και εκροών (Παπαδέας, 2015).

Τα τελευταία χρόνια η Δημόσια Διοίκηση έχει ορίσει τον τρόπο ελέγχου της αποτελεσματικότητας εκτέλεσης ενός στρατηγικού σχεδιασμού μέσω της Διοίκησης

Μέσω Στόχων. Κινείται αντίθετα από την πεπατημένη οδό και έτσι αντί να θέτει στόχους οι οποίοι απαιτούν από τους εργαζόμενους να κάνουν αυτό που πρέπει, η Διοίκηση Μέσω Στόχων (Δ.Μ.Σ.) χρησιμοποιεί τους στόχους ως κίνητρο εκτέλεσης των σχεδίων. Οι μελέτες εντοπίζουν πως η εφαρμογή της Δ.Μ.Σ. σε οργανισμούς αποφέρει αυξημένες αποδόσεις και αποτελέσματα καλύτερα από ότι εάν δεν υπήρχε ένας Στρατηγικός Σχεδιασμός (Πασσάς, 2011). Ο βασικός στόχος του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας είναι η προστασία των πολιτών των ιδίων και έπειτα και των περιουσιών τους.

Οι κατηγορίες που μπορούμε να κατατάξουμε ένα δείκτη παρακολούθησης και αξιολόγησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος ενός στρατηγικού σχεδίου είναι τρεις και είναι οι εξής:

1.Στους δείκτες εισροών που είναι τα χρήματα που χρησιμοποιήθηκαν για την ολοκλήρωση μιας δράσης,

2.Στους δείκτες εκροών που είναι ποσοτικά μεγέθη που υπολογίζουν την επιτυχία της δράσης και του αποτελέσματος και

3.Στους δείκτες αποτελέσματος οι οποίοι χρησιμεύουν για να παρακολουθήσουμε κατά πόσο έχουν επιτευχθεί οι στόχοι του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Η επιλογή των κατάλληλων δεικτών για κάθε μία από τις δημόσιες υπηρεσίες συνήθως συντελείται από την Υπηρεσία Προγραμματισμού και Ανάπτυξης, η οποία καταρτίζει τους αναγκαίους δείκτες παρακολούθησης, ανάλογα με τους στόχους και τις δράσεις που έχουν τεθεί σε κάθε υπουργείο. Όμως επιπλέον οι δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης διακρίνονται και σε ποσοτικούς και ποιοτικούς δείκτες. Οι ποιοτικοί δείκτες είναι ακόμη πιο δύσκολο να αξιολογηθούν με ίδιο τρόπο σε όλες τις δημόσιες υπηρεσίες όποτε και δεν είναι το ίδιο αξιόπιστοι όπως οι ποσοτικοί. Στην περίπτωση του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας χρησιμοποιούνται κυρίως οι ποσοτικοί δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Τα αποτελέσματα από την πρόληψη και αντιμετώπιση λόγω της υλοποίησης των στρατηγικών σχεδίων του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας δίνουν την δυνατότητα στη χώρα μας να εξοικονομήσει αρκετά εκατομμύρια είτε μέσω της κατάσβεσης εκτάσεων απειλούμενων από δασικές πυρκαγιές είτε μέσω της πρόληψης και αποφυγής έναρξης πυρκαγιών είτε μέσω της διαχείρισης σοβαρών παγκόσμιων πανδημιών όπως αυτής του κορονοϊού είτε και εθνικών πανδημιών.

Επιπρόσθετα οι βασικοί δείκτες απόδοσης (Key Performance Indicators) είναι μετρήσιμοι στόχοι που περιγράφουν την διεργασία ή τα results σε συνάρτηση με τον στόχο και με το οριζόμενο σε αυτό χρονικό περιθώριο υλοποίησής του (Goldman & Salem, 2015).

Στην περίπτωση του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας λόγω και του γεγονότος ότι αποτελεί ένα νεοσύστατο υπουργείο (δύο χρόνια αυτόνομης λειτουργίας) (υπ' αριθ. 161 ΦΕΚ από 09-09-2021) δεν έχουν γίνει έρευνες και μελέτες δεικτών σαν συνολική παροχή υπηρεσιών παρά μόνο στις υπηρεσίες που παρέχονται από το Πυροσβεστικό Σώμα. Λίγες είναι και οι μετρήσεις μέσω δεικτών για τον εντοπισμό του βαθμού της αποτελεσματικότητας στην αντιμετώπιση των πυρκαγιών εν

γένει από το Πυροσβεστικό Σώμα. Αυτοί οι δείκτες μέτρησης αποδοτικότητας αφορούν 1. ενίσχυση πιστοποιημένης πυρασφάλειας των κτιρίων και 2. για τις δασικές πυρκαγιές τις εκτάσεις καμένης γης και το ποσοστό μείωσης αυτών. Ο πρώτος στόχος υπολογίζεται ως ποσοστό μεταβολής πλήθους ελέγχων πυρασφάλειας κατ' έτος σε σχέση με το προηγούμενο έτος και για το 2023 είχε τεθεί στόχος +1% αλλά τελικά επιτεύχθηκε το +13,2% ενώ για το 2024 έχει τεθεί ποσοστό ύψους +6,25%. Για τον δεύτερο στόχο ακολουθείται αναλυτική εκτίμηση και αποτίμηση της προσπάθειας κατάσβεσης δασικών εκτάσεων επί δέκα συνεχή έτη. Λόγω της πρότερης συνύπαρξης του με το υπουργείο Δημόσιας Τάξης δίνεται η δυνατότητα μόνο μερικής αξιολόγησης του έργου της Πολιτικής Προστασίας που επιτελεί εδώ και μία εικοσαετία περίπου κυρίως στο έργο κατάσβεσης δασικών πυρκαγιών και όχι συνολικά της σημερινής μορφής που φέρει το υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας. Τα επόμενα έτη λόγω της ανεξαρτητοποίησης του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας από το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, παλαιότερα υπάγονταν στο υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη (2012) (στη συνέχεια υπαγόταν στο υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης-2015) θα δοθεί η δυνατότητα να εκτιμηθούν και να επανεξεταστούν οι ενέργειες συνολικά και των τριών φορέων του υπουργείου αλλά και ανά κατηγορία των ακραίων φαινομένων που καλείται να ανταπεξέλθει ο φορέας του Αρχηγείου Πυροσβεστικού Σώματος.

Παρά όμως την υπαγωγή του στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη (στη συνέχεια ήταν ενταγμένο στο υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης-2015) δεν σήμαινε πως ήταν αμέτοχο σε πολλές δύσκολες συγκυρίες όπως για παράδειγμα αυτής του κορονοϊού όπου και συμμετείχε με προσλήψεις ιχνηλατών για την πρόληψη και αντιμετώπιση και καταστολή του.

Μετάπειτα υπάγεται στο υπουργείο Προστασίας του Πολίτη (ΥΠΡΟΠΟ) που δημιουργήθηκε στις 29 Αυγούστου 2018.

Η ανεξαρτησία του ως αυτόνομο υπουργείο υλοποιείται το 2021 λόγω των αυξημένων αναγκών των πολιτών με πρώτη ονομασία υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας. Επιπλέον, μετά την ανεξαρτητοποίηση του και λόγω της αύξησης των αναγκών των πολιτών π.χ. από πυρκαγιές σε κατοικίες, των αυξημένων καταστροφικών φαινομένων (πανδημία κορονοϊού και πλημμύρες όπως αυτής το 2017 όπου είχαμε 24 νεκρούς στη Μάνδρα) αλλά και των πολλών ελλείψεων πυροσβεστικού προσωπικού υλοποιήθηκαν προσλήψεις εποχικού και μόνιμου προσωπικού πυροσβεστών για τις ανάγκες της πυρόσβεσης κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Επιπλέον, υλοποιήθηκαν και αγορές πυροσβεστικών οχημάτων για την κατάσβεση κυρίως των πυρκαγιών στον Ελλαδικό χώρο κάτι όμως που συνέβαινε και πριν την ανεξαρτητοποίηση του ως υπουργείο. Συνεπώς η διαρκής προσπάθεια συντονισμού και επιχειρησιακής οργάνωσης παρατηρείται και υλοποιείται ακόμη και την περίοδο πριν της ανεξαρτητοποίησής του σε Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας αλλά και μετά αυτής. Σημαντικός παράγοντας και λόγος της επιλογής των συγκεκριμένου στρατηγικών σχεδίων αλλά και του Στρατηγικού Σχεδιασμού των τελευταίων δέκα ετών περίπου που αναλύεται παρακάτω είναι ο στόχος του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας να ισχυροποιηθεί τόσο σε εθνικό επίπεδο υπουργείων αλλά ταυτόχρονα και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο . Η προστασία του

πολίτη είναι ένας από τους κύριους στόχους που δεν τίθεται υπό συζήτηση για το συγκεκριμένο υπουργείο.

Για το φορέα του Αρχηγείου του Πυροσβεστικού Σώματος πολύ σημαντικός παράγοντας για την όσο το δυνατό γρηγορότερη αντίδρασή του καθώς αναλαμβάνει τον κύριο συντονιστικό ρόλο σε αποστολές καταστροφικών συμβάντων είναι η αναλυτική λειτουργία κάθετης οργάνωσης κάθε δομής. Πιο συγκεκριμένα το περίγραμμα κάθε θέσης εργασίας ιδιαίτερα όσων θα συντονίσουν μεγάλο αριθμό είτε πυροσβεστών (σε μία πυρκαγιά) είτε και πολιτικών υπαλλήλων (σε τομέα πρόληψης πανδημίας από πολιτικό προσωπικό) πρέπει να είναι ευκρινώς περιεγραμμένο και καθορισμένο για όλο το φάσμα των ευθυνών και των αρμοδιοτήτων των προϊσταμένων-στελεχών και δευτερευόντως αλλά εξίσου σημαντικής σημασίας και του προσωπικού της πιο χαμηλής ιεραρχίας που καλείται να εκτελέσει τις άνωθεν εντολές (Παπαδημητρίου , 2019). Διασαφηνίζουμε πως η κάθετη οργάνωση δομής του υπουργείου υφίσταται μόνο στο ένστολο προσωπικό λόγω της τήρησης των βαθμών των πυροσβεστών, στο πολιτικό προσωπικό είναι άτυπη η τήρηση κάθετης οργάνωσης λόγω της απουσίας οργανογράμματος στο υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας.

Άλλος παράγοντας απόκρισης του φορέα του Αρχηγείου του Πυροσβεστικού Σώματος πλην τις διακριτής αρμοδιότητας του κάθε επιχειρησιακού στελέχους είναι και η καλή προετοιμασία και εκπαίδευση των πυροσβεστών που συντελείται και κατά τα πρώτα χρόνια προετοιμασίας ενός πυροσβέστη αλλά και κατά τις ασκήσεις προετοιμασίας που υλοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια της θητείας τους.

4.2 Ανάλυση της διαχείρισης και αντιμετώπισης της πανδημίας του κορονοϊού από την Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας

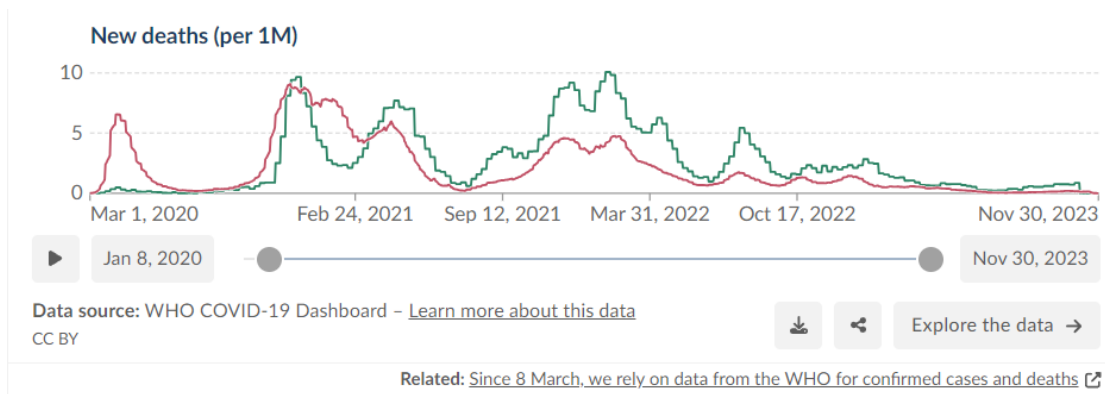
Θα πρέπει να επισημάνουμε πως ο λόγος που δεν εκδόθηκε έως το 2024 Γενικό Σχέδιο Πανδημιών από την Πολιτική Προστασία είναι πως η οποιαδήποτε αντιμετώπιση επόμενης πανδημίας θα συντελεστεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο πρώτα και έπειτα θα εισέλθει και σε εθνικό επίπεδο λόγω και της πιθανής αδυναμίας να ανταπεξέλθουν οικονομικά και επιχειρησιακά αρκετές ευρωπαϊκές χώρες (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 2023).

Για τον λόγο αυτό θα αναφερθούμε και στη σημαντική επίδραση σε ευρωπαϊκό επίπεδο στρατηγικού σχεδιασμού αντιμετώπισης πανδημιών που ασκεί το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων. Σοβαρό εμπόδιο στην κοινή πολιτική αντιμετώπισης πανδημιών υπάρχει λόγω του περιορισμού του Κέντρου, ως συμβουλευτικό όργανο, με αρμοδιότητες την εκτίμηση κινδύνου κάτι όμως που θα μπορούσε να αλλάξει και να δώσει και την λύση της άριστης επιλογής του Στρατηγικού Σχεδιασμού των πανδημιών. Δυστυχώς τα ίδια τα κράτη-μέλη είναι που περιορίζουν το θεσμό αυτό του ΕΚΠΕΝ. Τον συντονιστικό ρόλο τον είχε η Επιτροπή Ασφάλειας για την Υγεία δηλαδή οι Υπουργοί Υγείας των κρατών-μελών που έχουν όμως το δικαίωμα να μην συμφωνήσουν και άρα να εκτελέσουν και σε εθνικό επίπεδο την πολιτική αντιμετώπισης μίας πανδημίας. Με μεγαλύτερο ρόλο και θεσμοθέτηση του οργάνου μέσα στις μελλοντικές Ευρωπαϊκές Συμφωνίες της Ε.Ε. θα ήταν εφικτό να υπάρχει μία κοινή γραμμή με τις όποιες διαδικασίες ψηφοφορίας είναι συμβατές με το έκτακτο

γεγονός της πανδημίας. Συνεπώς τα θετικά ενδεχόμενα αποτελέσματα από την δυναμική που θα μπορούσε να έχει σε ευρωπαϊκό επίπεδο το Ε.Κ.Π.Ε.Ν. μετριάστηκαν λόγω των μειωμένων αρμοδιοτήτων και εμβέλειας που του δόθηκαν.

Σύμφωνα με τα λεγόμενα του προϊστάμενου τμήματος Ιχνηλάτησης του κορονοϊού (κατά τη διάρκεια συνέντευξης) η αντιμετώπιση της πανδημίας του κορονοϊού εφαρμόστηκε από την Πολιτική Προστασία και συγκεκριμένα από τον φορέα της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας του υπουργείου όπου όμως δεν ακολουθήθηκε κάποιο συνταγμένο έγγραφο, Γενικό Σχέδιο ή άλλο Σχέδιο όπως ακριβώς συνέβη και σε ευρωπαϊκό επίπεδο επίσης. Σύμφωνα με τη συνέντευξη αυτή η αντιμετώπιση της πανδημίας του κορονοϊού επήλθε κυρίως από υιοθέτηση τακτικών και εφαρμογών επηρεασμένων από την Ανατολή και δει από την πόλη Ουχάν, πρωτεύουσα της επαρχίας Χουπέι της Κίνας και στη συνέχεια στην Ιαπωνία (συνέντευξη προϊστάμενου τμήματος Ιχνηλάτησης). Συνεπώς οργανωμένο σχέδιο Στρατηγικής αντιμετώπισης δεν υπήρξε κατά την έννοια του Στρατηγικού Σχεδιασμού αντιμετώπισης μιας πανδημίας.

Για τον τομέα των πανδημιών και πιο συγκεκριμένα του κορονοϊού συντονιστική δράση είχαν ο Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας (Ε.Ο.Δ.Υ.), η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας (Γ.Γ.Π.Π.) και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) για την πρόληψη στην υγεία και ασφάλεια της εργασίας. Από τις ηλεκτρονικές ιστοσελίδες του Υπουργείου Υγείας, της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας (Γ.Γ.Π.Π.) και του ΕΟΔΥ παρέχονταν επί καθημερινής σχεδόν βάσης ενημερώσεις προστασίας, πρόληψης και πληροφορίας της κατάστασης που επικρατούσε στη χώρα μας. Πιο αναλυτικά ο Στρατηγικός Σχεδιασμός της Γ.Γ.Π.Π. περιλάμβανε τη συνεργασία του ΕΟΔΥ και της Γ.Γ.Π.Π. ώστε επί καθημερινής βάσης μέσω της ιχνηλάτησης των κρουσμάτων που λάμβανε η Γ.Γ.Π.Π. από τον ΕΟΔΥ ούτως ώστε μέσω της ατομικής ενημέρωσης των πολιτών της καραντίνας περιορίζονταν και η διασπορά του κορονοϊού. Οι οδηγίες πρόληψης στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Υγείας και στην ιστοσελίδα του Ε.Ο.Δ.Υ. αποτελούσαν τα βασικά μέτρα πρόληψης ως προς τη διαχείριση της πανδημίας και αφορούσαν τις εξής υποκατηγορίες: μεταφορά ανθρωπίνων σορών ή τέφρας θανόντων από COVID-19, υγειονομικές οδηγίες συμπεριφοράς στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, υγειονομικές οδηγίες συμπεριφοράς σε Καταστήματα Υγειονομικού Ενδιαφέροντος, σε σχολεία, σε λιμάνια και αεροδρόμια, σε όλες τις δομές που φιλοξενούσαν ένα αριθμό ατόμων που έχριζε ιδιαίτερης προσοχής (για παράδειγμα γηροκομεία, ορφανοτροφεία, στρατόπεδα), σε χώρους εγκατάστασης και διαμονής ΡΟΜΑ αλλά και υγειονομικές οδηγίες συμπεριφοράς τουριστών και υπαλλήλων σε ξενοδοχεία και επιχειρήσεις που αποτελούν και την πλειονότητα των περιπτώσεων που έχριζαν των οδηγιών και κατευθύνσεων του Ε.Ο.Δ.Υ. Σύμφωνα και με το άρθρο 44 παρ. 1 εδ. α' Συντάγματος επιτρέπεται σε εξαιρετικές περιπτώσεις έκτακτης και επείγουσας και απρόβλεπτων γεγονότων να περιορίζονται τα θεμελιώδη δικαιώματα προς το δημόσιο συμφέρον. Έτσι με αυτό το άρθρο εκδόθηκαν Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου που αφορούσαν την πανδημία του κορονοϊού και ήταν αναγκαίο κακό για την καταστολή, πρόληψη και περιορισμό του κορονοϊού.

Διάγραμμα 4.2.1

Πηγή: The Economist (2023); WHO COVID-19 Dashboard

Διαγραμματική Απεικόνιση του μηνιαίου ποσοστού θανόντων σε σχέση με τον αριθμό νοσούντων στην Ελλάδα και στην υπόλοιπη Ευρώπη

Από το διάγραμμα 4.2.1 απεικονίζεται η εξέλιξη των θανόντων στην Ελλάδα ανά μήνα για την περίοδο από 2020 έως Νοέμβριο 2023. Λόγω των περιορισμένων δυνατοτήτων που είχε το ελληνικό υγειονομικό σύστημα (ελάχιστες κλίνες ΜΕΘ και ΜΑΘ) η τότε ορισμένη κυβέρνηση αναγκάστηκε να επιλέξει μία πιο σκληρή αντιμετώπιση για την καταστολή της πανδημίας σε σύγκριση με κάποιες άλλες χώρες όπως η Σουηδία και η Γερμανία. Η εικόνα της Ελλάδας δεν απέχει πολύ από τον μέσο όρο της Ευρώπης εντούτοις εάν συγκριθεί και το αδύναμο σύστημα υγείας θα αντιληφθούμε πως τα μέτρα περιορισμού και οι εμβολιασμοί ήταν απαραίτητα για τη διάσωση της χώρας από την πτώχευση αλλά και από έναν πολύ μεγαλύτερο αριθμό θανόντων.

Εδώ γίνεται φανερό πως στα πλαίσια αντιμετώπισης νέων ακραίων γεγονότων δεν είναι και τόσο σημαντικό να υπάρχει απλά ένα στρατηγικό σχέδιο γραμμένο αλλά το πόσο σωστά και πιστά θα εφαρμοστεί αυτό δηλαδή το πόσο αποτελεσματικοί είμαστε ως προς την εκτέλεση των εντολών που λαμβάνουμε για να αντιμετωπίσουμε το οποιοδήποτε φαινόμενο καθορίζει και το αποτέλεσμα που θα λάβουμε τελικά.

Για παράδειγμα τα αποτελέσματα που έλαβαν χώρα στο ακραίο αυτό φαινόμενο της πανδημίας του κορονοϊού που δεν υπήρχε καταρτισμένο Στρατηγικό Σχέδιο και

συγκεκριμένα στο παράδειγμα αντιμετώπισης της πανδημίας του κορονοϊού που υλοποιήθηκε με τη συνεργασία του ΕΟΔΥ και της Πολιτικής Προστασίας αλλά και της Αστυνομίας επίσης σχεδόν καθ' όλη τη διάρκεια της πανδημίας η Ελλάδα ήταν πολύ κοντά στον μέσο όρο της Ευρώπης σε θανάτους. Με εξαίρεση της περιόδου Νοεμβρίου 2012 έως Μαρτίου 2022 όπου και υπήρξε μεγάλη ύφεση σε όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε. η Ελλάδα λόγω της άμεσης αντίδρασης και του καλού συντονισμού και συνεργασίας των φορέων κατάφερε να φέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα (λιγότεροι θάνατοι και ηπιότερη νόσηση). Συνεπώς στην ιδιαίτερη περίπτωση ενός φαινομένου νεοπροτοεμφανιζόμενου και με πολλαπλές αρνητικές επιδράσεις σε όλους τους τομείς της κοινωνίας όπως αυτό της πανδημίας παρά τη μη εφαρμογή ενός Στρατηγικού Σχεδιασμού ο μηχανισμός της Πολιτικής Προστασίας απέδωσε σε καλύτερο επίπεδο ακόμη και από την περίπτωση του να υπήρχε Στρατηγικός Σχεδιασμός και φυσικά. (ourworldindata.org)

Country	Case rates		Death rate		Positivity (%)		Testing rate		65+yr		Hospital admissions	
	Value	Trends	Value	Trends	Value	Trends	Value	Trends	Value	Trends	Value	Trends
Greece	758.5		25		5.8		6327.3		946.6		12.7	
Austria	580.4		9.2		4		7633.7		552.5			
France	552.4		13.2		24.4		1346.6		508.5		7.8	
Luxembourg	494.1		11				250.8		402.2		3.8	
Slovenia	461.6		16.1		17		1497		365.1			
Germany	421.4		3.5									
Finland	404.4		37.8		35.6		506.5		393.8			
Liechtenstein	312.4		0		31.1		542.8		398.3		2.6	
EU/EEA	280.3		7.3		12.1		1000.9		392.6		4.7	
Latvia	256.3		13.7		14		874.1		238.3		7.6	
Iceland	158.9				48.5		154.3		241			
Croatia	154.7		17.8		12.1		608.9		220			

 Πηγή: ECDC

Διάγραμμα 4.2.2

Διαγραμματική Απεικόνιση του ποσοστού θανόντων στην Ελλάδα και στην υπόλοιπη Ευρώπη

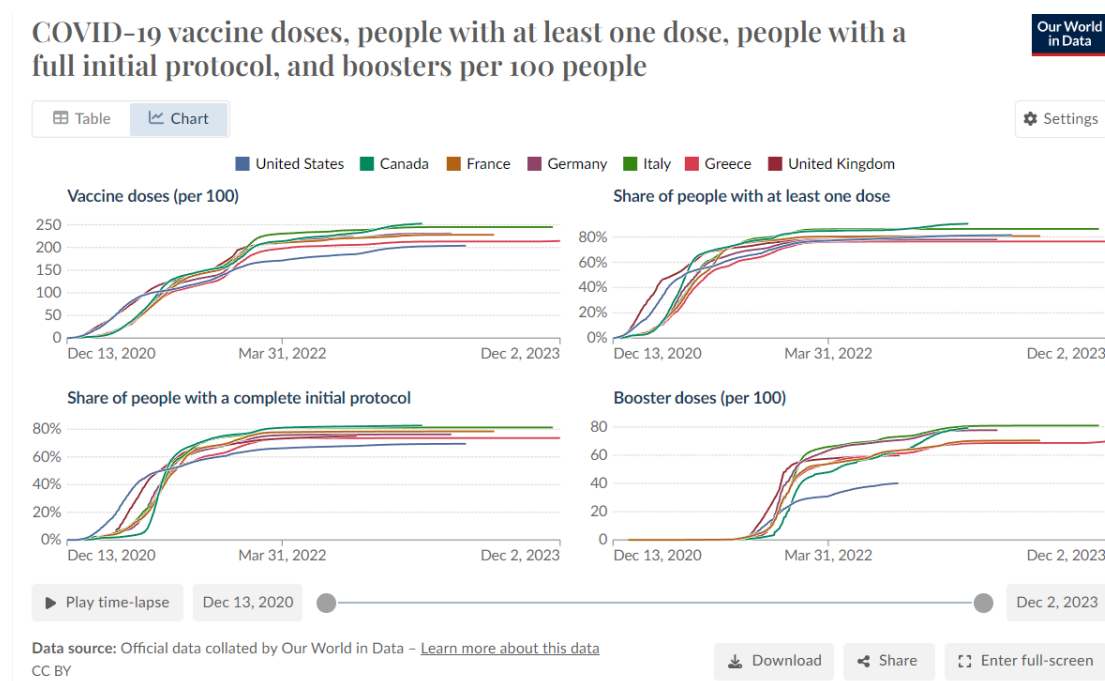
Πηγή: The Economist (2022); WHO COVID-19 Dashboard

Στο Διάγραμμα 4.2.2 απεικονίζεται το ποσοστό θανόντων σε σχέση με τους νοσούντες στην Ελλάδα και την υπόλοιπη Ευρώπη για την περίοδο 2020 – 2022. Από το διάγραμμα αυτό φαίνεται ότι στην Ελλάδα η κατάσταση ήταν αρκετά άσχημα παρά τα όποια μέτρα περιορισμού των μετακινήσεων και παρά τους εμβολιασμούς και τις καμπάνιες προσπάθειας ανοσίας μέσω των εμβολίων.

Η εφαρμογή του lock down έως την πιο σταδιακή απελευθέρωση του περιορισμού βοήθησε στην αποφυγή ακόμη περισσότερων θανάτων στη χώρα μας. Η σταδιακή χαλάρωση των μέτρων απαγόρευσης κυκλοφορίας ήταν μία πολιτική επιλογή με εφαρμοστή αυτής τον φορέα της Πολιτικής Προστασίας όπου και έθετε πολίτες σε υγειονομικό αποκλεισμό αλλά και καραντίνα προκειμένου να αποφευχθούν οι στενές επαφές. Συγκριτικά αντιλαμβανόμαστε ότι με χώρες που είχαν πιο χαλαρές πολιτικές

κατ' οίκον περιορισμού η δική μας χώρα ήταν αρκετά μπροστά στα θετικά στατιστικά αποτελέσματα. Χώρες όπως η Σουηδία και η Κροατία που είχαν πιο χαλαρά lock down είχαν πολύ χειρότερα αποτελέσματα σε θανάτους σε σχέση με τη χώρα μας. (ourworldindata.org)

Στη συνέχεια δυστυχώς λόγω του φόβου του ελληνικού λαού προς οτιδήποτε νέο και λόγω της σχετικά σύντομης διάρκειας δημιουργίας και εφαρμογής του εμβολίου και λόγω της γενικότερης δυσπιστίας του ελληνικού λαού καθώς είχαν περάσει και τα διάφορα στάδια του μνημονίου και της οικονομικής κρίσης της χώρας, το επίπεδο εμβολιασμών δεν ήταν το αναμενόμενο.

Διάγραμμα 4.2.3

Διαγραμματική Απεικόνιση του ποσοστού ανθρώπων που έλαβαν την 1^η δόση εμβολίου και μόνο στην Ελλάδα και στην υπόλοιπη Ευρώπη

Πηγή: The Economist (2023); WHO COVID-19 Dashboard

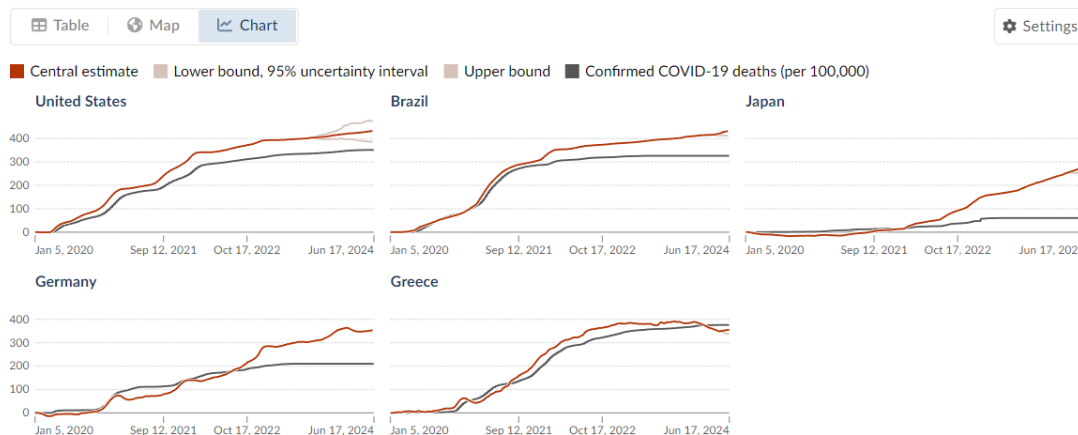
Στο Διάγραμμα 4.2.3 απεικονίζεται η εξέλιξη του εμβολιασμού στην Ελλάδα για την περίοδο 2020 έως 2023. Από το διάγραμμα αυτό φαίνεται ότι για αρκετές ευρωπαϊκές χώρες λόγω του εμβολιασμού ειδικά το πρώτο έτος της χορήγησης του εμβολίου διαδραμάτισε σπουδαίο ρόλο και στην ηπιότερη εξέλιξη της νόσου. Παρατηρούμε πως η Ελλάδα βρίσκεται κάπου στη μέση ως προς την λήψη πρώτης και επαναληπτικής δόσης μιας και η δυνατότητες κλινών και ΜΕΘ για τους νοσούντες ήταν πραγματικά

ελάχιστες. Αναγκαία λοιπόν ήταν η λήψη τουλάχιστον της 1^{ης} δόσης εμβολίου και της επαναληπτικής δόσης επίσης για την ομαλή εξέλιξη του κορονοϊού στη χώρα μας.

Estimated cumulative excess deaths per 100,000 people during COVID-19

For countries that have not reported all-cause mortality data for a given week, an estimate is shown, with uncertainty interval. If reported data is available, that value only is shown. On the map, only the central estimate is shown.

Our World in Data

Διάγραμμα 4.2.4

Διαγραμματική Απεικόνιση του ποσοστού θανόντων που έλαβαν την 1^η δόση εμβολίου και μόνο στην Ελλάδα και στον υπόλοιπο κόσμο

Πηγή: 1.The Economist (2022); WHO COVID-19 Dashboard, 2.UNIVERSITY OF OXFORD, 2022

Στο Διάγραμμα 4.2.4 απεικονίζεται η εξέλιξη των θανάτων από covid-19 στην Ελλάδα σε σχέση με χώρες σε όλο τον κόσμο για την περίοδο 2020 – 2023. Από το διάγραμμα αυτό φαίνεται ότι η Ελλάδα σε παγκόσμιο επίπεδο βρισκόταν σε μεσαία επίπεδα θανάτων από νόσηση του κορονοϊού ενώ σε χώρες με ακόμη πιο αυστηρούς περιορισμούς μετακίνησης και επιβολής μέτρων προστασίας όπως για παράδειγμα στην Ιαπωνία το αποτέλεσμα είναι αρκετά καλύτερο με πολύ λιγότερους θανάτους.

4.3 Σημαντικοί παράγοντες που συνετέλεσαν στη μείωση των επιπτώσεων από κρίσεις πανδημίας

Προϋπόθεση επίτευξης του βασικού στόχου της Πολιτικής Προστασίας που ως αντικείμενό της έχει τη διαχείριση κρίσεων όπως για παράδειγμα πυρκαγιών, πανδημιών, πλημμυρών, σεισμών είτε και πυρηνικών καταστροφών από ανθρώπινο λάθος είναι ο μεγαλύτερος δυνατός περιορισμός του φαινομένου και των επιπτώσεων που προκαλεί το καταστροφικό συμβάν με ταυτόχρονα τη μεγαλύτερη δυνατή εξοικονόμηση πόρων ώστε αυτοί να υπάρχουν διαθέσιμοι και για μελλοντικές καταστροφές. Η καλή οργάνωση και ο συντονισμός μπορούν να μειώσουν αρκετά την έκταση του φαινομένου. Σημαντικοί παράγοντες που θα καθορίσουν κατά πόσο είναι εφικτό να μειωθούν οι κρίσεις αυτές είναι (Γκατζιάς, 2005):

1. Η καλή προετοιμασία, η γνώση του περιβάλλοντος και του πέριξ χώρου και ο κατάλληλος σχεδιασμός αντιμετώπισης πριν αλλά και κατά τη διάρκεια εμφάνισης του φαινομένου συνεπώς καταλήγουμε πως η λέξη κλειδί είναι η αξιολόγηση της κατάστασης.

2. Η καλή γνώση του φυσικού και κτιριακού περιβάλλοντος ούτως ώστε σε περίπτωση ανάγκης εκκένωσης πόλεων λόγω κατολισθήσεων, παλιρροιακών κυμάτων, έκρηξης ηφαιστείου, λόγω πυρηνικού ατυχήματος ή κάποιας αναγκαστικής οχύρωσης λόγω πλημμύρας και καταστροφής φράγματος νερού δίνει το πλεονέκτημα της σωστής επιλογής και της αποφυγής μεγαλύτερων διαστάσεων στην ήδη υφιστάμενη καταστροφή.

3. Ο κατάλληλος-ικανός και κατέχων την τεχνογνωσία άνθρωπος ή ομάδα ανθρώπων που θα επιλέξει το σύστημα επικοινωνίας και επιπέδου πληροφοριακών συστημάτων των εμπλεκόμενων φορέων αλλά και το σύστημα επιλογής αντιμετώπισης του φαινομένου της κρίσης της βασικής ομάδας πυροσβεστών που θα συνδράμουν στην καταστολή αυτή. Ο τρόπος επιλογής του συστήματος πρέπει να βασίζεται στην καλή γνώση όλων των εξωτερικών παραγόντων του φαινομένου αντιμετώπισης αλλά και των εσωτερικών παραγόντων του ίδιου του υπουργείου που διαχειρίζεται την κρίση αυτή. Με άλλα λόγια η σωστή επιλογή του τρόπου επικοινωνίας ώστε να συντονιστούν οι δράσεις αλλά και το σύστημα επιλογής της αναδιάρθρωσης του εθελοντισμού της πολιτικής προστασίας και της αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού Σώματος σε κάθε περίοδο που αυτό απαιτείται παίζει σπουδαίο ρόλο και στην βέλτιστη παρακολούθηση των αλλαγών και εξελίξεων που λαμβάνουν χώρα ανά λεπτό και ανά ώρα.

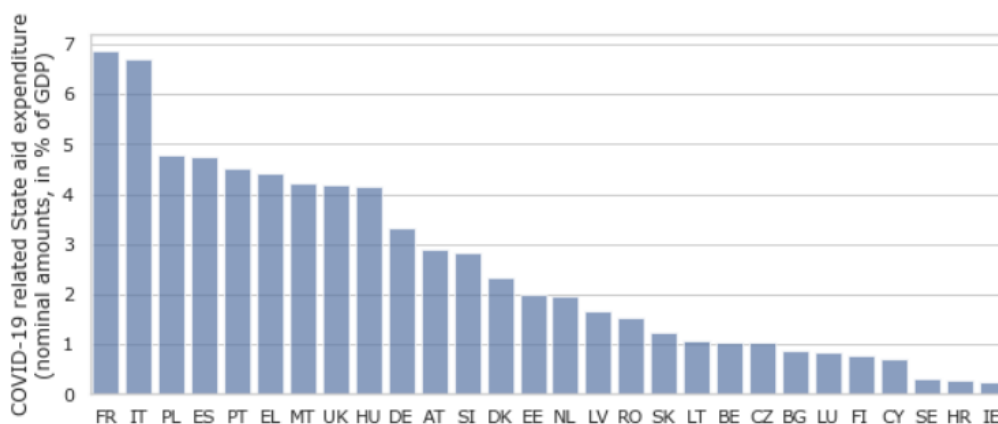
4. Η σωστή επιλογή προσωπικού δηλαδή η επιλογή κατάλληλων και καταρτισμένων υπαλλήλων που οφείλουν να διαθέτουν τις απαιτούμενες ικανότητες αλλά και το περιθώριο και τη θέληση για περεταίρω βελτιώσεις των ικανοτήτων τους λόγω των συχνών αλλαγών των απαιτήσεων και αλλά και των συχνών διαφοροποιήσεων όλων των κρίσεων που καλείται το υπουργείο ώστε να μπορούν να ανταπεξέλθουν στις συνεχώς αυξανόμενες απαιτήσεις των καταστροφικών φαινομένων. Η επιλογή του προσωπικού αυτού θα πρέπει να υλοποιείται με πολύ αυστηρά κριτήρια και με την προοπτική ανέλιξης και εξέλιξης όχι μόνο μισθολογικής και ιεραρχικής αλλά ακόμη και σε προσωπικό επίπεδο ώστε και οι επιδόσεις των υπαλλήλων και προϊσταμένων να παρουσιάζουν συνεχή βελτίωση ανά τα έτη.

Ως προς την κρίση των πανδημιών κάποιοι σημαντικοί παράγοντες που μειώνουν την έκταση του φαινομένου είναι :

- Η απόκτηση εμπειρίας από τους αρμόδιους φορείς πάνω στην πρόληψη και τον περιορισμό των πανδημιών
- Τα μέτρα προστασίας και ασφάλειας
- Η ενημέρωση των υπαλλήλων που εργάζονται για την αντιμετώπιση των πανδημιών αλλά και η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών για τα μέσα προστασίας και προφύλαξης από την ασθένεια

- Τα πρωτόκολλα εργασιακού χώρου και εισόδου στην χώρα μας (τουριστών και πολιτών που μεταβαίνουν στον Ελλαδικό χώρο)

Διάγραμμα 4.3

Total State Aid expenditure for COVID-19 measures by Member State (nominal amounts, as a percentage of 2020 GDP)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή , 2021

Από το διάγραμμα αυτό προκύπτει ότι σε σύγκριση με τις μικρές χώρες πληθυσμιακά όπως για παράδειγμα Δανία και τη Σλοβενία η Ελλάδα έχει λάβει μία μέτρια σχετικά οικονομική ενίσχυση παρά το γεγονός ότι το υγειονομικό της σύστημα παρουσίαζε αρκετά προβλήματα ως προς την περίθαλψη των νοσούντων. Εντούτοις όμως εάν τη συγκρίνουμε με το Ηνωμένο Βασίλειο θα αντιληφθούμε πως η Ελλάδα έχει πριμοδοτηθεί πολύ παραπάνω καθώς η Αγγλία έχει εξαπλάσιο πληθυσμό σε σχέση με την Ελλάδα.

Επιπλέον μεγάλης σημασίας στον ετήσιο απολογισμό των ενεργειών της πολιτικής προστασίας και κατ' επέκταση στη μείωση των επιπτώσεων από κρίσης πανδημιών, καταστροφικών δασικών πυρκαγιών, πλημμυρών, τεχνολογικών ατυχημάτων , εκδήλωσης χιονοπτώσεων και παγετού, σεισμών είναι και τα κονδύλια που αποφασίζει μία χώρα να διαθέσει. Τα διάφορα μηχανήματα , οχήματα , ντρόουνς , ο αριθμός του ένστολου και πολιτικού προσωπικού, το επίπεδο ετοιμότητας και εκπαίδευσης αλλά και τα πλοία κατάσβεσης και όλα τα υπόλοιπα διαθέσιμα μέσα προστασίας, πρόληψης και καταστολής όταν υπάρχουν διαθέσιμα και χρησιμοποιούνται με βέλτιστο τρόπο και στον κατάλληλο χρόνο που η κάθε κρίση απαιτεί τότε τα εθνικά αυτά κονδύλια συντελούν σε μεγάλο βαθμό στη μείωση των επιπτώσεων των καταστροφικών φαινομένων στις περιουσίες των πολιτών αλλά και στη μείωση της περιβαλλοντικής καταστροφής αλλά και σε επίπεδο ανθρώπινης απώλειας το αποτέλεσμα θα είναι μηδαμινές απώλειες ανθρώπινων ζώων. Ο σωστός ετήσιος σχεδιασμός αποτυπώνεται και στο νέο ΕΣΠΑ 2021-2027 που δημιουργήθηκε με το Τομεακό Πρόγραμμα της Πολιτικής Προστασίας δαπανώντας 757 εκατ. ευρώ στα επτά αυτά έτη. Επιπλέον ευρωπαϊκά κονδύλια ύψους 461 εκατ. ευρώ έχουν υπολογιστεί ως χρηματοδότηση και

από το Ταμείο Ανάκαμψης της Ε.Ε. στα πλαίσια του Εθνικού Σχεδιασμός Πολιτικής Προστασίας 2020- 2030, ενώ γεγονός αποτελεί η από 28/01/2021 δανειακή σύμβαση που θα χρηματοδοτήσει δράσεις από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (595 εκατ. ευρώ) (Ίδρυμα Μποδοσάκη, 2022).

4.4 Οι μηχανισμοί-αιτίες που οδήγησαν στη μεταβολή-τροποποίηση του Στρατηγικού Σχεδιασμού-Γενικών Σχεδίων στο υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας

Την επερχόμενη μεταβολή των Στρατηγικών Σχεδίων μαρτυράει και το γεγονός της τροποποίησης και προσθήκης επιπλέον αρμοδιοτήτων στις δράσεις του Εθνικού Μηχανισμού για την ενίσχυση προληπτικών μέτρων προστασίας της ασφάλειας και της ζωής των πολιτών έτσι ώστε το Άρθρο 3 Δράσεις Εθνικού Μηχανισμού - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 4 ν. 4662/2020 τροποποιείται σε άρθρο 4 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 4 Δράσεις Εθνικού Μηχανισμού» με σημαντικότερα σημεία διεύρυνσης αυτής των τεσσάρων επιπέδων του συστήματος της πρόληψης, ετοιμότητας, αντιμετώπισης και αποκατάστασης να αποτελεί τη λειτουργική βάση του Εθνικού Μηχανισμού. Επίσης τροποποίηση του Άρθρο 4 «Αρχές λειτουργίας Εθνικού Μηχανισμού - Τροποποίηση άρθρου 5 ν. 4662/2020» σε «Άρθρο 5 Αρχές λειτουργίας Εθνικού Μηχανισμού» με δυνατότητα καθολικής εφαρμογής προστασίας και αντιμετώπισης λόγω της πολυπλοκότητας έκτακτων φαινομένων.

Ειδικότερα ως προς το Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εκτός από τις αλλαγές των διαφόρων οργάνων λόγω και της ίδρυσης του νεοσύστατου υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας οι βασικές τροποποιήσεις που απαιτούν και τις αντίστοιχες ενσωματώσεις-επικαιροποιήσεις στη νομοθεσία από τις Περιφέρειες, τους Δήμους και τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις λόγω των πολλών εξελίξεων και απαιτήσεων αντιμετώπισης του φαινομένου των πυρκαγιών αφορούν σε οδηγίες για την οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση πολιτών με σκοπό την προστασία από εξελισσόμενη δασική πυρκαγιά, σύμφωνα με το ΜΕΡΟΣ XI της 5 ης Έκδοσης του Γενικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών Εξ Αιτίας Δασικών Πυρκαγιών με την κωδική ονομασία «ΙΟΛΑΟΣ 2» και την προσθήκη Παραρτήματος Ε' «ΕΙΔΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ», σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Α1161/18-04-2023 έγγραφο της Γ.Γ.Π.Π. «Κατευθυντήριες οδηγίες για την οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση πολιτών για λόγους».

Ως προς το ΓΕΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΚΤΑΣΗΣ και τη 2^η Έκδοση του 2019 με βασική αιτία έκδοσης 2^{ης} έκδοσης τις διάφορες διοικητικών αλλαγών δηλαδή αλλαγή ονομασίας των διαφόρων εμπλεκόμενων υπουργείων εντοπίζονται και κάποιες άλλες αλλαγές.

Ως προς την ευθύνη των Δήμων οι αλλαγές εντοπίζονται κυρίως στην αντικατάσταση του περιεχομένου του Μέρους 7 του Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών Εξ Αιτίας Δασικών Πυρκαγιών του Δήμου, όπως αυτό έχει συνταχθεί βάσει του 3480/11-05-2020 εγγράφου της Γ.Γ.Π.Π. «Έκδοση Πρότυπου Υποδείγματος Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξαιτίας Δασικών Πυρκαγιών για την σύνταξη σχεδίων από τους Δήμους της χώρας», με τις καινούργιες οδηγίες οργανωμένης

προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών για λόγους προστασίας από την εμφάνιση δασικών πυρκαγιών. Επιπλέον, υπάρχει η προσθήκη Παραρτήματος Θ' «ΕΙΔΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ», σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Α1161/18-04-2023 έγγραφο της Γ.Γ.Π.Π. όπου και παρατίθενται οι κατάλληλες οδηγίες εφαρμογής για την οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση πολιτών για λόγους προστασίας λόγω δασικής πυρκαγιάς σε εξέλιξη και ταυτόχρονα προστέθηκαν οδηγίες για την σύνταξη ειδικών σχεδίων στα πλαίσια εφαρμογής του αρθ. 23 παρ. 4 του Ν. 4662/2020».

Ως προς τις δράσεις των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων παρότι δεν εμπλέκονται άμεσα στην αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών συνεπώς η κύρια απαίτηση από αυτές είναι η ενσωμάτωση των διοικητικών αλλαγών (αλλαγή ονομασίας του Υπουργείου και μετονομασία του ΕΣΚΕΔΙΚ από πρώην ΕΣΚΕ που ονομαζόταν και των Δασικών Υπηρεσιών που υπάγονται πλέον στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Για τους επιχειρησιακούς φορείς 1.Πυροσβεστικό Σώμα του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, 2. Ελληνική Αστυνομία, του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, 3.Το ΓΕΕΘΑ, του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας προκειμένου να μπορούν να ενεργούν αναλόγως των αναγκών αντιμετώπισης της έκτασης και της μορφής των πυρκαγιών να ενεργούν με μία μεγαλύτερη ευχέρεια επιχειρησιακών σχεδίων χωρίς αυτό να σημαίνει τη μη ενσωμάτωση των αλλαγών που επιφέρει ο ΙΟΛΑΟΣ 2.(ΓΕΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΕΞΑΙΤΙΑΣ ΔΑΣΙΚΩΝ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ -ΙΟΛΑΟΣ 2)

4.5 Διερεύνηση των θετικών επιπτώσεων της εφαρμογής των Στρατηγικών Σχεδίων στο υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας ως απολογισμός εξοικονόμησης των κρατικών δαπανών

Στην παρούσα ενότητα επιχειρείται να εκτιμήσουμε το πόσο σημαντική επίδραση έχει η εκτέλεση των Στρατηγικών Σχεδίων του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας στα οικονομικά μεγέθη της χώρας όχι μόνο σε ένα έτος αλλά σε επίπεδο πενταετίας καθώς η απόσβεση των δαπανών είναι αρκετά δύσκολο να εκτιμηθεί μόνο για ένα έτος.

Γίνεται μία προσπάθεια να εκτιμήσουμε αρχικά τις δαπάνες της πολιτικής προστασίας από το έτος 2020 έως το 2023 (όπου εκεί βρίσκονται δαπάνες όχι μόνο του Πυροσβεστικού Σώματος και του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας αλλά και δαπάνες του φορέα της Αστυνομίας και άλλες επίσης υπηρεσίες προστασίας του πολίτη) ώστε να διαπιστώσουμε το έργο που συντελείται, η εξοικονόμηση οικονομικών πόρων ως αποτέλεσμα αλλά και το περιθώριο που υπάρχει για ακόμη καλύτερη αξιοποίηση των οικονομικών πόρων.

Ενδεικτικά θα συγκρίνουμε δύο έτη, το έτος 2021 όπου και ξεκινάει να υφίσταται το υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και το έτος 2024 ως μέτρο σύγκρισης ώστε να γίνουν αντιληπτές οι απαιτήσεις και οι ανάγκες που καλείται να καλύψει πλέον το υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας ως αυτόνομη και ανεξάρτητη δομή και ταυτόχρονα ως συντονιστικό υπουργείο μεταξύ του

υπουργείου Εθνικής Άμυνας , του υπουργείου Εσωτερικών των Περιφερειών και των Δήμων.

Για το έτος 2021 σύμφωνα με τον προϋπολογισμό επιδόσεων 2021 που αφορά το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη στον κωδικό 03.1047.001 «Επιτελικός Συντονισμός Προστασίας του Πολίτη» οι δαπανώμενοι πόροι για την υλοποίηση του προγράμματος «Ανθρώπινο Δυναμικό» ανέρχονται στα εξής ποσά:

Αριθμός προσωπικού Υπουργείου: 863

Σύνολο Ανθρώπινου Δυναμικού: 863

Χρηματοδότηση Τακτικός Προϋπολογισμός: 41.295.899,15

Συνολική Χρηματοδότηση: 41.295.899,15

- με ανάλυση ποσών για το Πυροσβεστικό Σώμα και τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας που συστεγάζονται :
 - Πυροσβεστικές Υπηρεσίες 502.454.067,70 €
 - Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας 492.540.267,70 €
 - Παροχές σε εργαζομένους 402.568.962,40 €
 - Αγορές αγαθών και υπηρεσιών 88.079.290,12 €
 - Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία 1.635.686,80 €
 - Υφυπουργούς/Υπηρεσιακό Γραμματέα 9.913.800,00 €
 - Πιστώσεις υπό Κατανομή Αντεγκληματική 9.913.800,00 €

Για το έτος 2021 σύμφωνα με τον σχεδιασμό προϋπολογισμού επιδόσεων 2021 που αφορά το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη για τον φορέα του πυροσβεστικού Σώματος οι κύριες υπηρεσίες προς τον πολίτη είναι η χαρτογράφηση του κινδύνου καταστροφών, η εφαρμογή δράσεων προετοιμασίας κατά των καταστροφών, οι δράσεις εκπαίδευσης και επιμόρφωσης και ενημέρωσης των κατοίκων με στόχο την πρόληψη & αντιμετώπιση καταστροφών, η περιφρούρηση & διαφύλαξη ζωής, περιουσίας & φυσικού περιβάλλοντος από σεισμούς, πλημμύρες & λοιπές καταστροφές, η αντιμετώπιση, διάσωση & παροχή συνδρομής σε ατυχήματα (αεροπορικά, σιδηροδρομικά, εγκλωβισμοί κ.τ.λ.). Ένας από τους βασικούς στόχους του φορέα του Πυροσβεστικού Σώματος ήταν ο δείκτης Πλήθος καμένων στρεμμάτων ανά έτος/Πλήθος καμένων στρεμμάτων κατά το προηγούμενο έτος και επιδιώχθηκε να μειωθεί κατά 10% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, κάτι που θα προσπαθήσουμε να αναλύσουμε για μία περίπου δεκαετία από το 2014 ως το 2023 με στόχο να αναδείξουμε το έργο του φορέα αυτού (Πυροσβεστικό Σώμα Ελλάδος, 2021).

Για το έτος 2024 δηλαδή μόλις τρία έτη μετά σύμφωνα με τον πιλοτικό σχεδιασμό προϋπολογισμού επιδόσεων 2020 που αφορά το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη (πλέον υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας) στον κωδικό 03.1060.003 και 09.1060.001 «Επιτελικός Συντονισμός Προστασίας του Πολίτη» οι δαπανώμενοι πόροι για την υλοποίηση του προγράμματος «Ανθρώπινο Δυναμικό» ανέρχονται στα εξής ποσά:

ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ:
780.086.248,00 €

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ: 6.573.670,00 €.

Συνυπολογίζοντας τους ρυθμούς πληθωρισμού αλλά και τις ολοένα αυξητικές τάσεις των εκτάσεων καμένης γης στον ελλαδικό χώρο αλλά και την βελτίωση των τεχνολογιών και των μηχανημάτων που χρειάζονται στην κατάσβεση και επιπλέον την κλιματική αλλαγή και την άνοδο της θερμοκρασίας ανά έτος αντιλαμβανόμαστε ότι μία αύξηση μόλις 280.00.000 € είναι θεμιτή και αναγκαία για την βελτίωση και των πυροσβεστικών παροχών.

Είναι απαραίτητες οι βελτιώσεις είτε στην παροχή των υπηρεσιών μέσω της εκπαίδευσης των πυροσβεστών είτε και οι συμπληρωματικές δαπάνες αγοράς πυροσβεστικών οχημάτων ώστε να μπορεί και το Πυροσβεστικό Σώμα να ανανεώνει τα παλαιωμένα οχήματα με κύριο στόχο την καλύτερη απόδοση σε χρόνο αλλά και την μηδαμινή απώλεια ανθρώπινης ζωής ταυτόχρονα (Βουλή των Ελλήνων , 2022) (υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, 2024).

ΕΤΟΣ	ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ ΚΑΜΕΝΗΣ ΓΗΣ ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ(ΜΑΖΙ ΚΑΙ Η ΣΑΛΑΜΙΝΑ)	ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ- ΔΕΙΚΤΗ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΔΕΙΚΤΗ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΜΕ ΕΤΗΣΙΟ ΣΤΟΧΟ ΤΗ ΜΕΙΩΣΗ 10% ΚΑΘΕ ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΩΝ ΚΑΤΑΣΒΕΣΗΣ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΚΑΣΤΟΤΕ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΤΟΥ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ(ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ)
2013	10.102,30			1.931	325.849.702,02 € (Δαπάνες Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη για το Πυροσβεστικό Σώμα)
2014	8.953	8.953/10.102,30	0,89	932	339.692.751,43 € (Δαπάνες Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη για το Πυροσβεστικό Σώμα)
2015	9.534	9.534/14.018	6,72	2.056	354.850.489,00 € (Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη)
2016	10.718	10.718 /9.534	0,019	1.910	357.014.143,38 € (Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης)
2017	164.720,26	164.720,26/10.718	15,37	127	367.212.225,49 € (Υπουργείο Εσωτερικών)
2018	65.528,47(ΜΑΤΙ)	65.528,47/164.720,26	0,39	1.706	409.563.116,14 € (Υπουργείο Εσωτερικών)
					Περίπου 3.000.000,00 € (δεν υπάρχουν στοιχεία ανά φορέα του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη- Συνολικές Δαπάνες υπουργείου: 2.197.549.559,83€)

2019	3.676,85	3.676,85/65.528,47	0,06	1.501	
2020	20.616,56	20.616,56/3.676,85	5,8	4.769	446.681.000,00 € (Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη)
2021	191.304,57	191.304,57/20.616,56	9,28	4.628	493.236.255,00€ (Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη)
2022	126.681,47	126.681,47/191.304,57	0,66	3.876	Περίπου όπως και το 2021 κατά προσέγγιση 493.236.255,00 € ενώ για τις συνολικές του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας 534.021.000 €
2023	429.000,00	429.000/126.681,47	1,3	Δεν υπάρχουν στοιχεία	Περίπου όπως και το 2021 κατά προσέγγιση 550.000.000,00 € ενώ για τις συνολικές του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας 643.473.000,00 €
ENNEA ETH (1980- 2020)	611.835,48	-	-		

Θα προσπαθήσουμε να αναλύσουμε με ένα γενικό τρόπο το επίπεδο βελτίωσης της αποδοτικότητας της πυρόσβεσης των δασικών εκτάσεων κατά τους καλοκαιρινούς μήνες αλλά και την μείωση των καμένων εκτάσεων λόγω γρηγορότερης κατάσβεσης των πυρκαγιών αλλά και βελτίωσης των μέσων πρόληψης και αντιμετώπισης των πυρκαγιών κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Παρατηρούμε μία αύξηση περίπου 50% των εξόδων μέσα σε μία δεκαετία όπου με βάση στοιχεία περιβαλλοντικών μελετών συνάγεται πως η άνοδος της θερμοκρασίας θα πλησιάσει τους 2,5 °C αντί για 1,5 °C που αρχικά ήταν πιθανό εάν συμμορφωνόμασταν πλήρως με τη Συμφωνία του Παρισιού για το 2030. Η αναγκαιότητα αντιμετώπισης πολλαπλών προκλήσεων ιδιαίτερα στον τομέα της κατάσβεσης καλοκαιρινών πυρκαγιών (που αποτελεί τη μεγαλύτερη πληγή της Ελλάδας) που είναι και ένα φαινόμενο όπου παρατηρείται να έχει αυξητική τάση εμφάνισης συχνότητας συνδυαστικά και με την κλιματική αλλαγή που βιώνουμε τα τελευταία χρόνια προϋποθέτει την αναγκαία αύξηση κονδυλίων αλλά και υπηρεσιών. Η εκάστοτε κυβέρνηση λόγω της υλοποιηθείσας στελέχωσης τη διετία 2022 έως 2024 με τον αριθμό των 3.630 εκ των οποίων 3.505 αφορούν υπαλληλικό προσωπικό με αρμοδιότητα Γενικών Καθηκόντων και οι υπόλοιπες 125 θέσεις κατανέμονται ως προσωπικό Ειδικών Καθηκόντων (ΦΕΚ 220-Προεδρικό Διάταγμα 79/30-11-2022) (Πυροσβεστικό Σώμα, 2022). Επιπλέον το Δεκέμβριο του 2023 διενεργήθηκε διαγωνισμός πρόσληψης εξακοσίων πενήντα (650) πυροσβεστών δασικών επιχειρήσεων (π.δ.ε.) στο Πυροσβεστικό Σώμα (διακήρυξη ΑΔΑ:Ψ3Τ446ΝΠΠΘ-ΓΕΧ, υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, 2023).

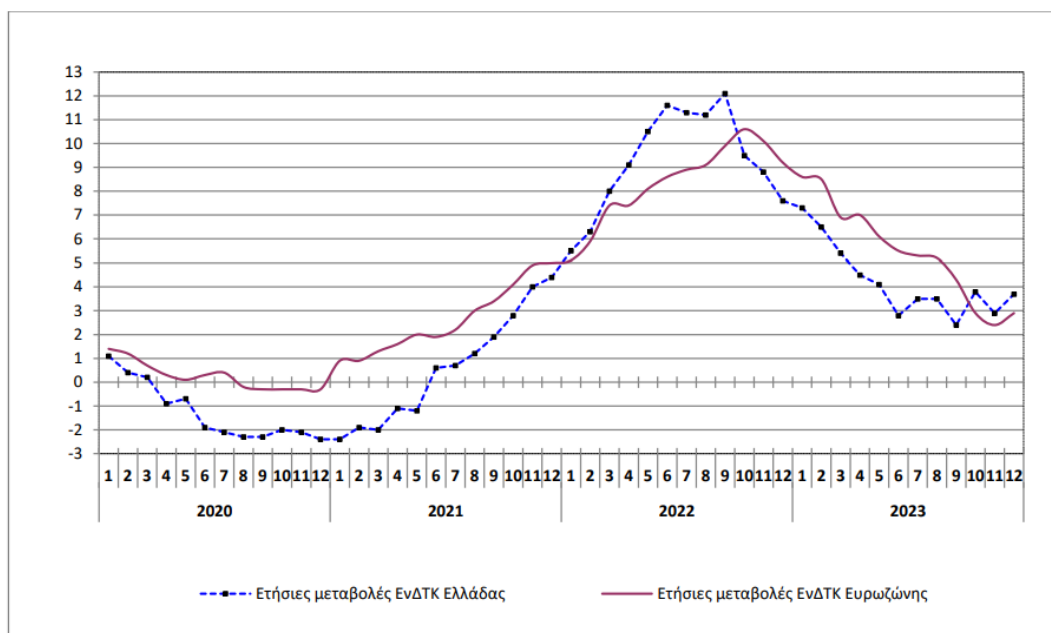
Λαμβάνοντας υπόψη τη συνεχιζόμενη αύξηση του ΕνΔΤΚ δηλαδή αύξηση 3,7% του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή μηνός Δεκεμβρίου 2023 (έτος αναφοράς 2015=100,0) σε σχέση με τον ΕνΔΤΚ Δεκεμβρίου 2022 και αύξηση 7,6% συγκρίνοντας

το έτος 2022 με το 2021 αλλά και της ανοδικής πορείας του πληθωρισμού για τα έτη 2021 έως 2023 λόγω της ενεργειακής κρίσης και του πολέμου στην Ουκρανία αλλά ταυτόχρονα και λόγω της εμφάνισης του κορονοϊού αντιλαμβανόμαστε και την σημαντική επίπτωση που θα έχει και στην εκτέλεση του κρατικού προϋπολογισμού ιδιαίτερα στο μέρος των προμηθειών αλλά και των ονομαστικών μισθών. Πιο συγκεκριμένα σύμφωνα και με τις εκτιμήσεις του προσχεδίου προϋπολογισμού για το έτος 2022 ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ της ελληνικής οικονομίας διαμορφώθηκε στο 5,9% σε ετήσια βάση. Η σχεδόν ταυτόχρονη εμφάνιση ενεργειακής κρίσης αλλά και του κορονοϊού έχει ως αποτέλεσμα την εμφάνιση συναφών πληθωριστικών πιέσεων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους 2023 που ξεκινούν το 2022. Παρά τη διατήρηση των τιμών σε υψηλό επίπεδο έναντι της περιόδου πριν την ενεργειακή κρίση, οι ανοδικές πληθωριστικές πιέσεις αναμένεται εξομάλυνση στο τέλος του 2024, (στο 2,4% κατά μέσο όρο), συγκλίνοντας σημαντικά στον μεσοπρόθεσμο στόχο της ΕΚΤ για πληθωρισμό 2,0 %. Συνεπώς για το έτος 2024 μία μικρή αύξηση του ύψους των δαπανών του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας λόγω συσσωρευμένων ελλείψεων προμηθειών και υπαλληλικού προσωπικού για πολλά συνεχόμενα παρελθοντικά έτη αλλά και η εμφάνιση πληθωριστικών πιέσεων για δύο τουλάχιστον έτη (2022-2023) (εμφάνιση κορονοϊού, πόλεμος Ουκρανίας, ενεργειακή κρίση, κρίση πρώτων υλών-σιταριού, αστάθεια οικονομίας) αλλά και λόγω των αυξανόμενων δυσκολιών και φαινομένων που καλείται να αντιμετωπίσει το υπουργείο είναι αναμενόμενη. Αυτές οι αυξήσεις ανά τα έτη στα κονδύλια της Πολιτικής Προστασίας συντελούνται πάντα με ταυτόχρονη προσπάθεια της τήρησης των στόχων που έχουν τεθεί από την εκάστοτε κυβέρνηση για την Πυροσβεστική Υπηρεσία. Πιο αναλυτικά παραθέτονται οι στόχοι: για το έτος 2021 η προσπάθεια ετήσιας μείωσης κατά 10% ανά έτος του δείκτη: πλήθος καμένων στρεμμάτων ανά έτος/πλήθος καμένων στρεμμάτων κατά το προηγούμενο έτος αλλά , για το έτος 2023 ετήσιος στόχος αύξησης 1% σε σχέση με την περυσινή αύξηση του 2022 δηλαδή μεταβολή πλήθους ελέγχων πυρασφάλειας του έτους 2023 σε σχέση με το 2022 που ήταν της τάξης του 3% και επιπλέον στόχος του 2023 είναι +5% μεταβολής του αριθμού εκπαιδευμένων μελών του πυροσβεστικού σώματος στο έτος / αριθμό εκπαιδευμένων μελών του πυροσβεστικού σώματος το προηγούμενο έτος δηλαδή το έτος 2022. Στόχος λοιπόν των δεικτών αυτών είναι η εκτίμηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων για την έγκαιρη αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών και η αύξηση των ελέγχων της πυρασφάλειας που υλοποιεί το Πυροσβεστικό Σώμα (υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, 2023). Η εξειδίκευσή του με βάση άλλα στοιχεία που αφορούν π.χ. τις περιβαλλοντικές συνθήκες που επικράτησαν σε κάθε συγκεκριμένο έτος, αποτελεί αντικείμενο ειδικής μελέτης, ώστε να αποτυπώνεται κατά το δυνατόν ακριβέστερα η πραγματικότητα. Ετήσιος στόχος είναι η μείωση κατά 10% αυτού του δείκτη (υπουργείο Οικονομικών, Εισηγητική Έκθεση 2021 και 2022). Σύμφωνα με τις παραπάνω προβλέψεις και λόγω της αναμενόμενης σταθεροποίησης του ύψους των δημόσιων δαπανών στο έτος 2025 αλλά ταυτόχρονα και λόγω του γεγονότος της πλήρους λειτουργίας των νεοπροσληφθέντων υπάλληλων του Πυροσβεστικού Σώματος αναμένεται συνολική βελτίωση των αποδόσεων του Πυροσβεστικού Σώματος για το έτος 2025 (Προσχέδιο Κρατικού Προϋπολογισμού 2024).

Ανάμεσα στις πολλές δράσεις που υλοποιεί το πυροσβεστικό σώμα σε συνεργασία και με τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας οργανώνει ενημερώσεις πολιτών και

μαθητών σε σχολεία και άλλους χώρους σχετικά με τις δασικές πυρκαγιές και τα μέσα πρόληψης. Σε επιχειρησιακό επίπεδο το Αρχηγείο του Πυροσβεστικού Σώματος ενημερώνει το ένστολο προσωπικό και οργανώνει τις εκπαιδεύσεις του συστηματικά ώστε να βρίσκεται σε διαρκή ετοιμότητα για την κατάσβεση δασικών πυρκαγιών κατά τους θερινούς μήνες. Ο φορέας της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας ενημερώνει τους πολίτες και υλοποιεί και υποστηρίζει τη λειτουργία νέων υπηρεσιών και δομών του υπουργείου (λειτουργία του 112 και προσάρτηση της νέας Γενικής Γραμματείας Αποκατάστασης Φυσικών Καταστροφών και Κρατικής Αρωγής στο υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας κ.α.) ώστε να εξυπηρετούνται οι αυξανόμενες ανάγκες πολιτών που καλείται αυτή να εξυπηρετήσει καθημερινά. Για να υλοποιήσει τους στόχους και για να μειώσει τις πυρκαγιές η πυροσβεστική υπηρεσία προβαίνει στις εξής ενέργειες: εκδίδει ημερήσιο χάρτη πρόβλεψης κινδύνου πυρκαγιάς, εντοπίζει και ενημερώνει δήμους για ξηρά χόρτα με μεγάλη επικινδυνότητα για έναρξη πυρκαγιάς, απαγορεύει την κυκλοφορία σε δασικές εκτάσεις με μεγάλη πιθανότητα εμφάνισης πυρκαγιάς, ενημερώνει το κοινό για πιθανότητα εμφάνισης πυρκαγιάς λόγω υψηλών θερμοκρασιών κ.α.

Γράφημα 1. Ετήσιες μεταβολές (%) ΕνΔΤΚ Ελλάδας και ΕνΔΤΚ Ευρωζώνης

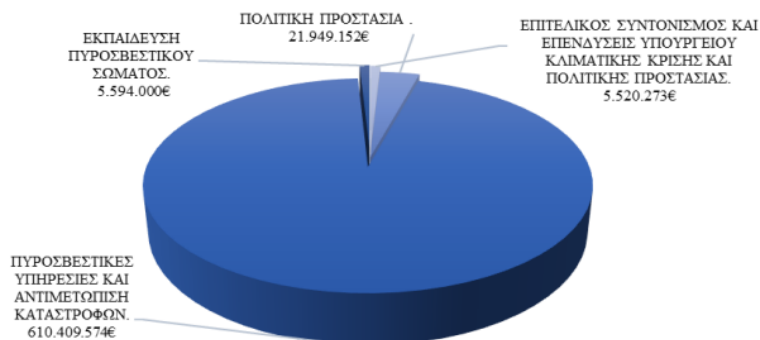
Σημείωση : Τα στοιχεία του ΕνΔΤΚ Ευρωζώνης, Δεκεμβρίου 2023, είναι προσωρινά.

Σύμφωνα και με την Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού του 2023 του Υπουργείου Οικονομικών που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων τα ποσά που κατατίθενται για την αντιμετώπιση καλοκαιρινών δασικών πυρκαγιών είναι της τάξης των 610.409.574

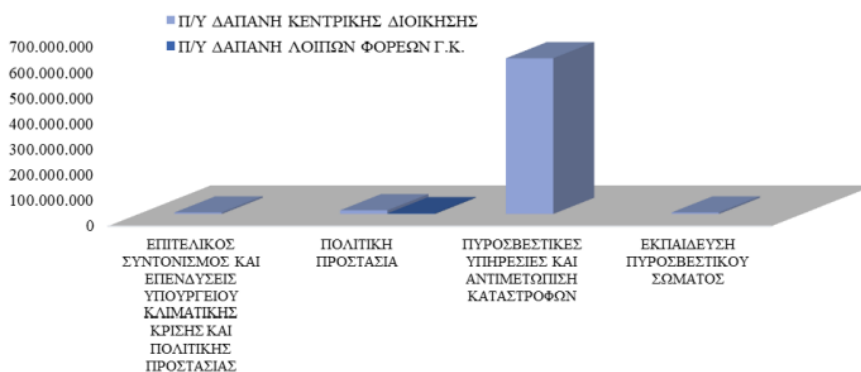
€ ενώ για την εκπαίδευση των πυροσβεστών επιπλέον 5.594.000,00 € που αφορούν δαπάνες εξοπλισμού κυρίως (υπουργείο Οικονομικών, 2023).

Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας

Διάγραμμα 2.59.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά πρόγραμμα

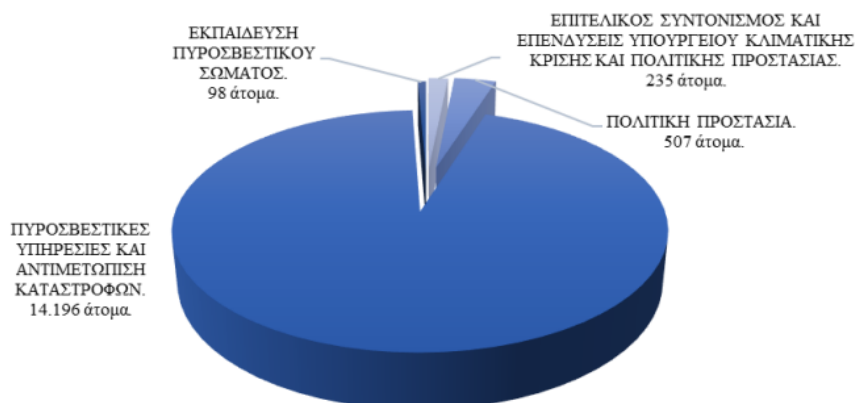
Διάγραμμα 2.60.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά πρόγραμμα

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 2023

(υπουργείο Οικονομικών, 2023)

Διάγραμμα 2.61.: Ανθρώπινοι πόροι ανά πρόγραμμα

Για τικ δαπάνεσ πυροσβεστικήσ υπηρεσίασ και αντιμετώπισησ καταστροφών τα δαπανόμενα ποσά 606.660 € και για την ΕΚΠΑΙΔΕΥCΗ ΠΥΡΟCΒECTΙΚΟΥ CΩΜΑΤΟC δαπανόμενα ποσά 5.594 €.

Βασικόσ σκοπόσ του Προγράμματοσ είναι η θετική, αρνητική ή ουδέτερη αξιολόγηση των δράσεων για κάθε ένα από τουσ έξι στόχουσ που ορίζει η ευρωπαϊκή ταξινόμηση των στόχων βιώσιμων δραστηριοτήτων και συγκεκριμένα:

- α) μείωση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής,
- β) προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή,
- γ) βιώσιμη χρήση και προστασία της θάλασσασ, των λιμνών και ποταμιών,
- δ) μετάβαση σε κυκλική οικονομία,
- ε) πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσησ
- στ) προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητασ και των οικοσυστημάτων.

Η επίτευξη όλων των στόχων του Προγράμματοσ του υπουργείου Κλιματικής Κρίσησ και Πολιτικήσ Πορστασίασ αναπόφευκτα γίνεται μέσω της χρηματοδότησησ από κρατικές δαπάνεσ που καλύπτουν τουσ μισθούσ και τικ τακτικές δαπάνεσ του ένστολου προωποικού των πυροσβεστών και των αναγκαίων εκπαιδεύσεων που καλούνται να λαμβάνουν ανά τακτά χρονικά διαστήματα καθώς και οι συνθήκεσ εργασίασ τουσ μεταβάλλονται αλλά και το ρίικο εργασίασ τουσ είναι αρκετά υψηλό με κόστουσ αρκετέσ φορέσ και την απώλεια και της ίδιασ τουσ της ζωήσ.

Πίνακας 3.11.: Ανώτατα όρια δαπανών Φορέων Κεντρικής Διοίκησης κρατικού προϋπολογισμού σε ταμειακή και δεδουλευμένη βάση σύμφωνα με τη μεθοδολογία ESA για τα έτη 2022 και 2023 (σε εκατ. ευρώ)							
α/α	Φορέας Κεντρικής Διοίκησης		Εκτιμήσεις	2022 ¹		Εκτιμήσεις πλην παρεμβάσεων	2023 Προβλέψεις
				εκ των οποίων παρεμβάσεις Covid-19	εκ των οποίων παρεμβάσεις ενεργειακής κρίσης		
			(1)	(2)	(3)	(4)=(1)-(2)-(3)	(5)
13	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	Ταμειακό Σύνολο	1.699	42	50	1.607	1.548
		Τακτικός Προϋπολογισμός ΠΔΕ	347 1.252	42	50	255 1.252	229 1.202
		ΤΑΑ	100			100	117
14	Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας	Ταμειακό Σύνολο	3.200	0	1.000	2.200	1.707
		Τακτικός Προϋπολογισμός ΠΔΕ	1.290 628		1.000 ²	290 628	298 720
		ΤΑΑ	1.282			1.282	689
15	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων	Ταμειακό Σύνολο	22.992	1.198	816	20.978	22.493
		Τακτικός Προϋπολογισμός ΠΔΕ	22.096 358	1.198	816	20.082 358	21.796 370
		ΤΑΑ	538			538	327
16	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων	Ταμειακό Σύνολο	3.267	351	0	2.916	3.288
		Τακτικός Προϋπολογισμός ΠΔΕ	139 3.025			139 2.674	134 2.945
		ΤΑΑ	103	351		103	209
17	Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών	Ταμειακό Σύνολο	1.797	14	0	1.782	2.346
		Τακτικός Προϋπολογισμός ΠΔΕ	798 870	14		784 870	851 1.080
		ΤΑΑ	128			128	415
18	Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής	Ταμειακό Σύνολο	490	35	22	433	498
		Τακτικός Προϋπολογισμός ΠΔΕ	290 200		10 12	280 153	284 210
		ΤΑΑ	0	35		0	4
19	Υπουργείο Τουρισμού	Ταμειακό Σύνολο	141	21	0	120	239
		Τακτικός Προϋπολογισμός ΠΔΕ	42 89	1 20		41 69	39 50
		ΤΑΑ	10			10	150
20	Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης	Ταμειακό Σύνολο	1.231	3	598	630	973
		Τακτικός Προϋπολογισμός ΠΔΕ	769 240	3	598	168 240	163 228
		ΤΑΑ	222			222	582
21	Υπουργείο Μετανάστευσης και Άσυλου	Ταμειακό Σύνολο	527	0	0	527	419
		Τακτικός Προϋπολογισμός ΠΔΕ	89 425			89 425	94 293
		ΤΑΑ	13			13	32
22	Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη	Ταμειακό Σύνολο	2.151	2	9	2.140	2.013
		Τακτικός					

Σε συνέχεια :

Πίνακας 3.11.: Ανώτατα όρια δαπανών Φορέων Κεντρικής Διοίκησης κρατικού προϋπολογισμού σε ταμειακή και δεδουλευμένη βάση σύμφωνα με τη μεθοδολογία ESA για τα έτη 2022 και 2023 (σε εκατ. ευρώ)							
α/α	Φορέας Κεντρικής Διοίκησης		Εκτιμήσεις	2022 ¹		Εκτιμήσεις πλην παρεμβάσεων	2023 Προβλέψεις
				εκ των οποίων παρεμβάσεις Covid-19	εκ των οποίων παρεμβάσεις ενεργειακής κρίσης		
			(1)	(2)	(3)	(4)=(1)-(2)-(3)	(5)
23	Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας	Ταμειακό Σύνολο	598	47	3	549	643
		Τακτικός Προϋπολογισμός ΠΔΕ	582 10	47	3	533 10	575 31
		ΤΑΑ	6			6	37

Από τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε πως τα ποσά που δαπανώνται για το Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας είναι σχετικά μικρά συγκρινόμενα με τα εξής υπουργεία:

1. Υποδομών και Μεταφορών
2. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
3. Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη
4. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Σύμφωνα με την Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού του 2023 του Υπουργείου Οικονομικών οι υπολογιζόμενες δαπάνες για το Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας που θα αντληθούν από τακτικό προϋπολογισμό είναι κυρίως δαπάνες για (Υπουργείο Οικονομικών, 2023):

- την προστασία των δασών από πυρκαγιές, με τη χρήση επίγειων μονάδων και εναέριων από το Πυροσβεστικού Σώματος,
- τη λειτουργία των επιχειρησιακών μονάδων, τη συντήρηση και προμήθεια των πυροσβεστικών οχημάτων, την προμήθεια στολών χημικής προστασίας και λοιπού εξοπλισμού για την ασφάλεια του πρωτοσώπικου που εργάζεται σε αντίξοες συνθήκες και
- την κάλυψη δαπανών για την αποτελεσματική λειτουργία της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, λόγω του συντονιστικού ρόλου που κατέχει στις δράσεις πολιτικής προστασίας όλων των εμπλεκόμενων φορέων για την αντιμετώπιση πάσης φύσεως καταστροφών.

Στο έτος 2022 εκτιμάται πως ύψος 582 εκατ. ευρώ περίπου δαπανήθηκαν για ανάγκες, εκ των οποίων 47 εκατ. ευρώ αφορούν πιστώσεις που έχουν διατεθεί για δράσεις προστασίας κατά του Covid-19 και ποσό ύψους 3 εκατ. ευρώ θα διατεθεί σε προσπάθειες καταπολέμησης της ενεργειακής κρίσης.

Για το έτος 2023 υπολογίζονται δαπάνες ύψους 575 εκατ. ευρώ. Το σύνολο των δαπανών του Υπουργείου στο ΠΔΕ έτους 2023 προβλέπεται να ανέλθει στα 31 εκατ. ευρώ και επιπλέον, για τη χρηματοδότηση δράσεων του Υπουργείου, όπως ο εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεων και ο εξοπλισμός των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της Πολιτικής Προστασίας και του Πυροσβεστικού Σώματος, η προμήθεια πτυσσόμενων μεταφερόμενων γεφυρών για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών, τα κινητά κέντρα διοίκησης και επιτόπιου ελέγχου στις 13 περιφέρειες θα διατεθεί από το ΤΑΑ ποσό ύψους 37 εκατ. ευρώ (Υπουργείο Οικονομικών, 2023)

Εάν αναλογιστούμε την πραγματική εθνική ζημιά που έχει υποστεί ανά τα έτη η Ελλάδα αντιλαμβανόμαστε πως είναι άμεση και επιτακτική η ανάγκη για ενίσχιση και επιπρόσθετη εκπαίδευση των πυροσβεστών μας αλλά και η προσπάθεια για εδραίωση της πρόληψης-αποφυγής και επ αυτοφώρω καταστολής των εμπρηστών ώστε να μειωθεί και η τεράστια οικονομική ζημιά της χώρας μας. Προσπάθειες έχουν γίνει στον

τομέα της πρόληψης των πυρκαγιών που είναι και μία μεγάλη πληγή της χώρας μας με την αγορά (υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας,2024) :

1. τρία ελικόπτερα του Πυροσβεστικού Σώματος ,
2. 7 βυτιοφόρων και 28 υδροφόρων πυροσβεστικών οχημάτων για τις ανάγκες του Πυροσβεστικού Σώματος,

Σημαντική πρόκληση αλλά με μεγάλα περιθώρια βελτίωσης ως προς την υλοποίηση δαπανών για πρόληψη και αντιμετώπιση πυρκαγιών και άλλων φαινομένων είναι το σύνολο των υλοποιηθέντων δαπανών που καλύπτει μόλις το 6% των συνολικών πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης ύψους 30,5 δις. ευρώ που έχουν δαπανηθεί για προμήθειες άμεσης ανάγκης της Πολιτικής Προστασίας τρία χρόνια μετά την έγκριση του ελληνικού σχεδίου, του προγράμματος «Ελλάδα 2.0». Σύμφωνα και με τον αναπληρωτή Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών κ. Νίκος Παπαθανάση προϋπολογισμός ύψους 32 εκατ. Ευρώ για το Πρόγραμμα «Πολιτική Προστασία 2021-2027», που χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης θα λάβει χώρα το επόμενο διάστημα αν και υπάρχει ήδη μία αργοπορία. Αφορούν δύο κυρίως τομείς:

A. Εξοπλισμός αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών – Προμήθεια μηχανολογικού εξοπλισμού και οχημάτων έργου

B. Προμήθεια μηχανολογικού εξοπλισμού και οχημάτων έργου – Μεταφερόμενα Έργα κυρίως για το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας με στόχο την εξυπηρέτηση προμηθειών μηχανολογικού εξοπλισμού και μηχανημάτων έργου για την υποστήριξη του έργου των φορέων που εμπλέκονται στον Εθνικό Μηχανισμό Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων(υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας,2023).

Σύμφωνα με το Focus Report του «Παρατηρητηρίου Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και ΕΣΠΑ», το οποίο λειτουργεί στο πλαίσιο του Ινστιτούτου Εναλλακτικών Πολιτικών ΕΝΑ» (Ινστιτούτο Εναλλακτικών Πολιτικών, 2022) η Ελλάδα θα πρέπει να ενεργοποιηθεί ώστε να εκμεταλλευτεί και τις δυνατότητες που προκύπτουν από το Ταμείο Ανάκαμψης για την αντιμετώπιση των ακραίων καιρικών φαινομένων και των πυρκαγιών κατά την καλοκαιρινή περίοδο. Περιθώρια για αξιοποίηση υπάρχουν καθώς από 01-01-2024 ήδη ξεκινάνε οι υλοποιήσεις δαπανών με στόχο την κάλυψη όλων των αναγκών της Πολιτικής Προστασίας συνεπώς η εικόνα θα αλλάξει σε μεγάλο βαθμό με αυτή που ισχύει στο σήμερα.

Επιπλέον σύμφωνα με μελέτη δείχνει ότι η ενίσχυση των προληπτικών μέτρων αποφέρει οικονομικά αποδοτικά αποτελέσματα. Εκτιμώμενες επενδύσεις 1EUR στην πρόληψη θα μπορούσαν να εξοικονομήσουν μεταξύ 4 και 7 EUR σε δαπάνες παρέμβασης και ανάκτησης των δασών(Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο , 2022).

Επιπλέον, σε εθνικό επίπεδο στον τομέα του καθαρισμού των ξηρών χορταριών και κλαδιών δηλαδή της πρόληψης από φαινόμενα πυρκαγιών σύμφωνα και με το πρόγραμμα Αντινέρο I διατέθηκαν 72 εκατ. ευρώ καθώς και ύψους 85 εκατ. ευρώ ενώ έχουν διατεθεί 25 εκατ. Ευρώ που θα αφορούν το πρόγραμμα Αντινέρο II στα πλαίσια ενεργειών των δήμων (υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας , 2024).Το έργο αυτό

συνεχίζεται με το AntiNERO III, ένα πρόγραμμα με προϋπολογισμό ύψους 310 εκατομμύρια ευρώ για τη διετία 2024 – 2025 και προβλέπει παρεμβάσεις σε εκατοντάδες χιλιάδες στρέμματα (υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, 2024).. Πιο συγκεκριμένα, η Μονάδα Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας σε συνεργασία με την Γενική Διεύθυνση Δασών και Δασικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και δημοπρατεί έργα που έχουν ωριμάσει. Συνεπώς οι ανάγκες για πρόληψη και καταστολή των πυρκαγιών είναι σχεδόν καθημερινές και χωρίς τη δυνατότητα καθυστερήσεων και αναστολών καθώς η οποιαδήποτε καθυστέρηση μπορεί να κοστίζει αρκετά εκατομμύρια ευρώ για την Ελλάδα.

4.6 Αιτίες που οδηγούν στην ανάγκη για διαρκή ανανέωση των Γενικών Στρατηγικών Σχεδίων του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας

Σύμφωνα με το Σχέδιο Νόμου που κατατέθηκε στη Βουλή με τίτλο : «Εθνικός Κλιματικός Νόμος - Μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή» στο άρθρο 5 αναλύονται οι αρμοδιότητες του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας όπου και αναλαμβάνει την υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΕΣΠΚΑ). Η χάραξη της πορείας της ΕΣΠΚ γίνεται σε ορίζοντα δέκα (10) τουλάχιστον ετών με αξιολόγηση ανά πενταετία από το Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και αναθεωρείται, εφόσον απαιτείται, μετά από γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή, η οποία παρέχεται εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από τη λήψη του σχετικού αιτήματος. Επιπλέον, λόγω των ευθυνών που αναλαμβάνει το υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας οφείλει να θέτει στόχους και κατευθυντήριες αρχές της Στρατηγικής, βάσει των διεθνών συμφωνιών και των στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στους τομείς του τουρισμού, τη γεωργία και κτηνοτροφία, τη δασοπονία, την ενέργεια, την ασφάλιση, τις υποδομές και τις μετά- φορές ,το περιβάλλον, την προστασία της βιοποικιλότητας, των οικοσυστημάτων, των υδάτινων πόρων και των παράκτιων ζωνών, καθώς και την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς ενώ ταυτόχρονα το υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας οφείλει να ευαισθητοποιεί και να ενημερώνει τους πολίτες αλλά και να εκπαιδεύει τους πυροσβέστες ώστε να υπάρχει επαρκής ετοιμότητα για την αντιμετώπιση εκτάκτων καταστάσεων και των δασικών πυρκαγιών (υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, 2023). Συνεπώς οι αιτίες που οδηγούν στη συνεχή αναμόρφωση των Στρατηγικών Σχεδίων του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας είναι το ευμετάβολο στοιχείο του αντικειμένου με το οποίο ασχολείται σε συνδυασμό φυσικά και με τις αλλαγές στο πολιτικό παρασκήνιο αλλά φυσικά και σε συνδυασμό με την οικονομία που επικρατεί στην ελληνική επικράτεια.

Η δημιουργία νέων επιτροπών και οργάνων αλλά και οριοθέτηση του τρόπου λειτουργίας του Εθνικού Σχεδιασμού Πολιτικής Προστασίας είναι μία αίτια διαρκούς αλλαγής και τροποποίησης των Γενικών Σχεδίων αντιμετώπισης της Πολιτικής Προστασίας. Παραδείγματα αποτελούν η προσθήκη του άρθρου 6 που εξηγείται η κλιμάκωση του Εθνικού Μηχανισμού και η αντίστοιχη κατάσταση ετοιμότητας που οφείλει να βρίσκεται ανάλογα με την έκταση και ένταση του φαινομένου, του νόμου 4662/2020 και του άρθρο 7 του ίδιου νόμου σχετικά με τη «Σύσταση Επιτροπής

Εκτίμησης Κινδύνου από την εκδήλωση καιρικών φαινομένων και πάσης φύσεως κινδύνων πολιτικής προστασίας». Συνεπώς η καταγραφή και θεσμοθέτηση των αλλαγών στον τρόπο αντιμετώπισης των καταστροφικών φαινομένων αλλά και οι αλλαγές στις ευθύνες και στους Μηχανισμούς της Πολιτικής Προστασίας θα πρέπει να διαμορφώνονται και να τροποποιούνται αναλόγως των αναγκών των πολιτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΘΩΡΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

5.1 Συμπεράσματα

Σαν γενικό συμπέρασμα της διπλωματικής εργασίας αυτής συνάγεται η μεγάλη συμβολή των Γενικών Σχεδίων της Πολιτικής Προστασίας και της επιλογής του συγκεκριμένου Στρατηγικού Σχεδιασμού της Πολιτικής Προστασίας και ειδικότερα του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας στην αντιμετώπιση έκτακτων και ακραίων φαινόμενα που καλείται εδώ και μία εικοσαετία τουλάχιστον να φέρει εις πέρας. Είναι εξίσου απαραίτητο να τονιστεί το μεγάλο οικονομικό όφελος που αποφέρει η πρόληψη και η σωστή και έγκαιρη αντιμετώπιση των καταστροφικών γεγονότων που έλαβαν χώρα στην Ελλάδα στον κρατικό προϋπολογισμό.

Επιπλέον θα πρέπει να επισημανθεί η συνεχής προσπάθεια βελτίωσης μέσω του Στρατηγικού Σχεδιασμού στο υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και είναι εμφανής αρχικά από τις τακτικές εκδόσεις σχεδόν ανά διετία των Γενικών Σχεδίων και έπειτα από τις συνεχείς εκπαιδεύσεις αλλά και τις εξαγόμενες μετρήσεις απόδοσης σε διάφορους τομείς που δραστηριοποιείται το υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και οι κεντρικοί φορείς του όπως είναι το Αρχηγείο Πυροσβεστικού Σώματος και η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας έως και σήμερα. Εάν εξαιρέσουμε τα έτη 2017, 2020 και 2023 όπου και μεγάλες εκτάσεις καταστράφικαν λόγω μη ελεγχόμενων δασικών πυρκαγιών σχεδόν όλα τα υπόλοιπα έτη ο στόχος έχει επιτευχθεί. Φυσικά μεγάλη επίδραση και στο αποτέλεσμα της προσπάθειας του πυροσβεστικού σώματος κατέχει εξωγενείς παράγοντες που συνδέονται πολλές φορές με διάφορα ζητήματα όπως η κλιματική αλλαγή, οι ευρύτερες οικονομικές συνθήκες, η ωριμότητα της κοινωνίας κλπ. Συνυπολογίζοντας όλα αυτά αλλά και τις όποιες ελλείψεις προσωπικού των πυροσβεστών υπάρχουν αντιλαμβανόμαστε πως η προσπάθεια και οι θυσίες είναι τεράστιες από μέρους του πυροσβεστικού σώματος αλλά και σαν βοηθητικό μέλος και της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας που ρυθμίζει τις έγγραφες διαδικασίες έγκαιρης λήψης των προμηθειών και του εξοπλισμού των πυροσβεστών. Ο στόχος της διαμορφώνεται πάντα σε συνάρτηση της έκτασης της καταστροφής και της δυνατότητας επέμβασης σε επιχειρησιακό επίπεδο αλλά και με συνδρομή σε πρώτο

χρόνο με υλικούς πόρους και σε δεύτερο χρόνο με οικονομικούς πόρους των πολιτών που έχουν πληγεί.

5.2 Επίλογος

Στις ημέρες μας, στο ολόένα και μεταβαλλόμενο περιβάλλον της ελληνικής επικράτειας και λόγω της εμφάνισης ακραίων περιβαλλοντικών φαινομένων αλλά και υπό το πρίσμα της προστασίας των πολιτών στον ελλαδικό χώρο η αύξηση των αρμοδιοτήτων του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας είναι επιτακτική. Η εφαρμογή των Στρατηγικών Σχεδίων με στόχο την εναρμόνιση όλων των εμπλεκόμενων φορέων και την ενσωμάτωση των σχεδίων αυτών στην κουλτούρα τους θα επιφέρει αύξηση της αποτελεσματικότητας της Πυροσβεστικής.. Λαμβάνοντας υπόψη και τα ποσά που υπολογίζονται ως ζημία είτε από δασικές πυρκαγιές είτε από πλημμύρες είτε και από σεισμούς θα πρέπει να αντιληφθούμε ότι όσο περισσότερο και αποτελεσματικότερα ενεργεί το Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και κατ' επέκταση στο διοικητικό τμήμα της η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας με τα διάφορα στελέχη της είτε με το Πυροσβεστικό Σώμα που είναι υπεύθυνο για το επιχειρεί τόσο οι απώλειες θα μειώνονται και τόσο κρατικές δαπάνες θα εξοικονομούνται για τη διάθεση σε άλλες σημαντικές δημόσιες δαπάνες.

Επιπρόσθετα, τα οφέλη από την εφαρμογή του στρατηγικού σχεδιασμού ειδικά και με την χρήση της τεχνολογίας (π.χ. χρήση drones για την παρακολούθηση των πυρκαγιών), δηλαδή της πρόβλεψης των διαφόρων κινδύνων και άρα τις μείωσης των δημοσίων δαπανών στα διάφορα υπουργεία είναι τέτοια που παρατηρούνται μεγάλες αλλαγές στην αποτελεσματικότητα και στην απόδοση.

Η ανάγκη για ανανέωση των προμηθειών εξοπλισμού του Πυροσβεστικού Σώματος σε όλη την Ελλάδα είναι αναγκαία για τα επόμενα έτη καθώς εντοπίζονται αυξητικές τάσεις εμφάνισης πυρκαγιών λόγω και των επερχόμενων κλιματικών αλλαγών. Στις υπό προμήθεια δαπάνες εξοπλισμού εντάσσονται αεροσκάφη air-surveillance, ελικόπτερα μεσαίου τύπου, δικινητήρια αεροσκάφος, drones , κινητά κέντρα επιχειρήσεων, συστήματα προειδοποίησης και μέσα πρόληψης όπως χρήση της τεχνητής νοημοσύνης , συστήματα πυρανίχνευσης πυρόσβεσης, μετεωρολογικούς σταθμούς και ραντάρ, συνέχιση της λειτουργίας του 112 με ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών που θα συνεισφέρουν σε μεγάλο βαθμό βελτίωση των πυροσβεστικών παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες.

Η πιθανή λύση αντιμετώπισης των αυξημένων αναγκών είναι η υλοποίηση του προγράμματος ΑΙΓΙΣ αλλά και επιπρόσθετων αναγκαίων δαπανών καθώς επίσης πρόσληψη του αναγκαίου και ικανού προσωπικού πυροσβεστών. Η προσλήψεις μόνιμων πυροσβεστών και η συνεχής εκπαίδευση των εν ενεργεία επιχειρησιακών πυροσβεστών θα πρέπει να αποτελεί άμεσο στόχο της υφιστάμενης κυβέρνησης τουλάχιστον. Επιπλέον αναγκαία είναι και η μονιμοποίηση των υπαλλήλων με συμβάσεις ορισμένου χρόνου (ΙΔΟΧ) της της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας αλλά και της Γενικής Γραμματείας Αποκατάστασης Φυσικών Καταστροφών και Κρατικής Αρωγής. Η παραμονή επί τέσσερα συνεχόμενα τουλάχιστον έτη υπαλλήλων που εργάζονται με συμβάσεις ορισμένου χρόνου όμως

παρέχουν υπηρεσίες διαρκούς και πάγιων αναγκών και η μη ύπαρξη οργανογράμματος στο Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας συνεπάγεται μια όχι και τόσο καλή εκτέλεση του Στρατηγικού Σχεδιασμού του υπουργείου.

5.3 Εμπόδια και δυσκολίες ολοκλήρωσης της συγγραφής της διπλωματικής εργασίας

Κατά τη συγγραφή αυτής της διπλωματικής εργασίας υπήρξαν αρκετές δυσκολίες που θα αναφερθούν αναλυτικά παρακάτω:

1. Άρνηση χορήγησης επιπρόσθετου υλικού από το Αρχηγείο Πυροσβεστικού Σώματος λόγω του απορρήτου χαρακτήρα που έχουν όλες οι διαδικασίες του Στρατηγικού Σχεδιασμού του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας
2. Δυσκολία εντοπισμού γεωγραφικά των προϊσταμένων και της διεύθυνσης ιχνηλάτησης του κορονοϊού αλλά και γενικά των προϊσταμένων οπου έχουν ηγηθεί σε επιχειρησιακές αποστολές
3. Έλλειψη υλικού είτε ως βιβλιογραφικές αναφορές για το συγκεκριμένο νεοιδρυθέν υπουργείο αλλά και η μη ύπαρξη λειτουργίας ως ιστορικού του υπουργείου ως έναν υπουργείο μειώνει αυτόματα το υλικό της διπλωματικής εργασίας
4. Ελάχιστες έγκυρες ηλεκτρονικές πηγές οπότε και μειωμένη δυνατότητα σύγκρισης και ανάλυσης του έργου του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας

5.4 Πιθανή δυνατότητα εξέλιξης αυτής της διπλωματικής εργασίας

Η δυνατότητα εξέλιξης αυτής της διπλωματικής εργασίας εγείρει πολλά ερωτηματικά αλλά ίσως και πολλές ενστάσεις από την πλευρά των αρμοδίων επιλογής και εκτέλεσης του Στρατηγικού Σχεδιασμού του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας. Υπάρχει δυστυχώς η αίσθηση πως λόγω της ευθύνης που έχουν αναλάβει τα ανώτερα επιχειρησιακά στελέχη της πολιτικής προστασίας και γενικότερα του Πυροσβεστικού Σώματος πως είναι απαγορευτικό να γίνουν συνέντευξης. Υπάρχει η σκέψη πως λόγω της δημοσιοποίησης τους αλλά και λόγω του ότι κάποιες φορές οι καταστροφικές συνέπειες είναι τεράστιες πως η κριτική δεν θα είναι αντικειμενική και πως ίσως η κατακραυγή είναι τέτοια που μπορεί ακόμη και να χάσουν την ιδιότητά τους. Θα προσπαθήσουμε να περιγράψουμε πιθανές επεκτάσεις είτε και θεματολογία μιας πιθανής διδακτορικής διατριβής ως προς το έργο του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και γενικότερα της Πολιτικής Προστασίας πανελλαδικά στις παρακάτω προστάσεις:

1. Υλοποίησης ερωτηματολογίου προς τους πολίτες ως προς την καταγραφή του βαθμού ικανοποίησής τους από τις ενέργειες της πολιτικής προστασίας στην αντιμετώπιση όλων των ειδών καταστροφικών συμβάντων

2. Συνεντεύξεις από ανώτερα επιχειρησιακά στελέχη ως προς τις ενέργειες και τις δυνατότητες αλλά και βελτιώσεις στο Στρατηγικό Σχεδιασμό αλλά και στην εκτέλεσή του ως προς την αντιμετώπιση καταστροφικών συμβάντων
3. Προσθήκη Γενικού Σχεδίου πανδημιών αλλά και επιπλέον νεοεμφανιζόμενων μεγάλων καταστροφικών συμβάντων
4. Προλήψεις πυροσβεστών και μονιμοποιήσεις του πολιτικού προσωπικού ώστε να υπάρξει και καλύτερη εργασιακή απόδοση
5. Στοχευμένες δαπάνες εξοπλισμού συνδεδεμένες άρρηκτα με τον αριθμό των πυροσβεστικών υπαλλήλων που θα τον χρησιμοποιήσει
6. Συνεχής προσπάθεια βελτίωσης των εκπαιδεύσεων των πυροσβεστών σε εικονικά συμβάντα ώστε να μπορούν να ανταπεξέλθουν στο μέγιστο δυνατό βαθμό.
7. Απεμπλοκή των επιχειρησιακών πυροσβεστών από τις επιτροπές παρακολούθησης και παραλαβής οχημάτων αλλά και από τις επιτροπές υλοποίησης της διαγωνιστικής διαδικασίας ΕΔΗΣΗ ώστε να μπορούν να αποδίδουν στο μέγιστο δυνατό.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

2. Νίκος Μιχαλόπουλος (Αθήνα 2003) Τίτλος: Από τη Δημόσια Γραφειοκρατία στο Δημόσιο Management, , σελ.56 ·(όπως αναφέρεται από τους τους Gulick-Urwick στο άρθρο τους «Papers on the Science of Administration»
3. Λιακάκη Σωτηρία, Μπαλαμπανίδης Γιάννης (2019) Τίτλος: Μεταρρυθμίζοντας μια χώρα σε κρίση οι δημόσιες πολιτικές στην Ελλάδα ανάμεσα στην έκτακτη ανάγκη και τον ορθολογικό σχεδιασμό
4. Σημειώσεις : Στρατηγική και Διοίκηση Π.Σ. (Ιόνιο Πανεπιστήμιο, 2021) Εισαγωγή στη Στρατηγική Διοίκηση & το Στρατηγικό Σχεδιασμό , Διδάσκουσα Αδαμαντία Πατέλη
<https://opencourses.ionio.gr/modules/document/file.php/DD1152/%CE%94%CE%99%CE%91%CE%9B%CE%95%CE%9E%CE%95%CE%99%CE%A3/Lecture%2000%20-%20Intro%20to%20Course.pdf>
5. Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας , (2023)
<https://www.fireservice.gr/documents/20184/3672874/1+%CE%A0%CE%A1%CE%9F%CE%9A%CE%97%CE%A1%CE%A5%CE%9E%CE%97++%CE%95%CE%9C%CE%9F%CE%94%CE%95+2023+signed+%CE%91%CE%94%CE%91.pdf/effb2551-2791-4918-9c8f-f616503deedc>
6. Mavrogianni Rea (2018) Τίτλος: Στρατηγικός Σχεδιασμός: Θεωρία και Πράξη σελ.184
<https://pasithee.library.upatras.gr/academia/article/download/2886/3189>
7. Kohler, J. (2014). Capacity for Change - Strategic Plan and Action Plan. Leadership and Governance in Higher Education (3), pp. 53-76.
8. Παναγιώτης Β. Παπαδέας Καθηγητής Λογιστικής (Ελληνικά Ακαδημαϊκά Συγγράμματα και Βοηθήματα, 2015). Τίτλος: Διοικητική Λογιστική Έλεγχος αποτελεσματικότητας και λήψη αποφάσεων, Συγγραφέας : (σελ.101-102)·(όπως αναφέρεται από τους Clark 1984, Ferrier and Lovell 1990, Δονάτος

- και Γκιώκας 1995, Δονάτος, Αθανασόπουλος και Γκιώκας, 1997)
file:///C:/Users/alexa/Downloads/00_master_document.pdf
9. Αντώνιος Γεωργόπουλος (2015), Ανθρώπινος παράγοντας και διαχείριση οργανωσιακών συγκρούσεων στην αναδιοργάνωση [Κεφάλαιο του ηλεκτρονικού βιβλίου Αναδιοργάνωση και μανάτζμεντ αλλαγών στις επιχειρήσεις] Αθήνα, Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, κεφ.8.
<https://repository.kallipos.gr/handle/11419/1655>
 10. Αντώνιος Γεωργόπουλος, (2015) Τίτλος: Αναδιοργάνωση Και Μάνατζμεντ Αλλαγών στις Επιχειρήσεις,
<https://repository.kallipos.gr/handle/11419/1647>
 11. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2024, <https://www.copernicus.eu/el/eyropaiko-systima-pliroforisis-gia-tis-dasikes-pyrkagies>
 12. University of Oxford ,2022
<https://ourworldindata.org/explorers/coronavirus-data-explorer?tab=chart&country=USA~BRA~JPN~DEU~GRC&Metric=Excess+mortality+%28estimates%29&Interval=Cumulative&Relative+to+Population=true&Color+by+test+positivity=false>
 13. Αλεξόπουλος-Παπαδημητρίου (2006), Τίτλος: Εισαγωγή στο Κράτος
 14. Charles A. Goldman, John D. Winkler, Nathan Thompson , Goldman & Salem, (2015) Developing Strategic Plans for Defense Human Resource Management Case Study of Planning in the Office of the Under Secretary of Defense for Personnel and Readiness, (page 7 and page 11)
 15. Πυροσβεστικό Σώμα, 2022
<https://www.e-nomothesia.gr/kat-pyrkagies-emprismo-purosbestiko-soma/purosbestiko-soma/pd-79-2022.html>
 16. Θεόδωρος Μεταξάς και Κωνσταντίνος Λαλένης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, (2006),Αειχώρος Τεύχος 1,
https://www.citybranding.gr/2013/09/blog-post_20.html
 17. Χαρίδημος Κ. Τσούκας (πρώτη έκδοση 2004) ,Τίτλος: Σύγχρονες τάσεις στο μανάτζμεντ, Εκδόσεις Καστανιώτη.
 18. Μπουραντάς Δ. (2001), Μάνατζμεντ: θεωρητικό υπόβαθρο, Σύγχρονες πρακτικές. Εκδόσεις Μπένου, Αθήνα.
 19. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας- Διαδικτυακός Τόπος Διαβουλεύσεων, <http://www.opengov.gr/minenv/?p=12280>
 20. Παπαδάκης Μ. Βασίλης, τόμος α' θεωρία (7η έκδοση) Τίτλος :Στρατηγική των επιχειρήσεων: ελληνική και διεθνής εμπειρία,
 21. Κωσταντίνος Παπαδημητρίου (Αθήνα,2019) Τίτλος: Οργανωσιακός Σχεδιασμός & Ελληνική Δημόσια Διοίκηση, , (σελ.161,189-192)
 22. Ν.4662/2020 άρθρο 6, 10, 18 παρ. 4 και 9- ΦΕΚ Α 27/07.02.2020,
<https://www.e-nomothesia.gr/kat-politike-prostasia-psea-pallaike-amyna/nomos-4662-2020-phek-27a-7-2-2020-2.html>
 23. Υπουργείο Δικαιοσύνης,(2020)
<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/595716/nomos-4662-2020>
 24. υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, (2020)
<http://www.opengov.gr/yptp/?p=2553> ,

25. Βασίλης Παπαδάκης , 2013, Τίτλος: Στρατηγική των Επιχειρήσεων, , pdf, Επιστημονικό Marketing Management
26. Δρ. Καταραχιά Ανδρονίκη (Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής) Αρχές Μάρκετινγκ Ενότητα 3: Στρατηγικός Σχεδιασμός Μάρκετινγκ (σημειώσεις Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ίδρυμα Δυτικής Μακεδονίας, 2017 , σελ 8)
https://openclass.teiwm.gr/modules/document/file.php/AF105/%CE%9C%CE%AC%CF%81%CE%BA%CE%B5%CF%84%CE%B9%CE%BD%CE%B3%CE%BA_%CE%9B%CE%A7_3.pdf
27. Εθνική Δημόσια Διοίκηση, 2021, (σελ.9)
https://eclass.ekdd.gr/esdda/modules/document/file.php/KZ_AEID_APP107/%CE%95%CE%9D%CE%9F%CE%A4%CE%97%CE%A4%CE%91%20%20%CF%83%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CE%B9%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82.pdf ,
28. <https://civilprotection.gov.gr/diethnis-synergasia/eyropaiki-enosi>
29. <http://www.opengov.gr/ytp/wpcontent/uploads/downloads/2019/12/%CE%91%CE%99%CE%A4%CE%99%CE%9F%CE%9B%CE%9F%CE%93%CE%99%CE%9A%CE%97-%CE%95%CE%9A%CE%98%CE%95%CE%A3%CE%97-%CF%83%CF%84%CE%BF-%CF%83%CF%87%CE%AD%CE%B4%CE%B9%CE%BF-%CE%BD%CF%8C%CE%BC%CE%BF%CF%85.pdf>
30. <https://www.vimaasklipiou.gr/images/upload/various/files/8585046478145104898fzvesfBCYFhtww9o0Fxb97nuZ8585114097146612511.pdf> (σελ.6-10)
(όπως αναφέρεται από τους Bartsch et al., 2020)
31. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_20_458
32. Εισηγητική Έκθεση 2021 (σελ.53) και Εισηγητική Έκθεση 2022 (σελ.314-315)
<https://www.minfin.gr/-/ellenike-oikonomia-poreia-mesa-sten-pandemia-arthro-tou-chrestou-triantopoulou-g-g-oikonomikes-politikes-yp-oikonomikon>
33. υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, 2020
<https://civilprotection.gov.gr/deltia-tupou/hristos-stylianidis-tomi-gia-tin-politiki-prostasia-shedio-nomoy-gia-tin-anadiarthrosi>,
34. <https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/27090/4/KaraliDanfiMsc2021.pdf>
(σελ 124-125, 106-114)
35. Κλειστές σημειώσεις Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, 2023, Δημόσιος Προϋπολογισμός -Απολογισμός, Στρόμπλος Νικόλαος
36. Robert Heart,επιμέλεια Γιώργος Κ.Γκατζιάς (Αθήνα 2005),Τίτλος : Διαχείριση Κρίσεων, συγγραφέας : Εκδόσεις Γκιούρδας, (σελ.71- 85)
37. <https://www.espa.gr/el/Pages/staticTAEΕ.aspx> , υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, 2023-2024
38. Τατιάνα Λάσκαρη (Υπουργείο Εσωτερικών /Προϊσταμένη Τμήματος Ερευνών & Μετρήσεων Αποδοτικότητας) pdf, , (2009)
https://www.ypes.gr/wp-content/uploads/2019/09/20130509_poiotita_stoxothesis_deiktes.pdf ,
39. Αθανάσιος Αραβαντινός Πολεοδομικός Σχεδιασμός για την βιώσιμη ανάπτυξη του Αστικού χώρου, Αθήνα: Συμμετρία (1997/2007: 53-60, 83-91 και 133-136),
40. (υπουργείο Περιβάλλοντος και ενέργειας, 2020)

- <https://dasarxeio.com/2024/05/02/135992/>
41. Υπουργική Απόφαση (2016), Ρυθμίσεις Λειτουργίας Συντονιστικών Οργάνων Πολιτικής Προστασίας (Σ.Ο.Π.Π.) των Περιφερειακών Ενοτήτων των Περιφερειών της Χώρας, Υπουργείο Εσωτερικών Διοικητικής Ανασυγκρότησης – Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας.
 42. Έρευνα "Το κόστος της δασοπυρόσβεσης στην Ελλάδα", Ιούνιος 2015, Ανδριανού Γκουρμπάτση, Αντιστράτηγου – Υπαρχηγού ΠΣ, ε.α, Νομικού
 43. Ίδρυμα Μποδοσάκη, 2022
https://wwfeu.awsassets.panda.org/downloads/acf_wwf_miir_policy_report_may_2022_high.pdf ,
 44. <https://www.enainstitute.org/event/%CE%B5%CE%BD%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%B1%CE%BA%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82-%CF%83%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B7%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82-%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CF%87%CE%B5%CE%AF%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%B7/>
 45. https://competition-policy.ec.europa.eu/system/files/2023-04/state_aid_scoreboard_note_2021.pdf , Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2021)
 46. Μύρια Ζαντή και Μαρία Τσιάκκα, Υπουργείο Οικονομικών (2017)
https://mof.gov.cy/assets/modules/wnp/articles/201607/12/docs/odigosstratigik_oxediasmo.pdf
 47. <https://ecodialogues.gr/diavouleuseis/protasi-protypoy-topikoy-sxedioy-prolipsis-dasikon-pyrkagion>
 48. <file:///C:/Users/alexa/Downloads/%CE%95%CE%98%CE%9D%CE%99%CE%9A%CE%9F%20%CE%A3%CE%A7%CE%95%CE%94%CE%99%CE%9F%20%CE%94%CE%97%CE%9C%CE%9F%CE%A3%CE%99%CE%91%CE%A3%20%CE%A5%CE%93%CE%95%CE%99%CE%91%CE%A3%20-2021-2025%20%CF%86%CF%89%CF%84%CE%BF.pdf>
 49. Δρ. Ασπασία Καραμάνου , (2021), Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης & Αυτοδιοίκησης, Πολιτική Προστασία και Διαχείριση Κινδύνων «Το Ελληνικό Σύστημα Πολιτικής Προστασίας», pdf (σελ.33)
https://eclass.ekdd.gr/esdda/modules/document/file.php/KZ_AEID_APP107/%CE%95%CE%9D%CE%9F%CE%A4%CE%97%CE%A4%CE%91%20%20%CF%83%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CE%B9%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82.pdf
 50. <http://www.opengov.gr/yptp/?p=2553>
 51. Παπαϊωάννου, Ι., (2008). Οργανωσιακή Αλλαγή (σελ. 42-43)
 52. Υπουργείο υγείας ,(2021-2025) pdf, (σελ.3)
 53. <https://www.moh.gov.gr/articles/health/domes-kai-draseis-gia-thn-ygeia/ethnika-sxedia-drashs/8776-ethniko-sxedio-drashs-gia-th-dhmosia-ygeia-2021-2025> ,
 54. Huczynski & Buchanan (2013), (σελ. 549-563)
<https://lunarintcollege.edu.et/wp-content/uploads/2022/06/2013-Organizational-Behaviour-Huczynski-Andrzej-A.-.pdf>

55. <https://www.e-nomothesia.gr/kat-pyrkagies-emprismo-i-purosbestiko-soma/purosbestiko-soma/pd-79-2022.html>
56. https://www.ekdd.gr/ekdda/files/ergasies_esdd/21/2/1583.pdf (Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, Παναγιώτης Πασσάς, 2011, σελ.12)
57. https://civilprotection.gov.gr/themes/custom/civilprotection/pdf/%CE%95%CE%A0%CE%99%CE%A4%CE%95%CE%9B%CE%99%CE%9A%CE%97%CE%A3%CE%A5%CE%9D%CE%9F%CE%A8%CE%97%CE%95%CE%A3%CE%94_2023_%CE%A5%CE%9A%CE%9A%CE%A0%CE%A0.pdf
58. [file:///C:/Users/alexa/AppData/Local/Packages/microsoft.windowscommunicationsapps_8wekyb3d8bbwe/LocalState/Files/S0/1/Attachments/%CE%95%20%CE%B9%20%CF%83%20%CE%B7%20%CE%B3%20%CE%B7%20%CF%84%20%CE%B9%20%CE%BA%20%CE%AE%20%CE%88%20%CE%BA%20%CE%B8%20%CE%B5%20%CF%83%20%CE%B7%202023%20%CE%A3%CE%9F%CE%A3%20%CE%9F%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%9D%CE%9F%CE%9C%CE%99%CE%9A%CE%95%CE%A3%20%CE%95%CE%9E%CE%95%CE%9B%CE%99%CE%9E%CE%95%CE%99%CE%A3\[8783\].pdf](file:///C:/Users/alexa/AppData/Local/Packages/microsoft.windowscommunicationsapps_8wekyb3d8bbwe/LocalState/Files/S0/1/Attachments/%CE%95%20%CE%B9%20%CF%83%20%CE%B7%20%CE%B3%20%CE%B7%20%CF%84%20%CE%B9%20%CE%BA%20%CE%AE%20%CE%88%20%CE%BA%20%CE%B8%20%CE%B5%20%CF%83%20%CE%B7%202023%20%CE%A3%CE%9F%CE%A3%20%CE%9F%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%9D%CE%9F%CE%9C%CE%99%CE%9A%CE%95%CE%A3%20%CE%95%CE%9E%CE%95%CE%9B%CE%99%CE%9E%CE%95%CE%99%CE%A3[8783].pdf)
59. Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού του 2023 του Υπουργείου Οικονομικών ,σελ. 143
<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/c8827c35-4399-4fbb-8ea6-aebdc768f4f7/12138083.pdf>
60. <https://minfin.gov.gr/i-ellada-protathlitria-stin-afxisi-tou-pragmatikou-kata-kefali-aep-se-oli-tin-evropi/> , υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, 2024
61. <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/c8827c35-4399-4fbb-8ea6-aebdc768f4f7/12138083.pdf>
62. <https://minfin.gov.gr/12-erotiseis-kai-apantiseis-gia-to-proschedio-tou-proypologismou/>
63. <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/11963208.pdf>
64. <https://civilprotection.gov.gr/sxedia-politikis-prostasias/geniko-shedio-antimetopisis-ektakton-anagkon-exaitias-dasikon-0>
65. <https://minfin.gov.gr/wp-content/uploads/2019/11/20-1-2021-31-12-%CE%A0%CE%9B%CE%97%CE%A1%CE%95%CE%A3-%CE%A0%CE%91%CE%A1%CE%91%CE%A1%CE%A4%CE%97%CE%9C%CE%91-%CE%93%CE%99%CE%91-%CE%99%CE%A3%CE%A4%CE%9F%CE%A3%CE%95%CE%9B%CE%99%CE%94%CE%91-1n.pdf> (σελ.204)
66. Νικολέτα Συρίγου (2016) , (CPM) Τίτλος: Οι θεωρητικές προσεγγίσεις της στρατηγικής. Διαδικασίες σχεδιασμού και αξιολόγησης της στρατηγικής των πολιτισμικών μονάδων. Μελέτη Περίπτωσης: Το Capitol Theatre στο Ontario του Καναδά (σελ.6) pdf,
<https://www.academia.edu/22153089>
67. <https://ypen.gov.gr/perivallon/dasi/prostasia-dason/systimata-prolipsis-dasikon-pyrkagion/> (Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας)

68. ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ στο σχέδιο νόμου του 4462/2020 -ΦΕΚ Α 27/07-02-2020 (σελ. 1-8)
69. <https://www.fireservice.gr/el>
70. <https://ir.lib.uth.gr/xmlui/bitstream/handle/11615/55714/22611.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (σελ. 10-26)
71. Βουλή των Ελλήνων, Προσχέδιο Κρατικού Προϋπολογισμού 2024 (σελ.21-23-60)<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/c8827c35-4399-4fbb-8ea6-aebdc768f4f7/12370766.pdf> ,
72. https://civilprotection.gov.gr/sites/default/files/2024-06/CivProGR_20240603.pdf
73. <https://ourworldindata.org/explorers/coronavirus-data-explorer?tab=chart&country=USA~BRA~JPN~DEU~GRC&Metric=Excess+mortality+%28estimates%29&Interval=Cumulative&Relative+to+Population=true&Color+by+test+positivity=false>

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΠΗΓΕΣ:

74. M. Lorenzen (2006). "Strategic Planning for Academic Library Instructional Programming." In: Illinois Libraries 86, no. 2 (Summer 2006): 22-29
75. Arnoldo C. Hax, Nicolás S. Majluf, (1991), Second Edition, Title: The Strategy Concept and Process: A Pragmatic Approach, pages 10-11
76. Theodore H. Poister (2010) ,The Future of Strategic Planning in the Public Sector: Linking Strategic Management and Performance
77. <https://www.youtube.com/live/6VMwY5LGzpY>
78. Kuotsai Tom Liou, Orlando Florida (2001) ,Title of book : Handbook of Public Management Practice and Reform, σελ.194
79. Evidence-Based Policy Making in Greece by Stella Ladi , Ιανουάριος 2013
80. F. Chevalier , M. Guiraud , J.P. Garcia , J.L. Dommergues , D. Quesne , P. Allemand and T. Dumont, Title: Calculating the long-term displacement rates of a normal fault from the high-resolution stratigraphic record (early Tethyanrifting, French Alps),
81. Isaiah O. Ugboro , Kofi Obeng , and Ora Spann, (2011), Title: Strategic Planning As an Effective Tool of Strategic Management in Public Sector Organizations: Evidence From Public Transit Organizations (pages 23-38)
82. Sherman, H.D. and Gold, F. (1985), Title: Bank Branch Operating Efficiency; Evaluation with Data Envelopment Analysis. Journal of Banking and Finance, (pages 297-315)
83. Assessing the Validity, Legitimacy, and Functionality of Performance Measurement Systems in Municipal Governments, Poister και Streib (1999, p.309-310)
84. Heifetz, R., & Laurie, D. (2001), Title: The Work of Leadership, Harvard Business Review, (pages 79, 131-141)
85. F. Chevalier¹, M. Guiraud¹, J.-P. Garcia¹, J.-L. Dommergues¹, D. Quesne¹, P. Allemand and T. Dumont , (2003). Calculating the long-term displacement rates

of a normal fault from the high-resolution stratigraphic record (early Tethyan rifting, French Alps)

86. Tromp, S. A. & Ruben, B. D. (2010), Title: Strategic planning in higher education: A guide for leaders. (2nd ed.). Washington, DC: NACUBO.
87. Kathleen M. Immordino, Ralph A. Gigliotti, Brent D. Ruben, and Sherrie Tromp (2016) , Title: Evaluating the Impact of Strategic Planning in Higher Education (pages 36-39)
88. <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/coronaviruspandemic/#emergency> (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 2023)